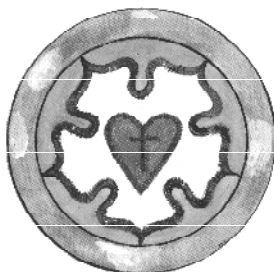

Missä on tosi luterilaisuus tänään?

OF SYSTEM
Vaasa 1999

© OF system, Ola Österbacka 1999
Koulukatu 11 A 9, FIN 65100 VAASA
Puh ja fax: (06) 317 2973, GSM 040 540 6633
Sähköposti: ola@ofsystem.fi
ISBN 951-98022-1-5

Päivien johtaja:
Pastori Juhani Viitala
Tähystäjäntie 5
FIN 06150 PORVOO
Puh (019) 543 841, GSM 040 596 6029
Sähköposti: juhani.viitala@pp1.inet.fi

Esipuhe

Raamattu- ja tunnustuspäivät Vaasassa 24–25.7.1999 järjestettiin vapaana konferenssina. Päivien yleisaihe oli ”Missä on tosi luterilaisuus tänään?”.

Esitelmöitsijät edustivat eri luterilaisia tunnustuskirkkoja ja ryhmiä Suomesta, Ruotsista ja USA:sta. Nämä kirkot ja ryhmät ovat huolestuneita yhä selvemmästä opin hylkäämisestä luterilaisissa kansankirkoissa. Päivien yhteydessä näiden kirkkojen ja ryhmien edustajat pitivät neuvotteluja etsien tietä keskinäiseen yhteyteen.

Päivät suunnitteli ja johti pastori Juhani Viitala Evankelisluterilaisesta Tunnustuskirkosta.

Vastaava kirja julkaistaan ruotsiksi.

Olkoon rukouksemme, että Jumala, jonka tahto on, että kaikki ihmiset pelastuvat ja tulevat totuuden tuntoon, antaa rohkeutta ja viisautta tunnustaa hänen nimeään ja seistä vahvana taistelussa sen uskon puolesta joka kerta kaikkiaan on pyhille annettu (Jud 3).

Toimittaja

Sisältö

Hans Wassermann: ”Lähtekää siitä ulos”	5
John F. Brug: Virka: Kristukselta kirkon välityksellä	15
Liite: Niin kutsuttuja Wisconsin-synodin ja Missouri-synodin virkakäsityksiä koskevan kiistan historia	29
Kimmo Närhi: Lutherin irtautuminen roomalaiskatolisesta kirkosta	33
John Vogt: Totuuden yhdistäminen viemään evankeliumia eteenpäin	45
Ola Österbacka: Kuinka kauan te onnutte molemmille puolille? Seurakuntavaihtoehtoista ja armovälineiden hoidosta hätätilanteessa	61
Markku Särelä: Kristuksen kuuliaisuuden merkitys autuuden asiassa	75
Tom Nyman: Risti kristityn elämässä	84

”Lähtekää siitä ulos”

Hans Wassermann

Ilm.18:4–5. ”Ja minä kuulin toisen äänen taivaasta sanovan: ’Lähtekää siitä ulos, te minun kansani, ettette tulisi hänen synteihinsä osallisiksi ja saisi tekin kärsiä hänen vitsauksistansa. Sillä hänen syntinsä ulottuvat taivaaseen asti, ja Jumala on muistanut hänen rikoksensa.’”

Tämä kehoitus paeta Babylonista, on viimeinen Raamatussa tapaamamme suuri kutsu erottautumiseen maailmasta. Samanlainen kehoitus kohdistettiin aikanaan Abrahamille. ”**Lähde maastasi, suvustasi ja isäsi kodista siihen maahan, jonka minä sinulle osoitan**” (1 Moos. 12:1). Joidenkin mielestä on ehkä yllättävää, että Ilmestyskirjan lopun aikaan viittaava profetia voidaan ”nyt” pitää merkitykseltään niin tärkeänä. Joku pitää koko aihetta lähinnä mauttomana uskonnollisena sensaationa.

On tärkeä huomata, että teksti vie meidät aikaan vähän ennen onnettomuuden puhkeamista: ”**Kun he sanovat: ”Nyt on rauha, ei hätää mitään”, silloin yllättää heidät yhtäkkiä turmio, eivätkä he pääse pakoon**” (1.Tess. 5:3). Väärä turvallisuuden tunne on tunnusmerkillistä lopun ajalle. Luultavasti juuri antikristillinen valhe luo tämän väärän rauhan ja turvallisuuden tunteen. Raamattu puhuu hämmästyttävän paljon lopun ajasta, ja siihen liittyvänä asiana on Antikristuksen, pedon, porton ja väärin profeettojen kuvaus saanut runsaasti tilaa. Raamatun kirjoittajat olivat erittäin inspiroitua kirjoittamaan viimeisestä maailman vallasta ja sen merkillisestä hallitsijasta.

Jo Daniel toivoi ”**varmaa tietoa kaikista näistä asioista**” (Dan 7:16.). Kuten tiedämme, aiheella oli oma tärkeä sijansa apostolisessa julistuksessa. Me emme saa olla välinpitämättömiä aiheesta, jota käsitellään näin vakavasti sekä V:ssa että UT:ssa. Ilm. 13:9:n juhlalliset sanat, ”**ja kenellä on korva, hän kuulkoon**”, korostavat sanoman tärkeyttä. Kuinka ihminen voi välttää joutumasta mukaan eksytykseen, ja kuinka hän saattaa kestää vai-
nojen aikana, ellei ota vaarin Raamatun profetallisesta sanasta?

Hans Wassermann, Borås, toimii evankelistana mm. entisten alamaailman tuttavien parissa Göteborgin seudulla tultuaan tuntemaan evankeliumin vapauden pitkien vankilatuomioiden jälkeen. Hänen toimintansa pääkieli on suomi.
S-posti: mj14987@janus.swipnet.se.

Jokaisella Raamatun profetialla on erityinen ajankohtainen sanomansa, jolloin siihen viittaavat merkit käyvät lukuisemmiksi tai täysin ilmeiseksi. Ennen Sodomian kaupungin hävittämistä Herran omia kehoitettiin lähtemään siitä, etteivät hekin hukkuisi kaupungin syntivelan tähden. Jeesus varoitti opetuslapsiaan aivan erityisellä lähtemismerkillä profetoidessaan tulevaa Jerusalemin hävitystä, Matt.24:15–16. **”Kun te siis näette hävityksen kauhistuksen, josta on puhuttu profeetta Danielin kautta, seisovan pyhässä paikassa – joka tämän lukee, se tarkatkoon – silloin ne, jotka Juudeassa ovat, paetkoot vuorille.”**

Näin tulee tapahtumaan myös ennen Babylonin kukistumista. Herran omien tulee lähteä Babylonista kahdestakin syystä: etteivät osallistuisi hänen synteihinsä ja etteivät hukkuisi Babylonin kanssa.

Ilmestyskirjan 17 ja 18 luku kertovat pedon ja suuren portto-Babylonin antikristillisestä liitosta, mikä alkuun näytti viittaavan seitsemälle kukkulalle rakennettuun Roomaan. Ilmestyskirjan kirjoittamisen aikaan yksikään toinen kaupunki maailmassa ei voinut kiistellä Rooman kanssa arvonimestä ”suuri”, ja sieltä oli lähtöisin melkein kaikki maailmassa vaikuttava paha. Mutta tämä suppea näköala antaa kuvan Roomasta ainoastaan tiettyä ajankohtana ja ilmaisee vain lähtökohdan profetian varsinaiselle merkitykselle.

Profetiassahan puhutaan Babylonin edustamasta maailmallisuudesta, kaikesta siitä, mikä kietoo pauloihinsa, viettelee ihmisiä ja vetää heitä pois päin Jumalasta. Babylon on tällä tavalla nähtynä menneisyyttä, nykyhetkeä ja tulevaisuutta. Sen muoto muuttuu, mutta sen olemus pysyy ennallaan. Johanneksen omana aikana kuvaa voitiin käyttää Roomasta. Mutta lopunajallisesti suuri portto Babylon, **”maan porttojen ja kauhistuksien äiti”**, edustanee paljon enempiä kuin muinaista historiallista Roomaa.

Useat Ilmestyskirjan selittäjät ovat sitä mieltä, että tämä ”portto” kuvaa paavillista Roomaa. Roomalaiskatolisessa kirkossa väärä vanhurskauttamisoppi, neitsyt Marian ja ehtoollisaineiden palvonnan kehitys sekä opetus paavin erehtymättömyydestä ovat muutamia esimerkkejä kansojen houkuttelemisesta oikeasta Jumalan palvonnasta taikauskoon, joka lopulta johtaa maailmallisuuteen. Jotkut *selittäjät taas ovat omaksuneet kannan, että ”portto” tarkoittaa lopunajan luopio kirkkoa.* Molemmat selitystavat ovat hyvin lähellä toisiaan. Selvää rajaa on vaikeaa vetää.

Kolmantena tulkintatapana on kattavampi yhteiskunnallinen näköala. Siinä porton (eli kirkossa olevien luopio kristittyjen) ja pedon toiminta laajenee koko maailmaa käsittäväksi vääräksi unionismiksi. Silloin maaillistuneessa kirkossa oikean opin rinnalla sallitaan väärä oppi ja sekoitetaan

sillä maallinen ja hengellinen (totuus ja valhe) toisiinsa. Luopiokristityillä (portolla) ja pedolla on siis lopunaikana sekä maailmassa että maallistuneessa kirkossa salainen antikristillinen vaikutuksensa ja tehtävänsä. Kokonaisuudessa ne muodostavat yhteiskunnallisen uskonnollisen kulttuurikeskuksen, jossa poliittista valtaa edustava Raamatun sanan vastainen ideologia määrää myös aikansa kirkon teologian ja moraalin. Suuri portto ja peto luovat Jumalan vastaisen antikristillisen perustan, jota ei voi kartalta osoittaa.

Eräs Raamatun kommentaari ilmaisee asian jokseenkin näin: Ei ole kysymys jostain arvoituksesta, jolla voidaan porton ja pedon salaisuus ratkaista nokkeluuden tai järkeilyn avulla vaan samanlaisesta salaisuudesta kuin on ”Kristuksen salaisuus”. Toisin sanoen kyseessä on asia, jonka avulla Jumala paljastaa sen omilleen. Porton salaisuus ei siis ole se, että jossakin on henkilö tai kaupunki tai valtio, jota hän esittää. Pikemminkin on kysymys porton syvimmän olemuksen salaisuudesta. Salaisuus on se, että hän – juuri sellaisena kuin hän tässä esiintyy – tuo ilmi todellisuuden, jonka me siten voimme tunnistaa sekä historiasta että omasta ympäristöstämme.

Tämän monikasvoisen ja -nimisen nousevan mahdin symboli on nainen, jota nimitetään suureksi Babyloniksi, kaupungiksi, jossa kaikkien marttyyrien veri on vuodatettu. On siis kysymys maailman kaupungista, Saatanan valtakunnasta, Jumalaa vihaavasta yhteiskunnasta, jossa ihminen kuvittelee olevansa vallassa, mutta palvelee todellisuudessa suurta Bablyonia, kauhistuksien äitiä.

Ilm. 17:4: Nainen antaa ihmisille juotavaksi maljasta ”**joka oli täynnä kauhistuksia ja hänen haureutensa riettauksia**”. Maljan sisältö viittaa niihin keinoihin, joita nainen käyttää valheen ja väärän opin välikappaleena. Monesta seikasta ilmenee, että tässä on kysymyksessä myös sukupuolinen saastaisuus ja hekuma. Ilmestyy muun muassa kuudennen käskyn vastainen henki, joka juottaa ihmiskunnalle epäsiiveillisyyden ja aviorikoksen viiniä ennen näkemättömissä määrin humalluttaen kaikki kansat tekemään sopimattomia. Ihmiskunta päihtyy, tulee mielettömäksi ja röyhkeäksi saadessaan luvan himojensa likaiseen ja estottomaan tyydyttämiseen. ”**Sentähden Jumala on heidät, heidän sydämensä himoissa, hyljännyt saastaisuuteen, häpäisemään itse omat ruumiinsa**” (Room. 1:24).

Tänään se toteutuu kaikkien nähden. Avoliitot ja turmeltunut seksi ovat aikamme teema ja kirkonkin teema, ilmeisenä ”ajan merkinä”! Ruotsissa maailman ja valtiokirkon toiveiden ja odotusten täyttäjänä arkkipiispa K.G.

Hammar ei löydä enää Raamatusta mitään perusteita sille, että homoseksuaalisuus olisi syntiä. Hammar ei näe myöskään mitään ongelmaa siinä, että homo- seksuaaliset papit elävät parisuhteessa keskenään. Hänen mielestään Ruotsin kirkossa on yksimielisyys siitä, että pappi voi olla homoseksuaali.

Tämä tarkoittaa, että Ruotsin kirkko selittää luvalliseksi sen, minkä Jumalan sana kieltää. On vain ajan kysymys, kun tätä vaaditaan muiltakin kirkon jäseniltä sekä tulevilta pastoreilta samalla tavalla kuin nykyisin virkakysymyksen yhteydessä. Jo tänään pastoreiden on annettava lupaus kirkolle siitä, että he tästedes uskollisesti toimivat Jumalan sanaa, omatuntoaan ja vakaumustaan vastaan *hyväksymällä naisetkin pastorin virkaan*.

Apostoli Paavali opettaa 1 Kor. 14:34: ”Niin kuin on laita kaikissa pyhien seurakunnissa, naisten tulee olla vaiti seurakunnan kokouksissa. Heidän ei ole lupa puhua, vaan heidän on oltava kuuliaisia, niinkuin lakikin sanoo.” Kirkko siis vaatii nyt jäseniään tekemään synnin Pyhää Henkeä vastaan. (Frans Pieper: Dogmatiikka, s. 228.) Synti Pyhää Henkeä vastaan tehdään, milloin Pyhä Henki sisäisesti saa ihmisen vakuuttuneeksi jumalallisesta totuudesta, mutta ihminen sittenkin hylkää totuuden, jonka tuntoon on tullut, vieläpä lisäksi sitä pilkkaa. Syystä siis sanomme kuvatesamme syntiä Pyhää Henkeä vastaan, että se on Pyhän Hengen virkaan kohdistuva synti, toisin sanoen tahallista, päättäväistä ja itsepintaista asennetta Pyhän Hengen synnyttämää sisäistä vakaumusta vastaan.

Paavali jatkaa: ”Jos joku uskoo olevansa profeetta tai saaneensa muita Hengen lahjoja, hänen tulee tietää että tämä, mitä kirjoitan, on Herran käsky. Jos joku ei tätä tunnusta, Jumala ei tunnusta häntä.” (1 Kor. 14:37–38 luotettavimman tekstimuodon mukaan).

Jo Ilmestyskirjan 2. luvussa Tyatiran seurakunnalle osoitetussa kirjeessä, kompastumme Jumalan sanaa ja Pyhän Hengen työtä vastustavaan naisprofeettaan nimeltään Isebel. Isebel on ilmeisesti vertauskuvallinen peitenimi, jonka esikuva on Vanhassa testamentissa esiintyvä siidonilaisen kuninkaan tytär, joka johdatti puolisonsakin, Israelin kuninkaan Ahabin, palvelemaan epäjumala Baalia. Tyatiran Isebeliä voimme sanoa holtittoman naispappeuden ensihedelmäksi Uuden Testamentin puolella.

Hän oli nainen, joka puolsi kompromissia moraalittoman epäjumalanpalveluksen kanssa. Samoin kuin naispapit tänään ilman oikeata apostolista kutsua – opetti Isebel seurakuntaa Jumalan nimissä olematta Jumalan kutsuma. Hänen julistuksensa johti ihmiset harhaan. Isebelin opetuksessa oli ilmeisesti yhdistynyt jonkinlainen hurmahenkisyys ja seksuaalinen vapaus. Nykyäänkin nämä näyttävät kulkevan käsi kädessä.

Lähes 2000 vuotta sitten Vähä-Aasiassa apostoli Johannes näki Jeesuksen ilmestyksessä kulkevan seitsemän kultaisen kynttiläläjalan keskellä tarkastamassa seurakuntansa hengellistä tilaa. Samoin hän tänään valvoo seurakuntaansa Sanallaan näyttäen sen erheet. Jeesus vihastui siitä, että Isebelin opetusta seurakunnassa suvaittiin. Seurakunnan olisi pitänyt sanoutua siitä kokonaan irti. Jeesus sanoi antaneensa Isebelille aikaa parannuksen tekoon, **”mutta hän ei tahdo parannusta tehdä eikä luopua haureudestaan”**. Koska Isebel oli tuhlannut armonaikansa, hänen rangaistuksensa aika oli väistämättä tuleva. **”Katso, minä syökseen hänet tautivuoteeseen, ja ne, jotka hänen kanssaan tekevät huorin, minä syökseen suureen ahdistukseen, jos eivät tee parannusta ja luovu hänen teoistansa; ja hänen lapsensa minä tappamalla tapan, ja kaikki seurakunnat saavat tuntea, että minä olen se, joka tutkin munaskuut ja sydämet; ja minä annan teille kullekin tekojenne mukaan”** (Ilm. 2:21–23) .

Ne, jotka ovat tehneet syntiä Isebelin kassa, saavat vielä viimeisen parannuksen mahdollisuuden.

Mitä ”Isebelin lapsilla” tässä tarkoitetaan? Usein ilmaus tarkoittaa saman hengen lapsia, ja siinä tapauksessa on puhe niistä, jotka harrastavat samoja asioita ja ovat yhtä paatuneita kuin heidän hengellinen äitinsä. Itse olen vakuuttunut, että tämä Jeesuksen varoitus seurakunnalle, **”jotka Isebelin kanssa tekevät huorin ja hänen lapsensa”**, on juuri ilmeinen viittaus ja profeetallinen vastaus aikamme toteutuneeseen naispappeuteen. Se on myös suurelta osaltaan ollut vaikuttamassa kirkon raunioitumiseen.

Luther oli oikeassa sanoessaan: *”Minä nimittäin pelkään, että ajan mukana on tuleva fanaattisia ihmisiä, jotka taas tuovat kirkkoon moisia perkeleitä ja näin hämärtävät terveen opin ja kertakaikkiaan raunioittavat sen.”*

Hengellisen ja yhteiskunnallisen rappion ruokkiessa toinen toisiaan on portoksi muuttunut kansankirkko ollut ihanteellinen sikiämis- ja lisääntymispaikka ”Isebelin perillisten synnyttämiseen ja kasvattamiseen”. Tämä rappio on ollut johtamassa kompromissijumalanpalveluksiin. Rappiosta todistavat aikamme kaikenkarvaiset eläimille suunnatut ja luontoakorostavat ulkoilmajumalanpalvelukset sekä kirkkoihin tullut teatteri, tanssi, shamanismi ja äiti-Jumalan avuksi huutaminen puhumattakaan jatkuvista skandaaleista siveettömyden alueella.

Isebelin hengelliset lapset edustavat kirkossa sitä uutta postmodernia kristinuskontulkintaa, jossa kaikki Raamatun opit saavat uuden sisällön ja tulkinnan. Näin he hylkäävät mm. apostolisen virkajärjestyksen, joka on Jumalan luomisjärjestyksen mukainen. Herran apostoli Paavali sanoo selvästi:

”Mutta minä en salli, että nainen opettaa, enkä sitä, että hän hallitsee miestä” (1 Tim. 2:12.). Ne, jotka eivät sopeudu uuteen opintulkintaan, eivät myöskään sovi enää kirkon opetusvirkaan. Eli jos joku ei tunnusta Isebelin oppia, häntä ei tunnusta Isebelin kirkkokaan. Joku on sanonut osuvasti, että kansankirkon vääristyneessä pastorinvirassa on enää vain miesmäisiä naisia ja pastoriksi sopimattomia naismaisia miehiä.

Rohkeimmatkaan Raamatun sanaan perustuvat vetoamukset kirkolle väriin viranhaltijoiden toiminnan lakkauttamiseksi eivät ole johtaneet minkäänlaisiin konkreettisiin toimenpiteisiin heidän poistamiseksiin. Päinvastoin he ovat saaneet vapaasti vahvistaa asemaansa kirkkokansan keskuudessa lumoamalla ihmiset suloisilla tarinoilla ja vapauttavilla mielipiteillään.

Vanhassa testamentissa Isebel vietti kuningas Ahabin pois Jumalan yhteydestä. Uudessa testamentissa Isebel toimii lastensa kautta pettäen sillä valvomattoman kirkon. Synti ja maailma saavat nyt vapaasti vaikuttaa ja rehoittaa kansan ja valtiokirkon piirissä. Tänään jopa ei-kristilliset lehdet ja tiedotusvälineet ihmettelevät kirkon moraalista alennustilaa. Varmasti olisi syytä jokaisen paikallisen seurakunnan niinkuin kirkkoyhtymänkin vakavasti asettua tänään tämän profeettallisen kuvastimen eteen kuuntelemaan, mitä Henki Sanassa seurakunnalle sanoo.

1 Tim. 4:1. **”Henki sanoo selvästi, että tulevina aikoina moniaat luopuvat uskosta ja noudattavat villitseviä henkiä ja riivaajien oppeja.”** Kansana portoksi Raamatussa voi tulla vain Jumalan kansa eli vaimo ja seurakunta, joka on luopunut uskosta Jumalaan. Se on kirkko jonka kristillinen vaikutus maailmaan on lakannut, ja sen sijaan maailma on täyttänyt kirkon omalla vaikutuksellaan. Tämä on nähtävissä hyvin selvästi Ruotsin valtiokirkossa.

Koska portto pitää itseään kirkkona – vaikka se onkin langennut kirkko – ja siis esittää instituutiota, johon kuulumisen on monelle ihmiselle tärkeätä, toimii se tiennäyttäjänä. Kirkko määrittelee Jumalan sijasta mikä on oikein ja väärin. Aikaisemmin olivat normeja Jumalan käskyt. Nyt niitä sanelee uusi moraalinen eli moraalittomuus, jota antikristillinen henki tarjoaa uskonnollisena juomana.

Ilm. 17:3:ssa **”Johannes näki naisen istuvan helakanpunaisen pedon selässä; peto oli täynnä pilkkaavia nimiä, ja sillä oli seitsemän päätä ja kymmenen sarvea.”** Tämä kuva osoittaa, että kansoja ja kuninkaita vallinnut suuri portto on ennen paljaaksi riisumistaan ja tuhoutumistaan liittoutuneena Antikristuksen kanssa, jota peto kuvaa.

Tämä tarkoittaa myös sitä aikaa ja hetkeä, jolloin maan portoksi muut-
tunut epäsiiveellinen kirkko on antautunut antikristillisten henkivaltojen
valtaan (Ilm. 17:5). Nyt tehdään tietä Antikristukselle, mutta ei tajuta eikä
pelätä sitä. On sorruttu seuraamaan portto-Babylonia, jonka antikristilliset
opit ovat Saatanan mestarinnäyte. **”Tuo vastustaja, joka korottaa itsensä
yli kaiken, mitä jumalaksi tai jumaloitavaksi kutsutaan, niin että hän
asettuu Jumalan temppeliin ja julistaa olevansa Jumala”** (2 Tess. 2:4.).
Antikristus riisuu kirkon alastomaksi sen perustehtävästä Jumalan sanan
toimeenpanijana ja tiennäyttäjänä maailmassa.

*Joitakin vuosia sitten ei kukaan olisi uskonut väittämään, että kirkon
oma ääni näyttäisi tietä epäsiiveelliseen Jumalan pilkkaan.* Mutta nyt se on
tapahtunut. ”Se on ilmeinen ajan merkki.” Kirkollisella taholla ei vain suo-
jella seksuaalista turmelusta, vaan sitä jopa vaaditaan kansalaisilta Jeesuk-
sen rakkauden nimessä. Tällaista tapahtuu ensimmäisen kerran koko Jeesuk-
sen Kristuksen seurakunnan historiassa. Järkyttävintä mitä koskaan on
tapahtunut tällä alueella, tapahtui Ruotsissa Uppsalan tuomiokirkossa
19.9.1998.

Kirkossa esiteltiin Raamatun historiallista totuutta pilkkaava Elisabet
Ohlssonin homoeroottinen valokuva-sarja (Ecce Homo – katso ihmistä) .
Siinä alastomat homomallit esittävät Jeesusta ja hänen ensimmäisiä opetu-
slapsiaan kuvaten heidät sukupuolisesti poikkeaviksi. Esitys tapahtui suu-
rella diakuvakankaalla alttarin edessä kolme eri kertaa. 12 000 sensaatio-
nälkäistä ihmistä näki kuvat. Arkkipiispa K.G. Hammar ja tuomiorovasti
Tuulikki Koivunen-Bylund puolsivat näyttelyä useiden virkaveljiensä tuke-
mina. Saavutettuun suosioon ja kristilliseen rakkauteen vedoten on valo-
kuvasarjaa näytetty muillakin paikkakunnilla. Muunmuassa Jönköpingin
kulttuurikeskuksessa ja Göteborgin Annedalskyrkanissa, jossa järjestettiin
erityinen Ecce Homo-jumalanpalvelus homoseksuaaleille ja heidän kan-
nattajilleen. Helsingin Kallion seurakunnan homoille ja lesboille suunnit-
telema messu kaatui vielä viiden seurakuntaneuvoston jäsenen vastalausee-
seen.

Room. 1:28: **”Ja niinkuin heille ei kelvannut pitää kiinni Jumalan tun-
temisestä, niin Jumala hylkäsi heidät heidän kelvottoman mielensä valta-
an, tekemään sopimattomia (j. 32). Jotka, vaikka tuntevat Jumalan van-
hurskaan säädöksen, että ne, jotka senkaltaisia tekevät, ovat kuoleman
ansainneet, eivät ainoastaan itse niitä tee, vaan vieläpä osoittavat hyväk-
symistä niille, jotka niitä tekevät.”** Aikamme seksuaalinen holtittomuus ja
moraalinen rappio muistuttaa pöyristyttävyydellään Sodomian kaupungin

turmeltuneisuutta ja on siksi sellaisenaan meillekin kuin profeetallinen varoitus tulevasta äkillisestä tuhosta. Lootin varoitus omaisilleen juuri ennen tuhoa oli: ”Nouskaa, lähtekää pois tästä paikasta, sillä Herra hävittää tämän kaupungin.”

Olemme tulleet käännekohtaan, maailmanhistorialliseen ratkaisun hetkeen. Porto-Babylonin olemassaolo ja vaikutus kirkkokansan keskuudessa on totta. Hän juottaa parhaillaan huoruuden juovuttavaa viiniä. Lopun ajan erityinen tuntomerkki on, että laittomuuden ihminen on ilmestyvä harhauttaen kirkot ja seurakunnat.

2 Tess. 2: 7–12: ”Sillä laittomuuden salaisuus on jo vaikuttamassa; jaha vain tulee tieltä poistetuksi se, joka nyt vielä pidättää, niin silloin ilmestyy tuo laiton, jonka Herra Jeesus on surmaava suunsa henkäyksellä ja tuhoava tulemuksensa ilmestyksellä, tuo, jonka tulemus tapahtuu saatanan vaikutuksesta valheen kaikella voimalla ja tunnusteilla ja ihmeillä ja kaikilla vääryyden viettelyksillä niille, jotka joutuvat kadotukseen, sentähden etteivät ottaneet vastaan rakkautta totuuteen voidaksensa pelastua. Ja sentähden Jumala lähettää heille väkevän eksytyksen, niin että he uskovat valheen, että kaikki ne tuomittaisiin, jotka eivät ole uskoneet totuutta, vaan ovat mielistyneet vääryyteen.”

Olemme astumassa suuressa määrin langenneen kirkon kanssa laittomuuden aikaan. Porto-Babylon, jonka synnit tulevat ulottumaan taivaaseen asti, on alkanut hahmottua. Yhtä varmasti kuin portto-Babylon on jo todellisuutta, toteutuu myös se, mikä on sanottu portto-Babylonia kohtavasta tuomiosta, sillä ”niinkuin Jumala sanoo, niin myös tapahtuu”. Sen tähden Jumala kehottaa: ”Lähtekää siitä ulos, te minun kansani, ettette tulisi hänen synteihinsä osallisiksi ja saisi tekin kärsiä hänen vitsauksistansa.” Pelkkä ulkonainen ero ei riitä. Lootin vaimo lähti Sodomasta, mutta Sodoma ei ollut päästänyt otettaan hänestä. Hänen sydämensä oli jäänyt turmeltuneeseen kaupunkiin. Saatamme kuulua seurakuntaan tai muuhun piiriin, joka vielä nimellisesti tunnustautuu kristityksi, mutta samalla hyväksyy synnin keskuudessaan. Jos emme vastusta konkreettisesti syntiä, niin peitämme sen, ja meihin soveltuu apostoli Paavalin sana: ”Sillä Jumalan viha ilmestyy taivaasta kaikkea ihmisten jumalattomuutta ja vääryyttä vastaan, niiden, jotka pitävät totuutta vääryyden vallassa” (Room. 1:18).

Myös luopuneelle kirkolle maksettava jäsenvero on omakohtaista osallisuutta sen vääryyksiin ja samalla niiden lujittamista. Jos emme selvästi erotaudu Jumalan sanan vastaisesta kirkko- tai seurakuntayhteydestä, joudumme tahtomattamme langenneitten puolelle. ”Lähtekää ulos” tarkoittaa, että kautta linjan teemme selvän eron porton kanssa.

Varastetun tavarän kätkjä on yhtä syyllinen kuin varas. Jokainen, joka on ottanut todesta Jumalan kehotuksen, ”**Lähtekää ulos**”, osoittaa kuuluvansa Hänen kansaansa siten, että huolehtii myös toisten sieluista kehottaen heitä luopumaan portto-Babylonin kauhistuksista! ”Paetkaa, tuho uhkaa”, sanoo Herra. Joka on antanut Jumalan pelastaa itsensä katoitukselta, ei voi katsella sitä, että toiset tuhoutuvat. Hänen täytyy saada heidät käsittämään, missä hetkessä elämme, varoittaa ja kutsua, ettei tuomion päivä heitä yllättäisi.

Ymmärrämme, kuinka välttämätön meille on tämä Jumalan antama eskatologinen herätysshuuto, ”lähtekää ulos”. Ilman tätä selvää ilmoitusta tuskin uskaltaisimme asettua vastustamaan ajan henkeä ja maaillostuneen porttokirkon olemusta, sillä meidän on asetettava melkein koko maailmaa vastaan. Vanhemmille, jotka tunnustavat selvästi olevansa uutta moraalialia vastaan ja Kristuksen puolella, tämä voi merkitä lastensa rakkouden ja luottamuksen menettämistä. Lapset eivät halua olla erilaisia kuin toiset vaan he haluavat elää uuden moraalien mukaisesti.

Opettajat ja kasvattajat menettävät niiden kunnioituksen, joita johtamaan heidät on pantu; he joutuvat virkaveljiensäkin ivan ja pilkan kohteiksi. Meidän on ehkä valittava, haluammeko rakkautta ja suosiota lapsil-tamme, virkaveljiltämme ja lähimmäisiltämme, jotka elävät ajan hengen mukaisesti, vai tahdommeko Jumalan suosion Kristuksessa.

Matt. 10:37–38: Jeesus sanoo: ”**Joka rakastaa isäänsä taikka äitiänsä enemmän kuin minua, se ei ole minulle sovelias; ja joka rakastaa poikaansa taikka tytärtänsä enemmän kuin minua, se ei ole minulle sovelias; ja joka ei ota ristiänsä ja seuraa minua, se ei ole minulle sovelias.**” Vapahtajan seuraaminen ja ristinsä ottaminen ei totisesti ole maallisten toiveiden toteuttamista ja täyttämistä langenneessa luopiokirkossa. Se ei myöskään ole hurskaalta vaikuttavaa kaiken kattavaa viisastelua siellä olevien ystävien kesken.

Jeesus odottaa todellisia opetuslapsia ja seuraajia, jotka ovat valmiita maksamaan kustannukset.

Joka tänään levittää kutsua, **lähtekää ulos**, saa osakseen halveksuntaa, jopa vihamielisyyttä. Tulevina aikoina ajan hengen tuoman uuden moraalien vastustaminen maksaa vielä enemmän, monille ehkä hengen. Nyt se merkitsee sitä, että suostumme lyötäväksi ja pilkattaviksi Jeesuksen seuraamisen tähden ja kuljemme hänen kanssaan häpeää kantaen. Näiden ihmisten kautta Hän saa kunnian osoittaa, että ne, jotka ovat valmiit kadottamaan elämänsä, löytävät sen.

Jeesus sanoo: **”Muistakaa Lootin vaimoa! Joka tahtoo tallettaa elämänsä itselleen, hän kadottaa sen; mutta joka sen kadottaa, pelastaa sen”** (Luuk.17:32–33). Vain ne, jotka luovuttavat kaiken Kristukselle, pääsevät kerran perille. Joka ei pysy loppuun asti uskollisena Jeesukselle ja hänen Sanalleen, on suuressa vaarassa päätyä porton jäseneksi. Suhde porttoon, oli se sitten hengellistä tai ruumiillista, tuhoaa Kristuksen ja hänen morsiamensa välisen suhteen.

1 Kor. 6:15–16: **”Ettekö tiedä, että teidän ruumiinne ovat Kristuksen jäseniä? Ottaisinko siis Kristuksen jäsenet ja tekisin ne porton jäseniksi? Pois se! Vai ettekö tiedä, että joka yhtyy porttoon, tulee yhdeksi ruumiiksi hänen kanssaan? Onhan sanottu: ”Ne kaksi tulevat yhdeksi lihaksi.”** Vastakohtana portolle ja sen jäsenille nimitetään lopun ajan voittavaa seurakuntaa Karitsan morsiameksi, jonka erityistuntomerkinä on Jumalan käskyjen pitäminen ja Jeesuksen todistus.

Ilm. 12:11: **”He ovat voittaneet hänet Karitsan veren kautta ja todistuksensa sanan kautta, eivätkä ole henkeänsä rakastaneet, vaan olleet alttiit kuolemaan asti.”** Sellainen aikamme kristittyihin vetoava valistusurhoolisuus, että taistellaan ja kuollaan uskollisina kansankirkon tunnustusrintamassa, jota ei edes ole, on vain surkea todistus luopiokirkon jäsenten välinpitämättömyydestä Jumalan profeetalliseen ilmoitukseen Raamatussa. Se on pelkurimainen tapa kieltäytyä todellisen kirkon taistelurintamasta.

Apostoli Paavali sanoo, Room. 12:1–2: **”Niin minä Jumalan armahtavan laupeuden kautta kehoitan teitä, veljet, antamaan ruumiinne eläväksi, pyhäksi, Jumalalle otolliseksi uhriksi; tämä on teidän järjellinen jumalanpalveluksenne. Älkääkä mukautuko tämän maailmanajan mukaan, vaan muuttukaa mielenne uudistuksen kautta, tutkiaksenne, mikä on Jumalan tahto, mikä hyvää ja otollista ja täydellistä.”**

Samalla kun täällä maailmassa synti voittaa alaa ja Saatana raivoaa Jumalaa ja hänen omiaan vastaa, taivaat varustautuvat Herran tuloa varten. Jeesuksen kehoitus oikeaan kuulemiseen on oikea asenne Jumalan sanaa kohtaan: **”Isä, tapahtukoon sinun tahtosi myös maan päällä.”** Mitä se merkitsee? Meidän on annettava Hänelle kaikki kunnia ja seurattava Hänen käskyjään ja neuvojaan. Vain se, joka näin tekee, on oivaltanut oikein sanat: **”Lähtekää ulos siitä!”** Kun tuomiot kerran käyvät yli maan, he voivat sydämesään sanoa: **”totiset ja vanhurskaat ovat sinun tuomiosi”** (Ilm. 16:7).

Virka: Kristukselta kirkon välityksellä

Tämänhetkinen keskustelu virkaopista

John F. Brug

Johdanto

Oppi kirkosta ja virasta on epäilemättä yksi kuumimmista puheenaiheista tämän päivän luterilaisuudessa. Kun ELCA-fuusio tapahtui Yhdysvalloissa vuosikymmen sitten, virkaoppi oli ainoa oppi, joka aiheutti huomattavaa julkista kiistaa. ALC:n, LCA:n ja AELC:n neuvottelijat eivät kyenneet pääsemään yksimielisyyteen tästä opista. Kiistakysymyksenä oli, pitäisikö kirkolla olla kolmenlainen ordinoitu virka, piispat, pastorit ja diakonit. Oltuaan viisi vuotta ilman yksimielisyyttä virkaopista ELCA päätti, että sillä olisi yhdenlainen ordinoitu virka, pastorin virka. Vaikka piispojen ja pastoreiden välillä tehtiinkin erotus, heillä ei olisi eriasteista ordinaatiota. Diakoneja ja vastaavanlaisia työntekijöitä ei ordinoitaisi. Kaikissa Amerikan luterilaisissa yhteisöissä käydään tällä hetkellä huomattavaa keskustelua toisaalta maallikoiden ja toisaalta kutsutun, julkisen Sanan viran suorittaman palvelun välisestä oikeasta suhteesta. Paljon keskustelua on myös julkisen viran muiden muotojen ja pastorinviran välisestä suhteesta. Amerikassa on myös ollut huomattavaa keskustelua niin sanottujen Wisconsin-synodin ja Missouri-synodin kirkko- ja virkaoppien erosta.¹ Euroopassa kaiken kaikkiaan ja Skandinaviassa ja Suomessa erityisesti keskustelun kohteena olevat kysymykset vaikuttavat olevan varsin samankaltaisia kuin Amerikassa.

Professori John.F.Brug on dogmatiikan ja Vanhan testamentin opettaja (Wisconsin Lutheran Seminary, Mequon, Wisconsin, USA). Hän on Wisconsin-synodin kirkkojen välisten suhteiden komission jäsen ja on toiminut Skandinavian yhteismiehenä 10 vuotta.
S-posti: brugj@wls.wels.net (englanniksi).

Pääkysymykset

Siirrymme nyt tarkastelemaan pääkysymyksiä tai -vaikeuksia, joilla näyttää olevan merkittävä rooli tämänhetkisessä keskustelussa virkaopista. Näiden kysymysten perinpohjainen käsittely tarjoaisi enemmän kuin tarpeeksi aineistoa yhteen esitelmään, joten meidän on rajoituttava johdannonomaiseen katsaukseen kuhunkin kysymykseen.

Mikä on termien 'viranhaltija' ja 'virka' oikea käyttö?

Tämä on ollut melkoinen ongelma englanninkielisille, koska sanat minister (läh. 'sananpalvelija', 'viranhaltija') ja ministry (läh. '[palvelu]virka') ovat muuttuneet merkitykseltään sitten kuningas Jaakon Raamatun v. 1611, joka oli perusraamattuna englanninkielisessä maailmassa yli kolmensadan vuoden ajan. Englanninkielen sana 'minister' kuten sen latinankielinen alkulähde tarkoitti alun perin palvelijaa. Kuningas Jaakon raamatun aikoihin sana minister tarkoitti kaikenlaisia palvelijoita. Vähitellen kuitenkin sanaa alettiin käyttää melkein pelkästään teknisenä terminä viittaamaan kahdenlaiseen palveluun. Englanninkielen sanakirjat yleensä mainitsevat 'minister'-sanan ensimmäisenä merkityksenä 'pappismies' ('clergyman') tai 'pastori' ('pastor'). Sanan toinen päämerkitys on 'hallituksen virkamies', 'ministeri' kuten termissä 'Englannin pääministeri'.

Nyt asetettava kysymys on: voimmeko oikein sanoa, että ”jokainen kristitty on 'minister', so. sananpalvelija, viranhaltija?”

Viime vuosina jokapäiväisessä kielenkäytössä englanninkielen sana 'minister' on useimmin tarkoittanut pastoria. Englannin- ja latinankielen 'minister'-sanaa käytettiin kuitenkin alun perin kreikankielen *diakoneo-* ja *diakonia-*sanojen vastineena. Raamatussa näiden kahden sanan käyttö ei ole rajoittunut vain siihen palveluun, jonka suorittivat miehet, joiden tehtävät vastaavat meidän pastoreidemme tehtäviä. Nämä Raamatun sanat viittaavat myös muunlaiseen palveluun, mukaan lukien tarjoilijan tehtävät.

Laajassa merkityksessä sanat 'minister' ja 'ministry' voivat sen tähden viitata muunkinlaiseen palveluun kirkossa kuin pastorinvirkaan (kuten kristittyjen opettajien, lähetysaarnaajien tai diakonien suorittamaan palveluun). Uusi testamentti käyttää samoja sanoja viitatessaan tarjoilijan tehtäviin, pastorinvirkaan ja hengellisen palvelun muihin muotoihin. Itse asiassa kyseistä kreikankielen sanaa (*diakonos*) käytetään erityisesti viittaamaan ei niihin, joita me kutsuisimme pastoreiksi, vaan niihin, joita me kutsumme diakoneiksi (1 Tim. 3:8).

'Minister' on henkilö, joka toimii, on toimijana, toisen puolesta tai nimissä. Tässä merkityksessä jokainen, jonka kirkko kutsuu suorittamaan jotakin palvelua kirkon nimissä, on 'minister'. Tätä me usein kutsumme 'julkiseksi viraksi' ('public ministry') tai 'edustukselliseksi viraksi' ('representative ministry').

Meidän täytyy kuitenkin olla varovaisia, ettemme sekoita palvelua, jota kristityt suorittavat omasta aloitteestaan osana kaikkien uskovien pappautta (yksityinen palvelu) siihen palveluun, jota he suorittavat kirkon kutsusta ja kirkon nimissä (julkisen virka). Meidän täytyy myös varoa, ettemme vähennä kunnioitusta pastorinvirkaa kohtaan, joka on julkisen Sanan viran kattavin muoto. Kun termiä 'ministry' käytetään laajemmassa merkityksessä viittaamaan muuntyyppiseen palveluun kuin pastorinvirkaan, sitä ei pitäisi tehdä ilman huolellista selitystä, niin että kaikkien uskovien pappuuden ja pastorinviran ynnä julkisen viran muiden muotojen ero ei hämääri eikä tule epäselväksi.

Kun ne selitetään asianmukaisesti, kaikki seuraavat termien 'ministry' ja 'minister' käyttötavat ovat sopusoinnussa Raamatun kanssa:

1) Laajimmassa ja kaikkein perustavimmassa merkityksessä termi 'ministry', virka, viittaa evankeliumin virkaan eli Sanan virkaan, joka on Kristuksen asettama ja joka on annettu koko kirkolle. Tällöin termiä käytetään olennaisesti samoin kuin meidän puhuessamme 'avainten virasta'. Tätä yhtä Sanan virkaa harjoitetaan kahdella tapaa, yksityisesti ja julkisesti. Tämä termin 'virka' ('ministry') laaja käyttö on sekä Raamatussa että Tunnustuskirjoissa:

Mutta jos jo kuoleman virka, joka oli kirjaimin kaiverrettu kiviin, ilmestyi kirkkaudessa, niin etteivät Israelin lapset kärsineet katsella Mooseksen kasvoja hänen kasvojensa kirkkauden tähden, joka kuitenkin oli katoavaista, kuinka paljoa enemmän onkaan Hengen virka oleva kirkkaudessa! Sillä jos kadotustuomion virka jo oli kirkkautta, niin on vanhurskauden virka vielä paljoa runsaammassa määrin kirkkautta.
(2 Kor. 3:7–9)

Tässä raamatunkohdassa 'kadotustuomion virka' on Jumalan laki. 'Vanhurskauden virka' on evankeliumi. Tunnustuskirjamme, jotka viittaavat 'seurakunnalliseen palvelukseen' 'saarnattuna ja kuultuna sanana' (FC Ep. 12, TK 1948 449, Trigl. 840), sanovat selvästi, että tämä 'palvelus' (ministry), so. Sana, on uskottu koko kirkolle:

Ja kun edelleen uuden liiton pappeus on Hengen virka² eli virka (Amt), jonka kautta Henki vaikuttaa³, niinkuin Paavali 2. Korinttolaiskirjeen 3. luvussa opettaa, on sillä yksi ainoa uhri, Kristuksen uhri, hyvityksen tuonut ja toisten synteihin sovellettu. ... Juuri Hengen viran voimalla Pyhä Henki vaikuttaa sydämissä... (ACA 24, TK 1948 216, Trigl. 404.)

Tällaisen uskon saamista varten Jumala on asettanut saarnaviran ja antanut evankeliumin ja sakramentit. (CA 5, TK 1948 27, Trigl. 44.)

Aika ei salli sen kannan perusteellisempaa käsittelyä, että Augsburgin tunnustuksen viidennen uskonkohdan aiheena on julkisen viran jumalallinen säätäminen. Huomautamme vain, että Tunnustuksen 14. uskonkohdassa käsitellään nimenomaisesti julkista virkaa (kirkollista järjestystä). Viidennen uskonkohdan otsikon ('Saarnavirka') antamasta vaikutelmasta huolimatta se tosiasiaa puhuu Uuden testamentin virasta, joka mainitaan 2 Kor. 3:6–9, so. armonvälineistä, pikemminkin kuin julkisesta virasta.

Lutherkin sanoo, että tämä Sanan virka on annettu jokaiselle uskovalle:

Koskapa kirkko on syntynyt Sanasta ja sillä ravitaan ja vahvistetaan, on selvää, että se ei voi olla ilman Sanaa. Jos se on ilman Sanaa, se lakkaa olemasta kirkko. Kristitty on niin ollen syntynyt Sanan virkaan kasteen kautta (zu dem Amt des Worts geboren ist), ja jos paavin piispat ovat haluttomia suomaan Sanan virkaa muille kuin sellaisille, jotka hävittävät Jumalan Sanaa ja tuhoavat kirkkoa, silloin on vain joko annettava kirkon tuhoutua ilman Sanaa tai sitten annettava niiden, jotka tulevat koolle, antaa äänensä ja valita yksi tai niin monta kuin tarvitaan niiden joukosta, jotka ovat kykeneviä. (Concerning the Ministry, LW 40, p. 37, St.L. X, 1592–1593.)⁴

Siitähän johtuu että hätätilassa kukin saa itse kastaa ja julistaa synninpäästön, mikä ei olisi mahdollista, jos emme kaikki olisi pappeja. (To the Christian Nobility [Saksan kansan kristilliselle aatelille kristillisen säädyn parantamisesta], LW 44, p. 128; Walther, Kirkko ja virka 222.)

Laajimmassa merkityksessä termi 'virka' (ministry) merkitsee oikeutta ja velvollisuutta saarnata evankeliumia, joka on annettu koko kirkolle, so. kaikille uskoville.⁵

2) Kaikki kristityt voivat harjoittaa tätä Sanan virkaa yksityisessä kanssakäymisessään toisten kanssa. Näin he tekevät, milloin tahansa he

käyttävät Jumalan lakia tuomitsemaan synnin ja Hänen evankeliumiaan julistamaan anteeksiantamusta. Evankeliumi, joka on uskottu kaikille uskoville, on sama evankeliumi, joka on uskottu julkisille sananpalvelijoille. Me kutsumme tätä evankeliumin yksityistä käyttöä henkilökohtaiseksi viraksi ('personal ministry') tai yksityiseksi viraksi ('private ministry'), jotta sitä ei sekoitettaisi julkiseen Sanan virkaan. Tällainen virka on osa kaikkien uskovien pappeuden harjoitusta. Luther sanoo:

Vaikkakaan me näet kaikki emme tosin ole julkisessa virassa ja kutsumuksessa, tulee ja voi kuitenkin jokainen kristitty opettaa, antaa opetusta, kehottaa, lohduttaa ja nuhdella lähimmäisiään Jumalan Sanalla, milloin ja missä joku sitä tarvitsee, kuten isä ja äiti lapsiaan ja palvelusväkeä, veli, naapuri, porvari tai talonpoika toista. Sillä kristittyhän opettaa tai muistuttaa toista, joka on vielä ymmärtämätön tai heikko, kymmenestä käskystä, uskontunnuksesta, rukouksesta jne., ja joka häntä kuulee, on velvollinen ottamaan sen myös vastaan ja tunnustamaan julkisesti yhdessä hänen kanssaan Jumalan Sanana. (Psalm 110, LW 13, p. 333; Walther, Kirkko ja virka 300.)

3) Vain kristityillä, jotka ovat asianmukaisesti päteviä ja jotka kirkko on kutsunut, on lupa harjoittaa tätä virkaa julkisesti, so. kirkon nimissä. Me kutsumme tätä julkiseksi viraksi (public ministry) tai edustukselliseksi viraksi (representative ministry). Luther sanoo:

Vaikka me näet kyllä olemme kaikki pappeja, niin sen tähden emme kuitenkaan kaikki voi eikä meidän kaikkien pidä saarnata tai opettaa ja johtaa; toki pitää koko laumasta erottaa ja valita muutamia, joille tämä virka uskotaan. ... Katso, näin täytyy saarnavirka eli palveluvirka erottaa yhteisestä kaikkien kristittyjen pappissäädystä. Sillä sellainen virka ei ole mitään muuta kuin julkinen palvelu, jonka koko seurakunta – jotka kaikki ovat yhtä lailla pappeja – uskoo jollekulle. (Psalm 110, LW 13, p. 332; Walther, Kirkko ja virka 171, 223.)

Pastorinvirka on kaikkein laaja-alaisin Sanan julkisen viran muoto, mutta se ei ole ainoa muoto. Joskus puhuessamme pastorinvirasta me kutsumme sitä julkiseksi viraksi, Sanan viraksi tai jopa pelkästään viraksi, mutta meidän tulisi muistaa, että sellaisissa tapauksissa me käytämme näitä kattavampia nimityksiä julkisen viran yhdestä erityisestä muodosta.

4) Edellisissä kohdissa olemme olettaneet, että olemme puhuneet Sanan

virasta. Voidaanko viraksi kutsua sellaisia palvelutehtäviä, jotka eivät suoranaisesti ole tekemisissä Sanan kanssa? Raamattu käyttää termiä 'virka' tällä tavalla. Vaikka Ap.t. 6. luvussa diakonien palvelutehtävät erotettiin Sanan virasta, heidänkin työtänsä kutsuttiin viraksi (*diakonia*). Lisäksi he olivat kirkon kutsumia toimimaan sen edustajina ja heidät asetettiin virkaan käten päällepanemisella. Tästä on selvää, että he harjoittivat julkista virkaa eli palvelua kirkon puolesta, vaikka he eivät olleetkaan pastoreita tai sananpalvelijoita.

Apostolien tekojen teksti ei kerro meille, oliko diakonien Stefanuksen ja Filippuksen saarna myöhemmin (Ap.t. 7 ja 8) maallikkojen yksityistä toimintaa vai tapahtuiko saarnaaminen kirkon myöhemmin antaman laajennetun kutsun perusteella, jota ei mainita Apostolien teoissa. Luther oli sillä kannalla, että he saarnasivat maallikkoina (LW 40:38; LW 39:309–310). Vuosia myöhemmin Filippusta kutsutaan evankelistaksi (Ap.t. 21:8).

Koskapa 'julkinen' tarkoittaa 'edustuksellinen' ja 'virka' tarkoittaa 'palvelu', olisi oikeutettua puhua kirkon julkisesta virasta, joka ei suoranaisesti ole tekemisissä armonvälineiden kanssa. Meillä WELS:issä ei kuitenkaan ole tapana käyttää tätä termiä siten, vaan me rajoitamme termin 'julkinen virka' koskemaan Sanan virkaa. Raamattu kuitenkin todellakin sallii termin laajemman käytön.

5) Me katsomme parhaaksi olla käyttämättä termiä 'maallikkovirka' ('lay ministry') ilman huolellista selitystä. Tämä termi on useinkin sekoittava, koska se ei tee selvää eroa maallikkojen yksityisesti osana uskovien pappeutta suorittaman palvelun ja sen palvelun välillä, jota he voivat suorittaa julkisesti seurakunnan tai kirkon kutsuttuina edustajina.

Onko pastorinvirka Jumalan säätämä toisin kuin muut julkisen viran muodot, jotka olisivat vain inhimillinen säätämys tai pastorinviran apuvirkoja?

Haluaisin korostaa, että Wisconsin-synodi puolustaa voimakkaasti julkisen viran jumalallista säätämystä mukaan lukien pastorinvirka. Oppiesityksemme sanoo: "Julkinen virka ... on erityinen Jumalan säätämä tapa harjoittaa yhtä evankeliumin virkaa" (WELS Theses on Church and Ministry, II D).⁶

Seuraavat seikat ovat todisteina julkisen Sanan viran jumalallisesta asettamisesta:

- Sananpalvelijoiden sanotaan nimenomaan olevan Jumalan antamia

(Ap.t. 20:28, 1 Kor. 12:28, Ef. 4:11).

- Kukaan ei voi palvella julkisessa virassa ilman kutsua (Room. 10:15).
- Julkiseen virkaan on erityiset pätevyysvaatimukset (1 Tim. 3).
- Raamatussa mainitaan julkisen viran ('public ministry') erityisiä virkoja (offices) tai muotoja ('forms') (1 Tim. 3, 1 Kor 12).
- Niiden, joita julkiset sananpalvelijat palvelevat, tulee tukea heitä taloudellisesti (1 Kor 9:7–14).

Herra ei kuitenkaan ole erityisesti asettanut tämän päivän seurakuntapastorin nimenomaista viran muotoa poissulkien muut julkisen viran muodot (*WELS Theses, II D 6*). Ei ole mitään kasteen tai Herran ehtoollisen asettamiseen verrattavaa jumalallista käskyä, joka määräisi, millaisen muodon julkisen Sanan viran tulisi saada Uuden testamentin seurakunnissa. Seurakunnalla voi olla yksi pastori tai kolme pastoria. Useammilla seurakunnan pastoreilla voi olla samat tehtävät tai he voivat erikoistua viran tiettyihin puoliin. Seurakunta voi kutsua katekeettoja, opettajia, diakoneja tai evankelijoita avustamaan pastoreita. Tätä tarkoitamme sanoessamme, että pastorinvirkaa ei ole asetettu poissulkien (*in contrast to or to the exclusion of*) viran muut muodot.

Uuden testamentin viran jumalallista asettamista voidaan sen tähden verrata esivallan jumalallisen asettamiseen. Se, että esivallan on Jumala asettanut, mainitaan nimenomaisesti Room. 13 ja 1 Piet. 2, mutta ei ole mitään erityisiä käskyjä tai säännöksiä esivallan muodosta. Vaikka kuninkaat mainitaankin olemassaolevana esivallan muotona, Jumalan säätämys ei rajoitu monarkiaan, vaan koskee muitakin ihmisten kehittämiä muotoja. Esivallan erityiset muodot ovat sen tähden sekä Jumalan asettamia (Room. 13:1) että ihmisen asettamia (1 Piet. 2:13). Raamattu mainitsee kuninkaan viran virkana, joka palvelee Jumalan asettamana esivaltana. Se ei mainitse presidenttejä. Ei kukaan voi sanoa, että Suomella ja Yhdysvalloilla ei ole "Jumalan asettamaa" (Room. 13:1) esivaltaa, koska niillä on presidentti eikä kuningasta. Ei voi sanoa, että kuninkaallinen esivalta on Jumalan asettama, mutta presidentillinen esivalta ei ole. Samoin ei voi sanoa, että pastorit ovat ainoa Jumalan asettama virka ja kaikki muut muodot eivät ole.

Tämä on ilmeistä siitä, että Uuden testamentin kirkoissa oli erilaisia viran muotoja. Uusi testamentti nimenomaisesti mainitsee, että "seurakuntavirat ovat moninaiset" (1 Kor. 12:5). Ei ole merkkiä siitä, että muut muodot johdettiin pastorinvirasta tai edes että pastorinvirka oli olemassa juuri siinä muodossa kuin se tänään on. Uudessa testamentissa mainitaan viran

erilaisia muotoja ja tehtäviä (1 Tim. 3:2,8; 1 Tim. 5:17; Ef. 4:11; 1 Kor. 12:28; Room. 12:6–8 jne.). Muodoista mainitaan apostolit, profeetat, evankelistat, vanhimmat/kaitsijat, pastorit ja opettajat sekä diakonit. Kaikkien näiden miesten nimenomaisesti sanotaan palvelevan Jumalan asettamissa viroissa (1 Kor. 12:28, Ef. 4:11). On sen tähden kestämatöntä väittää, että seurakuntapastorin virka on ainoa Jumalan asettama viran muoto.

Vanhassa testamentissakin oli erilaisia julkisen viran muotoja. Pappien ja leeviläisten välillä tehtiin ero, ja leeviläisten keskuudessa oli erilaisia viran muotoja, joista kaikilla ei ollut suoranaista tekemistä Vanhan testamentin armonvälineiden käytön kanssa.

Erilaisia viran muotoja on tunnustettu läpi kirkon historian mukaan lukien uskonpuhdistuksen aika. Luther toteaa tämän varsin selvästi saarnasaan lasten pitämisestä koulussa:

Se sääty, jota ajattelen, on paremminkin sellainen, jolla on saarnaamisen virka ja Sanalla ja sakramenteilla palvelu ja joka antaa Hengen ja pelastuksen, siunaukset, joita ei voi saavuttaa millään komeuden ja prameuden määrällä. Se käsittää pastorien, opettajien, saarnaajien, esilukijoiden, pappien (joita ihmiset kutsuvat kappalaisiksi), suntioiden, koulumestarien työn ja mitä muuta sitten kuuluukaan näihin virkoihin ja persooniin. (Sermon on Keeping Children in School, LW 46, p. 220.)

Tämän päivän kirkko voi valita erilaisia viran muotoja: piispoja, pastoreita, johtavia pastoreita, apulaispastoreita, diakoneja, lähetyssaarnaajia, professoreita, johtajia jne. Se voi myös kutsua seurakunnan jäseniä palvelemaan kirkkoa julkisesti pyhäkoulunopettajina, evankelistoina jne. Kun 'maallikot' palvelevat kirkon kutsusta, he palvelevat julkisessa virassa, vaikka he työskentelisivätkin vain osa-aikaisesti tai vapaaehtoistyössä, koskapa ei kenelläkään ole oikeutta palvella julkisessa ominaisuudessa ilman kirkon kutsua.

Kirkolla on evankelinen vapaus luoda uusia apuvirkoja ja muuttaa vanhoja, tunnustaa ja ottaa huomioon erikoistuminen ja keskittyminen yhden evankeliumin viran puitteissa, liittää lisätehtäviä evankeliumin virkaan tai poistaa niitä siitä. Kirkko voi myös toteuttaa tehtävänsä levittää evankeliumia muiden organisaatioiden kuin paikallisseurakunnan välityksellä, kuten synodien, lähetysjärjestöjen jne. Lähetysjärjestön lähettämä lähetyssaarnaaja on lähetetty Kristuksen lähettilään aivan yhtä suuressa määrin kuin paikallisseurakunnan lähettämä. Näin ei olisi, jos paikallisseurakunta olisi

kirkon ainoa muoto ja pastorinvirka olisi viran ainoa muoto.

Kaikkien organisaatioiden kirkossa, kuten lähetysjärjestöjen, tulisi suorittaa työnsä Raamatun kirkolle antamien ohjeiden mukaisesti. Paikalliset apuryhmät seurakunnissa, kuten naisten piiri tai nuorten piiri, eivät harjoita itsenäisiä kirkon tehtäviä tai kirkkokuria. Mutta sellaisten organisaatioiden kuin lähetysjärjestöjen ja kristillisten yliopistojen täytyy harjoittaa kirkkokuria. Jos professorista luterilaisessa yliopistossa tulee väärän opin itsepintainen puolustaja, yliopiston hallintoelimen tulisi erottaa hänet virasta, ei ainoastaan työ sopimuksensa ehtojen rikkomisen perusteella tai viran epäämällä, vaan sillä perusteella, mitä Raamattu sanoo väärään oppiin pitäytymisestä, mikä tekee hänet kelpaamattomaksi kirkon palvelukseen. Jos hänet on rekisteröity pastoriksi, kirkkoyhteisön tai synodin täytyy evätä häneltä oikeus vastaanottaa kutsu. Hänen seurakuntansa tulisi erottaa hänet seurakunnan jäsenyydestä. Kussakin tapauksessa yksi kirkon muoto toimii omalla vastuualueellaan sekaantumatta toisen velvollisuuksiin. Kukin ryhmä toimii kuuliaisena Kristuksen käskylle. Kukin perustaa rikkomusentekijän erottamisen siihen valtaan, jonka Sana antaa sille ja niin ollen se toimii kirkon muotona. Jokaisella kirkon muodolla on oikeus ja velvollisuus panna toimeen Matt. 18.

Mikä on ordinaation suhde julkiseen Sanan virkaan?

Ordinaation olemusta, nimittäin Jumalan asettaman viran antamista Sanan virkaan annetun pätevän kutsun julkisen tunnustamisen kautta, voidaan kutsua jumalalliseksi säätämiseksi. Ei kukaan saa saarnata tai hoitaa sakramentteja toisten nimissä ilman kutsua (CA 14). Tästä syystä jotkut luterilaiset ovat toisinaan kutsuneet ordinaatiota sakramentiksi. Tällaisen kutsun julkisen tunnustamisen tarkasta tavasta, kuten käten päällepanemisesta, ei kuitenkaan ole jumalallista käskyä. Raamatussa ei ole jumalallista säätämystä millekään tietylle ordinaatorille eikä Raamattu rajoita käten päällepanemista pastoreihin. Muihinkin virkoihin kuin pastorinvirkaan voi liittyä käten päällepaneminen (kuten Ap.t. 6. luvussa), mutta pastorinvirkaa ei tule sekoittaa viran muihin muotoihin.⁷

Voivatko naiset palvella evankeliumin virassa?

Kristityt naiset voivat käyttää heille annettuja avaimia yksityisessä virassa (ministry). Kirkko voi myös kutsua heidät palvelemaan sellaisissa Sanan viran muodoissa, jotka eivät loukkaa miesten ja naisten rooleja koskevia

Raamatun periaatteita, kuten palvelemaan naisten ja lasten opettajina tai diakonissoina. He eivät voi palvella missään sellaisessa virassa tai millään sellaisella tavalla, joka vaatisi heitä vallitsemaan miehiä. Tämä sulkee heidät pois pastorinvirasta, jolla on auktoriteetti koko seurakunnan yli. Tämä rajoitus perustuu Raamatun periaatteille hallitsemisesta ja alamaisuudesta kuten niitä opetetaan 1 Kor. 11 ja 14 sekä 1 Tim. 2, ei Kristuksen ja apostolien miehisyteen perustuville analogioille.

Silloin tällöin historiansa aikana varhainen kirkko asetti naisia sallittuihin viran muotoihin, kuten diakonissoiksi, käten päällepanemisella. Koska 'ordinaatio' ei ole raamatullinen termi, ei ole mitään raamatullista syytä, miksi sellaista käten päällepanemista ei voitaisi kutsua ordinaatioksi, jos pidetään selvä ero tällaisen niin kutsutun ordinaation ja pastorinvirkaan ordinoimisen välillä. Me emme kuitenkaan käytä termiä 'ordinaatio' naisten kohdalla, koska näin ei voida nykyään tehdä aiheuttamatta pahennusta, termi 'ordinaatio' kun on perinteisesti rajoitettu koskemaan pastorinvirkaa ja koska naisten seurakuntavirkaan asettamisen kutsuminen ordinaatioksi aiheuttaisi suurta sekaannusta aikana, jolloin useimmat luterilaiset ordinoivat naisia pastorinvirkaan ja toisiakin painostetaan tekemään niin. Täytyy kuitenkin korostaa, että naisten poissulkeminen pastorinvirasta tulee perustaa yllä mainituille raamatunkohdille eikä traditiolle tai inhimillisille argumenteille.

Mikä on nykypäivän julkisen viran (erityisesti pastorinviran) suhde apostolien virkaan?

Toinen alue, joka on tarpeen tutkia huolellisesti, on pastorinviran suhde apostolinvirkaan, koska tästä asiasta on ollut jälleen keskustelua, joka on aiheuttanut jonkin verran hämmennystä.

Uskollinen evankeliumin virka on aina apostolinen opiltaan. Mikään Raamatussa ei kuitenkaan osoita, että pastorinvirka tai mikään muu Sanan julkinen virka johtuisi suoraan apostolinvirasta ilman kirkon välitystä. Kristus nimitti 70 muuta sananpalvelijaa yhdistämättä heidän virkaansa apostolien virkaan (Luuk. 10: 1,16; vrt. ACA, Trigl. 243). Uudessa testamentissa ei ole mitään, mikä osoittaisi, että viran muut muodot Uuden testamentin aikana olisivat johtuneet apostolinvirasta (vaikka sellaisten virkojen haltijat olivatkin toisinaan apostolien nimittämiä, jotka toimivat kirkon johtajina ja edustajina). Silloinkin, kun apostoleja oli paikalla, evankeliumin saarnaajat asetti Kristus kirkon välityksellä eivätkä apostolit asettaneet heitä ilman kirkkoa.⁸ 'Kristukselta kirkon kautta' on kaikkien viran muotojen al-

kuperä Uudessa testamentissa, paitsi niissä harvoissa tapauksissa, joissa oli kyse Kristuksen antamasta suorasta kutsusta.⁹

Kuinka laajasti sääntöä ”älköön kukaan opettako olematta säädettyllä tavalla kutsuttu” (CA XIV) on sovellettava?

Tämä vaatimus ei koske vain pastoreita, vaan ketä tahansa, joka edustaa kirkkoa missä tahansa Sanan viran muodossa. Kutsun muodollisuus voi vaihdella eri olosuhteissa. Esimerkiksi pyhäkoulunopettajan kutsu voi olla varsin epämuodollinen. Se ei ehkä ole muuta kuin että pastori, jolle on uskottu seurakunnan toiminnan valvonta, pyytää ko. henkilöä opettamaan seurakunnan puolesta. Kun minut ordinoituna teologian professorina kutsutaan saarnaamaan johonkin seurakuntaan, minun ”kutsuni” saarnaamaan ei ehkä ole mitään muuta kuin pastorin minulle esittämä vierailukutsu, jolloin pastori käyttää hänelle uskottua valtaa. Ei kenelläkään kuitenkaan ole lupa ottaa itselleen mitään virkaa tai tehtävää kirkossa ilman, että kirkko on hänet siihen kutsunut. Kenenkään ei pidä julkisesti edustaa seurakuntaa millään tavalla, jos ei häntä ole siihen kutsuttu. Seurakunta ehkä joutuu pyytämään itse itsensä valitsemalta evankelistalta, joka kuljeskelee ympäriinsä seurakunnan nimissä, että tämä lakkaisi siitä, jos hän on epäpätevä ja estää seurakunnan työtä pikemminkin kuin edistää sitä. Sellaisella henkilöllä on tietenkin oikeus puhua omissa nimissään, mutta ei seurakunnan edustajana. Kutsun ehdotonta välttämättömyyttä kuvaa se seikka, että itse Herramme Jeesus ei ottanut itselleen virkaa ilman kutsua (Hebr. 5: 4,5).

Me käytämme yleisesti termiä ’kutsutut työntekijät’, emme ainoastaan niistä, joilla on muodollinen kutsu palvella pastoreina, professoreina, lähetysaarnaajina, opettajina tms. Meidän ei kuitenkaan pidä unohtaa, että ei kukaan voi palvella missään julkisen viran muodossa oman auktoriteettinsa nojalla, vaan hänen täytyy olla kirkon kutsuma. Luther sanoo:

Olkoon siis jokainen, joka tietää olevansa kristitty, varma siitä, että me kaikki olemme samalla tavoin pappeja, se on: meillä on yhtäläinen oikeus sanaan ja jokaiseen sakramenttiin, mutta ettei kenenkään sovi käyttää tätä valtaa muutoin kuin seurakunnan suostumuksella tai jonkun ylemmän kutsumana. Sillä ilman erikoista kutsumusta ei kukaan saa anastaa itselleen kaikille yhteisesti kuuluvia oikeuksia. Tämä vihkimisen sakramentti, jos se ylipäänsä on minkään arvoinen, on siis ainoastaan määrätty tapa, jolla joku kutsutaan seurakunnan palvelukseen. (Kirkon Baabelin vankeudesta, LW 36, p. 116; Walther, Kirkko ja virka 294.)

Mikä on uskovien pappeus? Mikä on sen suhde Vanhan ja Uuden testamentin julkisiin virkoihin?

Joskus on annettu se vaikutelma, että Uuden testamentin uskovien pappeus on uusi asia, joka joillakin tavoin korvasi Vanhan testamentin pappeuden. Tämä on väärin. Uuden testamentin uskovien pappeus on jatke sille uskovien pappeudelle, joka oli jos Vanhan testamentin aikoina. Uuden testamentin uskovien pappeutta kuvataan termeillä, jotka koskivat koko Israelin kansaa, eikä leeviläistä pappeutta kuvaavilla termeillä (vrt. 2 Moos. 19:6 ja 1 Piet. 2:9). Sekä leeviläinen pappeus että Uuden testamentin pastoriinvirka ovat kutsutun julkisen viran erityisiä muotoja. Uskovien pappeus ei antanut eikä anna kenellekään oikeutta omaksua itselleen kummankaan julkisen viran tehtäviä ilman jumalallista kutsua. Harhakäsityksiin perustuvat yritykset tunkeutua julkiseen virkaan yleisen pappeuden nojalla eivät ole uusia. Sellaisia oli jo Vanhan testamentin aikana (4 Moos. 12:2, 16:3). Viittaus Mooseksen ja Aaronin kutsuun torjui Mirjamin ja Koorahin, Daatanin ja Abiramin yritykset tunkeutua Mooseksen virkaan. Oppi jumalallisesta kutsusta torjuu myös ne, jotka nykyään halveksivat kutsuttua virkaa.

Leeviläisen pappeuden ainutlaatuiset tehtävät eivät saa täyttymystään ja jatketaan sen paremmin Ut:n uskovien pappeudessa kuin Ut:n julkisessa virassa, vaan Kristuksen ainutlaatuisessa pappeudessa.¹⁰

Päätös

Milloin tahansa viran luonteesta nousee kysymyksiä, meidän tulee antaa etusija kahdelle ongelman lähestymistavalle ratkaistaksemme nuo kysymykset:

Termit täytyy määritellä selvästi, niin että ihmiset eivät puhu toistensa ohi. Missä merkityksessä termejä 'virka' ja 'kutsu' käytetään? Jos eri osapuolten käyttämiä termejä ei selvennetä ja ymmärretä, tulee olemaan jatkuvaa sekaannusta ja väärinymmärrystä. Tämä on sitäkin ratkaisevampaa, kun on kyseessä useampi kuin yksi kieli.

Aivan aluksi asian käsittelyn tulisi keskittyä kaikkien asiaan kuuluvien raamatunkohtien perusteelliseen eksegeesiin. Jos ei ole yhteisymmärrystä siitä, mitä Raamattu sanoo asiasta, ei voida edistyä paljonkaan väittelemällä tunnustusten tulkinnasta, historiallisista ennakkotapauksista ja nykyisestä käytännöstä. Meidän on tutkittava perusteellisesti Raamattua, joka on norma normans¹¹, ennen kuin olemme valmiit keskustelemaan siitä, miten

ymmärrämme norma normatan¹², so. Tunnustuskirjat ja muut inhimilliset kirjoitukset. Avaintekijä minkä tahansa kysymyksen ratkaisemisessa on kaikkien osapuolten halukkuus panna hetkeksi syrjään kaikki ennakkokäsityksensä ja jopa opettajiensa teokset ja mennä ad fontes¹³, takaisin Raamattuun. Heidän täytyy olla halukkaita tutkimaan uudelleen kantansa jokaista yksityiskohtaa yksin Raamatun valossa. Jos tällainen tutkimus paljastaa alueita, joissa he ovat operoineet oletuksilla tai tulkinnoilla, joita Raamattu ei tue, heidän täytyy olla valmiita korjaamaan kantaansa. Jos terminologiamme on ajautunut pois Raamatun terminologiasta, meidän täytyy korjata terminologiamme Raamatun kanssa yhtäpitäväksi. Me emme voi sovitella Raamattua omaan terminologiaamme.

Raamattu tekee selväksi, ettemme voi oikeuttaa sellaista oppia kirkosta ja virasta, joka riistää kirkolta Jumalan sille antaman vapauden järjestää itsensä ja virkansa muotoihin, jotka vastaavat sen tarpeita. Minkä tahansa kirkon vapautta koskevien rajoitusten täytyy olla suoraan Raamatun käskemiä. Meidän täytyy säilyttää Uuden testamentin kirkolle kaikki se vapaus, minkä Kristus on sille antanut. Toisaalta meidän täytyy vaatia Ut:n kirkkoa noudattamaan jokaista käskyä, jonka Kristus on sille antanut. Tämä yksin on oikea oppi virasta.

Voidakseen olla yhteydessä keskenään kirkkojen täytyy olla yhtä mieltä kirkko- ja virkaopista. Niillä ei kuitenkaan tarvitse olla samanlaisia kirkollisen organisaation ja viran muotoja. WELS esimerkiksi lähettää lähetyssaarnaajia pakanoiden keskuuteen vain synodin eikä lähetysjärjestöjen kautta. Mutta jos olisi kirkko, jossa evankeliumia rakastavat ihmiset lähettäisivät lähetyssaarnaajia pakanoiden keskuuteen lähetysjärjestön kautta, ja jos he uskoisivat, että nuo lähetyssaarnaajat ovat todella Kristuksen lähettämiä pakanoille ja että he eivät puhu ihmisten sanaa, vaan Jumalan Sanaa, silloin sellainenkin kirkko panisi toimeen niin kutsuttua ”WELS:in virkaoppia”. Tämä on totta, koska Kristus on säätänyt, että lähetyssaarnaajia on lähetettävä. Hän ei ole säätänyt tarkkoja muotoja, joilla tätä työtä tulisi tehdä. Toinen esimerkki: WELS:issä meillä ei ole ”maallikkosaarnaajan” virkaa. Mutta jos jokin toinen kirkko sallisi ”maallikkosaarnaajien”, joilla on jonkin verran koulutusta ja jonkinlainen kyseisen kirkon lupa harjoittaa jonkinlaista rajoitettua, heidän koulutukseensa ja kutsuunsa suhteutettua saarna- ja opetustointia, me emme vastustaisi sitä, koska kyseinen kirkko käyttäisi sitä vapautta, jonka Kristus on antanut sille sen tarpeita vastaavan viran muodon perustamista varten. Se sana, jota nuo miehet puhuvat, ei ole vain ihmisten sanaa, vaan Jumalan Sanaa.

Raamatullisen virkaopin olemus on siis tämä: Kristus on uskonut Sanansa kaikille uskoville. Hän on myös käskenyttä, että kirkon tulee kutsua päteviä ja koulutettuja miehiä saarnaamaan Sanaa julkisesti ja jakamaa sakramenteja. Hän on jättänyt kirkolle paljon vapautta mitä tulee organisaation ja virkojen muotoihin, joita se käyttää tähän tarkoitukseen. Kirkon täytyy pyrkiä säilyttämään oikea tasapaino kaikkien uskovien pappeuden ja Sanan julkisen viran välillä. Kaikkien uskovien pappeuden korkea arvostus ei millään tavalla vähennä kunnioitusta julkisia sananpalvelijoita kohtaan. Kuten Luther sanoi:

Kristikunnalla täytyy olla miehiä, jotka kykenevät voittamaan vastustajansa ja riistämään perkeleeltä aseet ja varustuksen saattaen sen häpeään. Mutta tämä vaatii vahvoja sotureita, joilla on täydellinen Raamatun tuntemus ja jotka voivat torjua väärän tulkinnan ja tietävät, kuinka temmata miekka, jota he käyttävät, vastustajien käsistä (se on, raamatunkohdat, joita he käyttävät) ja kuinka torjua heidän hyökkäyksensä niillä. Eivät kaikki voi olla niin taitavia opin ja uskonkohtien puolustamisessa. Sen tähden meillä täytyy olla saarnaajia ja opettajia, jotka päivittäin tutkivat Raamattua ja kykenevät taistelemaan toisten puolesta. Jokaisen kristityn pitäisi kuitenkin olla niin hyvin aseistettu, että hän omasta puolestaan on varma uskosta ja opista, ja hänen tulisi olla niin lujasti perustuneena Jumalan Sanan kohtiin, että hän kykenee pitämään puolensa perkelettä vastaan ja puolustamaan itseään, kun hänet halutaan käännäyttää johonkin toiseen kantaan. Tällä tavalla hän auttaa pitämään yllä ja puolustamaan oppia. (Sermon on Ephesians 6 [Kristittyin varustuksesta ja sota-aseista], What Luther Says, Vol. I, p. 419; St.L. 9, 820; ks. Kolme kehoitettavaa kirjaista, 2. p. 1886, 14.)

Siunatkoon Jumala Suomea sellaisilla pastoreilla ja ihmisillä, että Hänen Sanansa uskollista virkaa voidaan pitää yllä.

VIITTEET

¹ On kuitenkin liiallista yksinkertaistamista asettaa vastakkain "Wisconsin-synodin kanta" ja "Missouri-synodin kanta" kirkko- ja virkaopissa. Niiden vuosien aikana, jolloin tätä kysymystä käsiteltiin Pohjois-Amerikan Synodikonferenssissa, jakaantuminen ei ollut koskaan jyrkästi synodinrajojen mukainen. Sekä ennen että jälkeen Synodikonferenssin hajoamisen monilla LCMS:ssä oli ns. Wisconsin-synodin kanta. Itse asiassa "Wisconsin-synodin kannasta" voitaisiin laatia erinomainen yhteenveto käyttämällä ainoastaan sitaatteja LCMS:n lähteistä. Tämän esitelmän liite tekee lyhyen yhteenvedon tästä keskustelusta.

² Latinankielisen tekstin mukaan.

³ Saksankielisen tekstin mukaan.

⁴ Luther-sitaatit ovat Lutherin teosten amerikkalaisesta laitoksesta (Luther's Works). Olen ilmoittanut kirjoitusten otsikot, jotta sitaattien löytäminen muista laitoksista olisi helpompaa. Muutamissa tapauksissa olen yksinkertaistanut englanninkieltä tai sanajärjestystä tehdäkseen kääntämisen helpommaksi.

⁵ Missouri-synodin teologisen komission (Commission on Theology and Church Relations) raporttikin hyväksyy termin laajemman käytön, mutta pitää "selvyyden vuoksi" parempana suppeampaa käyttötapaa, joka viittaa julkiseen virkaan (s. 12).

⁶ Höflingin kanta, joka johtaa julkisen viran alkuperän pelkästään tarkoituksenmukaisuusyyhin, hylätään nimenomaisesti WELS Theses, II,D,5.

⁷ Ks. tarkemmin John F. Brug: "Ordination and Installation in Scripture", WLO, Fall 1995, p. 263–270.

⁸ Ks. tarkemmin John F. Brug: "The Ministry of the Apostles and Our Ministry", WLO, Summer 1995, p. 168–178.

⁹ "Kristukselta kirkon kautta" on myös Waltherin kanta (ks. teesit 6 ja 7 saarnavirasta teoksessa Kirkko ja virka). On ironista, että julkisten viranhaltijoiden pikemminkin kuin seurakunnan roolin korostus kirkon palvelijoiden nimittämisessä näyttää olevan lisääntymässä Missouri-synodissakin ja joissakin sen sisarkirkoissa, koska sellainen näkemys on myötämielisempi Grabaun kuin Waltherin lähestymistavalle.

¹⁰ Ks. tarkemmin John F. Brug: "The Priesthood of All Believers and the Ministry", WLO, Spring 1994, p. 117–125.

¹¹ "Normittava normi"/"ohjaava ohje".

¹² "Normitettu normi"/"ohjattu ohje".

¹³ "Alkulähteille".

Liite: Niin kutsuttuja Wisconsin-synodin ja Missouri-synodin virkakäsityksiä koskevan kiistan historia

Amerikassa osa kirkko ja virka -keskustelusta on tapahtunut oletetun eron puutteissa, joka olisi niin kutsutun Wisconsin-synodin ja niin kutsutun Missouri-synodin kirkko- ja virkaopin välillä. On kuitenkin karkea liallinen yksinkertaistus panna "Wisconsin-synodin kirkko- ja virkaoppi" "Missouri-synodin kirkko- ja virkaoppia" vastaan. Niiden vuosien aikana, jolloin tätä kysymystä käsiteltiin Pohjois-Amerikan Synodikonferenssissa, ero ei koskaan mennyt jyrkästi synodinrajojen mukaan. Sekä ennen että jälkeen Synodikonferenssin hajoaamisen monilla LCMS:ssä oli "Wisconsin-synodin kanta". Itse asiassa "Wisconsin-synodin kannasta" voitaisiin koota erinomainen yhteenveto käyttämällä pelkästään sitaatteja LCMS:n lähteistä. Vaikka minulla ei olekaan käytössäni tilastoja, näyttää siltä, että nykyään enemmistöllä Missouri-synodin jäsenistä

on niin kutsuttu Wisconsin-synodin kanta. Jotkut kysymykset, joita esitettiin Synodikonferenssin sisäisessä keskustelussa, tarjoavat kuitenkin johdannon kysymyksiin, joista keskustellaan tämän päivän luterilaisuudessa.

Vaikka kyseessä onkin jossain määrin liiallinen yksinkertaistus, voimme sanoa, että ”Missouri-synodin kanta” jyrkässä muodossaan on esittänyt paikallisseurakunnan olevan ainoa Jumalan säätämä kirkon muoto ja pastorinviran tai jopa seurakuntapastorin viran olevan ainoa Jumalan säätämä viran muoto. Kaikki muut virat ja organisaatiomuodot ovat inhimillisiä säädöksiä, jotka ovat avustavassa asemassa (‘auxiliary’) Jumalan säätämiin muotoihin nähden. Tämän kannan kaikkein tiukin versio kieltää, että synodi tai mikään toinen suurempi ryhmittymä on kirkko tai että kukaan muu kuin seurakuntapastori palvelee Jumalan säätämässä virassa. Joillakuilla LCMS:ssä ja siitä eronneissa ryhmissä on tämä tiukka kanta, mutta nykyään useimmilla ”Missouri-synodin kannan” puoltajilla näyttää olevan modifioitu (muunneltu) versio tästä kannasta. Tämän kannan pahin vika on siinä, että se kieltää, että mikään muu ryhmä kuin paikallisseurakunta voisi harjoittaa kirkkokuria Matt. 18:n mukaisesti.

Wisconsin-synodissa on yksimielisyys siitä, että Kristus asetti kirkkoon yhden viran, evankeliumin viran, ja että tätä yhtä virkaa voi kuka tahansa kristitty harjoittaa yksityisesti ja julkisesti taas ne, jotka kirkko on kutsunut. Toisin sanoen Kristus on antanut vain yhden tehtävän kirkolle: evankeliumin saarnaamisen. Julkisille Sanan saarnaajille uskottu evankeliumi ei ole olennaisesti erilainen kuin kaikille uskoville uskottu evankeliumi. Kaikki kristityt voivat julistaa evankeliumia toisille, mutta jotta tämä evankeliumi voitaisiin saarnata myös julkisesti, Kristus on asettanut Sanan ja sakramenttien julkisen viran. Sanan julkinen virka eroaa kaikkien uskovien pappeudesta siinä, että julkiseen virkaan astuvat saavat kutsun. Tämän julkisen viran yleisin ja laaja-alaisin muoto on pastorinvirka, mutta Jumala on antanut kirkolle vapauden luoda erilaisia julkisen viran muotoja tarpeiden ja olosuhteiden mukaan. Muotoa tai muotoja, joihin kirkko järjestäytyy tehdäkseen työtänsä, ei ole määrätty Raamatussa, vaan ne on jätetty kirkon vapauteen.

Joskus sanotaan, että ”vanha Missouri” ja ”vanha Wisconsin” olivat yhtä mieltä tästä opista. On totta, että Hoenecken dogmatiikassa on lausumia, joita voitaisiin luonnehtia niin kutsutun Missouri-synodin kannan kanssa yhtäpitäviksi, mutta täytyy muistaa, että nämä lausumat on kirjoitettu ennen huolellista Raamatun uudelleen tutkimista, jonka saivat aikaan ns. Cincinnatiin tapauksen (kiista, joka liittyi tapahtumiin erässä Missouri-synodin seurakunnassa v. 1900 tienoilla) seuraukset. Tämä tutkimus johti joidenkin kohtien huolellisempaan muotoiluun. WELS pitää myös kiinni siitä, että kantamme pitää yhtä

Waltherin kannan kanssa ja että hänen kantaansa eivät jotkut hänen seuraajansa ole ymmärtäneet oikein. Myöskään ei ole otettu riittävästi huomioon niitä olosuhteita, joihin hänen kirjoituksensa liittyivät, nimittäin että Waltherin tarkoitus oli Grabaun antikongregationalistisen kannan torjuminen. Joissakin kohdin emme asettaisi sanojamme samalla tavalla kuin Walther, mutta meillä ei ole mitään erimielisyyttä hänen opillisen kantansa kanssa. Teeseissään (teoksessa Kirkko ja virka) Walther ei aina tee selväksi, että Predigtamt (saarnavirka tai Sanan virka) on laajempi termi kuin Pfarramt (pastorinvirka) (teesit 1, 2 ja 7). Sitaatit, joilla hän tukee teesejä, osoittavat kuitenkin, että Walther tunnusti erilaisten virkojen olemassaolon. Emme myöskään pidä Waltherin teoksen englanninkielistä käännöstä hyväksyttävänä joka kohdassa, esimerkiksi sanan Gemeinschaft käännöstä ´seurakunnaksi´ teesissä 7 pikemminkin kuin ´koko joukoksi´. (Tämän aiheen tarkempi käsittely Lawrenzilla, WLQ, Spring 1982, tai Compendium, p. 456–521. Kopio tästä esitelmästä on halukkaiden saatavissa.)

J.P. Koehlerin roolia "WELS:in kannan" kehittämisessä ei pitäisi liioitella. Hän oli eksegeettinen pioneeri, mutta John Schallerilla ja August Pieperillä sekä myöhemmin John Meyerilla oli tärkeät roolit Raamatun perusteellisessa uudelleen tutkimisessa ja ko. kannan selittämisessä ja puolustamisessa. Juuri tämä kaiken sen uudelleen tutkiminen, mitä Raamatulla on sanottavaa tästä opista, oli sysäyksenä "uuden Wisconsinin" kannalle. Aiheen perusteellinen käsittely on löydettävissä Fredrichin (1992) ja Dobbersteinin (osa 3, 1991) artikkeleista WELS Compendium on Ministry -teoksessa.

WELS:iä on joskus syytetty kryptohöflingiläisyydestä sillä perusteella, että Koehler lausui myönteisen arvion Höflingistä. Koehler kuitenkin otti etäisyyttä varhaisiin lausuntoihinsa, jotka voitaisiin ymmärtää Höflingin kaikenkattavana hyväksyntänä, kun hän tajusi täydellisemmin, mitä Höfling todella oli sanonut. Höfling kielsi julkisen viran jumalallisen säätämisen. WELS opettaa julkisen viran olevan Jumalan säätämä, mutta ei usko Kristuksen rajoittaneen kirkkoa vain seurakuntapastorin virkaan. (On mielenkiintoista huomata, että Waltheriakin syytettiin höflingiläisyydestä. Lehre und Wehre, 1858, 354.)

Kun luemme sellaisten miesten kuin Waltherin, Hoenecken ja Pieperin, jopa Lutherinkin, kirjoituksia, meidän täytyy pitää huolellisesti mielessä ne erityiset historialliset olosuhteet, joissa he kirjoittivat, ja ne erityiset kysymykset, joita he käsitelivät. Jos he kirjoittaisivat tänään muuttuneissa olosuhteissa, kun sanat ovat muuttaneet merkitystään ja kun kirkkoa kohtaavat erilaiset kysymykset ja vaarat, he saattaisivat asettaa sanansa toisin tai korostaa eri asioita. Myös soveltaessamme Tunnustuskirjojen ja Raamatun lausumia meidän täytyy huolellisesti antaa täysi huomio niiden koko asiayhteydelle, niin että emme sovelta

kohtia virheellisesti käyttämällä niitä vastauksina kysymyksiin, joita kirjoittajat eivät käsitelleet.

Kuten Lutherkin, jotkut kirjoittajista synodikonferenssissamme korostivat joskus asiaansa voimakkailla, yleisluontoisilla lausumilla, jotka täytyy tarkemmin määritellä tai selittää, kun esitetään kyseisen opin täydellinen kanta. Emme halua väkisin puolustaa jokaista Pieperin, Schallerin tai muiden kirjoittajien sanavalintaa, jos muuttuneiden olosuhteiden vuoksi heidän sanansa nyt ymmärrettäisiin todennäköisesti väärin.

Epätarkkoja karrikatyyrejä

Viime vuosina on ollut masentavaa nähdä joitakin epätarkkoja, virheellisiä esityksiä WELS:in kannasta. Niitä on julkaistu itsenäisissä luterilaisissa lehdissä, jotka ovat ilmoittaneet tarkoitukseen keskustelun ja ymmärryksen edistämisen tunnustuksellisten luterilaisten keskuudessa. Vihjailut, että WELS:in kanta ei tee ”mitään eroa pyhän Paavalin ja uskovan välillä”, että Wisconsinilla ei nyt ole mitään pätevää syytä olla päästämättä naisia jakamaan ehtoollista, että WELS:in kanta on sama kuin Schleiermacherin ja että LCMS kärsi WELS:issä sitä, minkä se Höflingissä hylkäsi (Logia, Jan. 1993, p. 15,16), ovat vääristelyjä, jotka eivät edistä keskustelua. Samanlaisia vääriä väitteitä on silloin tällöin esitetty Suomessakin. WELS:in kanta pitää selvästi kiinni siitä, että julkinen virka on Jumalan säädös ja että se eroaa kaikkien uskovien pappeudesta. Kaikkein voimakkaimmissa kirjoituksissaankin A. Pieper ja J. Schaller kirjoittivat sitä uskomusta vastaan, että vain yksi viran muoto on Jumalan säätämä poissulkien kaikki muut muodot; he eivät kirjoittaneet sitä vastaan, että julkinen virka, on Jumalan säätämä, mikä säädös erottaa sen uskovien pappeudesta.

WELS tekee selvän eron julkisen viran ja kaikkien uskovien pappeuden välillä ja puolustaa pastorinvirkaa Jumalan asettamana virkana. Se pitää kuitenkin kiinni siitä, että voi olla muita viran muotoja, joiden vastuualuetta rajoittavat viranhaltijoiden koulutuksen ja kutsun laajuus, ja että muutkin kirkon muodot kuin paikallisseurakunta voivat harjoittaa kirkkokuria Matt. 18:n perusteella.

Lutherin irtautuminen roomalaiskatolisesta kirkosta

Kimmo Närhi

Uskonpuhdistaja Martti Luther oli aluksi paaville uskollinen roomalaiskato-lisen kirkon jäsen. Vuonna 1517 alkaneen uskonpuhdistuksen aikana tähän kuitenkin tuli muutos. Vakavien opillisten erimielisyyksien jälkeen paavi julisti Lutherin pannaan ja tämä omasta puolestaan irtautui roomalaiskatolisesta kirkosta. Uskonpuhdistajan opetukset ja esimerkki ovat tänään mitä ajankohtaisimpia. Monet suuret luterilaista nimeä kantavat kirkot lähentyvät roomalaiskatolista kirkkoa. Monet kysyvät, mikä on luterilainen tie kirkkokysymyksessä nyt käsillä olevissa vaiheissa. Tämän esityksen yksi tarkoitus on historiallisten tapahtumien ja Lutherin opetusten tarkastelun avulla osoittaa, että puhtaiden armonvälineiden omistaminen on ratkaiseva tekijä kirkkokysymystä ratkaistaessa. Henkilökohtaisen uskon ja pelastuksen omistamisen kysymykset liittyvät tarkasteluamme mitä läheisimmin. Omakohtaiset kysymykset armollisen Jumalan ja pelastuksen varmuuden löytämisestä ja uskon säilyttämisestä ohjaavat hylkäämään ulkonaisen mahtavuuden ja totutun tavan kirkollisen yhteyden perustana ja osoittavat, että ainoa ratkaiseva tekijä on oikean uskon ravinnon saaminen puhtaiden armonvälineiden kautta.

1. Johdanto

Kysymys siitä, miksi uskonpuhdistaja Martti Luther aikanaan erosi roomalaiskatolisesta kirkosta, on jatkuvasti ajankohtainen. Suomessa asiasta on keskusteltu ainakin 1920-luvulta lähtien. Tuolloin piispa Gummerus ja pastori E.J. Hakala toivat esiin väitteen, jonka mukaan Luther ei olisi omasta halustaan irtautunut roomalaiskatolisesta kirkosta, vaan olisi tehnyt sen ainoastaan pakon tähden. Tätä vastoin pastori A. Aijal Uppala on tuonut esiin perusteita, jotka osoittavat Lutherin lähteneen omasta halustaan ja

---

Kimmo Närhi on Suomen Tunnustuksellisen Luterilaisen Kirkon (STLK) kirkkokunnan johtaja. S-posti: kimmo.narhi@luterilainen.com.

opin – ei siis pakon – tähden roomalaiskatolisesta kirkosta (esim. Kirkkokysymys Raamatun ja luterilaisen tunnustuksen valossa. 1937).

Sama kysymyksenasettelu on jatkunut aivan viime vuosiin saakka. Monet kansankirkolliset teologit yhä vielä opettavat, että Luther ei olisi omasta halustaan lähtenyt roomalaiskatolisesta kirkosta, ja tätä perusteena käyttäen he kehottavat kristittyjä pitäytymään Suomen evankelisluterilaiseen kirkkoon. Nykyaikana Suomen evankelisluterilaisessa kirkossa pysyminen ja roomalaiskatolisen kirkon lähentyminen ovat toisiaan tukevia asioita, sillä mainitut kirkot ovat lähempänä toisiaan kuin vielä muutama vuosikymmen sitten. Osoituksena tästä ovat esimerkiksi se, että Suomen evankelisluterilainen kirkko on hyväksynyt Yhteisen julistuksen vanhurskauttamisopista sekä evankelisluterilaisen kirkon piispojen vierailut Roomassa ja siellä roomalaiskatolisten kanssa yhdessä pidetyt jumalanpalvelukset. Kun luterilainen kristitty haluaa seurata Jumalan sanaa ja uskonpuhdistajan opetusta, on hänen näiden historiallisten ja nykyaikaa koskevien havaintojen tähden tarpeen uudestaan kysyä, lähtikö Luther roomalaiskatolisesta kirkosta vastentahtoisesti ja ulkonaisen pakon edessä vai omasta halustaan opillisten syiden perusteella. Tämä onkin yksi tarkastelumme merkittävistä kysymyksistä.

Kun tarkastelemme Lutherin erkaantumista roomalaiskatolisesta kirkosta, emme voi välttää tarkastelemasta uskon syntyminen ja säilyminen kannalta perustavia asioita, nimittäin armonvälineitä. Tämän havainnon pohjalta voimme asettaa kysymyksen kirkosta ja sen jäsenyydestä oikeisiin raameihin. Niin Lutherin aikanaan kuin jokaisen muunkin kristityn on tehtävä itselleen seuraavat kysymykset: 1) *Millä perusteella minä voin tulla autuaaksi?* ja 2) *Miten voin olla varma siitä, että saan syntini anteeksi?* Kun tarkastelemme uskonpuhdistajan erkaantumista roomalaiskatolisesta kirkosta, havaitsemme, että nämä omakohtaiset kaikkein tärkeimmät kysymykset olivat hänelle ajankohtaisia. Jotta hän saisi niihin oikeat ja varmat vastaukset, hänen oli etsittävä puhtaita armonvälineitä. Poissa olivat kirkkopolitikointi ja valtapyyteet. Kysymyksessä olivat sen sijaan omakohtainen autuuden omistaminen ja muiden ohjaaminen samalle tielle.

Lutherin opetuksessa kysymys ulkonaisesta kirkosta ja sen toiminnasta on käytännöllinen. Hänen oppinsa on yhteneväinen Augsburgin tunnustuksen 7. uskonkohdan kanssa, joka kuuluu: *”Kirkko on pyhien yhteisö, jossa evankeliumi puhtaasti julistetaan ja sakramentit oikein toimitetaan.”* Tässä on kysymys käytännöllisestä asiasta, suullisesta sanasta, jota voidaan kuunnella ja sakramenteista, jotka voidaan nauttia. Kirkon tuntomerkeistä puhuessaan Luther sanoo: *”Mutta me puhumme ulkonaisesta sanasta, jota*

ihmiset, sellaiset kuin sinä ja minä, saarnaavat julkisesti. Sillä sen on Kristus jättänyt jälkeensä ulkonaiseksi merkiksi, josta hänen kirkkonsa voidaan tuntea. Mekin puhumme sellaisesta suullisesta sanasta, kun sitä todella uskotaan ja julkisesti tunnustetaan maailman edessä, kuten hän sanoo (Matt. 10:32–33, Mark. 8:38): Joka tunnustaa minut ihmisten edessä, hänet minäkin tunnustan omakseni Isäni ja hänen enkeliensä edessä.” (St. L. XVI, 2275, vuodelta 1539)

Tässä esityksessä, joka käsittelee ulkonaiseen kirkkoon liittyvää erityisaihetta, ei tule kovin paljon esille uskontunnustuksessa lausumamme yhden pyhän yhteisen ja kristillisen seurakunnan asia. Todettakoon lyhyesti vain, että samoin kuin kaikkien pyhien ja pelastuvien joukko elää ainoastaan oikeista armonvälineistä, niin yksin ne ovat myös näkyvän seurakunnan oikeat ja pettämättömät tuntomerkit. Puhtaat armonvälineet synnyttävät pyhän yhteisen kristillisen seurakunnan ja pitävät sitä yllä. Armonvälineiden puhtaus on myös näkyvien seurakuntien toiminnan oikeellisuuden koetinkivi. Tältä perustalta Luther arvioi roomalaiskatolista kirkkoa ja määrittä suhteensa siihen.

Puhtaiden armonvälineiden keskeisyyden tähden meidän on syytä aloittaa tarkastelumme siitä, mitä Luther opetti niiden toteutumisesta roomalaiskatolisessa kirkossa. Ensiksi teemme huomionarvoisen havainnon:

2. Luther arvosti roomalaiskatolista kirkkoa siellä olevien oikeiden armonvälineiden ja kristittyjen tähden

Lutherin henkilöhistoriaa ajatellen on syytä pitää mielessä, että hän eli ja kasvoi roomalaiskatolisessa kirkossa. Hän tunsu sen opin ja käytännön erittäin tarkasti. Hän tuli myös näkemään sen, että siellä armonvälineet ovat käytössä ja että siellä on oikeita kristittyjä. Luther sanoo: ”*Me tunnustamme, että paavikunnassa on monia kristillisiä lahjoja, kaikki kristilliset lahjat, ja sieltä ne ovat tulleet meille; me nimittäin tunnustamme, että paavikunnassa on oikea pyhä Raamattu, oikea kaste, oikea alttarin sakramentti, oikeat avaimet syntien anteeksiantamiseksi, oikea saarnavirka, oikea katekismus kymmenen käskyn, uskontunnustuksen ja Isä meidän -rukouksen muodossa – – – Sanon, että paavikunnassa on tosi kristikunta, jopa oikea kristikunnan kerma ja monia suuria ja hurskaita pyhiä.” (St.L. XVII, 2190–91, vuodelta 1528)*

Siinä, että Luther totesi paavikunnassa olevan oikeat armonvälineet ja paljon kristittyjä, näkyy, kuinka hän luottaa Jumalan sanan voimaan. Jumala on armonvälineensä antanut eikä halua ottaa niitä pois. Hän on antanut ne meillekin historiallisessa mielessä roomalaiskatolisen kirkon kautta. Tässä on huomattava, ettemme tietenkään ole saaneet armonvälineitä roomalaiskatolisilta, vaan itseltään Kristukselta. Kristus on antanut ne meille ja kaikille uskoville sanansa kautta, joka sitten on kaikunut läpi vuosisatojen ja säilynyt monista harhoista huolimatta. Aina on ollut ja tulee olemaan niitä, jotka sekavissakin oloissa elävät armonvälineistä. Niinpä roomalaiskatolistakin kirkkoa voidaan kutsua kirkoksi siinä mielessä, että siellä on uskovia ihmisiä ja siksi, että kirkon tuntomerkit jossain määrin edelleen toteutuvat sen keskuudessa.

Voimme asettaa Lutherin suhteen roomalaiskatolisuuteen laajempiin raameihin, kun vertaamme sitä hänen suhteeseensa uudestikastajiin. Hän piti heidän oppiaan vahingollisempänä kuin paavilaisten oppia, koska uudestikastajat hylkäsivät armonvälineet. Luther kirjoitti: ”*Sillä jos he jättäisivät sillensä kasteen ja (alttarin) sakramentin, kristityt voisivat paavinkin alaisuudessa vielä sieluineen paeta ja tulla autuaiksi, kuten tähän asti on tapahtunut. Mutta nyt kun heiltä on riistetty sakramentit, heidän täytyykin joutua kadotukseen, koska Kristus itsekin on riistetty niiden mukana.*” (St.L. XVII, 2192, vuodelta 1528) Luther toisin sanoen arvioi, sinänsä aivan oikein, että pelastuksen tie oli mahdollista löytää roomalaiskatolisessa kirkossa ja siellä oli mahdollista tulla autuaaksi.

Nämä lainaukset osoittavat selkeästi sen pohjan, jolla Lutherin suhde roomalaiskatoliseen kirkkoon alun perin lepäsi. Hän näki, että Jumalan suuret lahjat vaikuttivat siellä. Oikeat vastaukset kysymyksiin: ”*Miten minä voin tulla autuaaksi?*” ja ”*Miten voin olla varma siitä, että saan syntini anteeksi?*”, oli mahdollista löytää roomalaiskatolisen kirkon keskuudessa. Näin ollen hänen uskonpuhdistuksellinen tarkoituksensa olikin saada väärinkäytökset poistetuksi ja oppi puhdistetuksi. Joka hyökkäsi halveksien armonvälineitä vastaan, kuten uudestikastajat tekivät, sai aikaan paljon vahinkoa, muttei todellista hyötyä. Oikea tie oli pitäytyä armonvälineisiin ja puhdistaa ne vääristymistä. Näin olisi pilkistävä esiin vanha apostolinen kirkko, jossa Jumalan sana on kunniaassa. Lutherin neuvotteluasenteeseen vaikutti perustavalla tavalla se, että roomalaiskatolinenkin kirkko ulkonaisesti ymmärsi ja tunnusti Jumalan sanan arvon. Näin neuvotteluja toivottiin voitavan käydä siinä hengessä, joka on ilmaistuna luterilaisessa tunnustuksessa: ”*Me uskomme, opetamme ja tunnustamme, että Vanhan ja Uuden testamentin profeettalliset ja apostoliset kirjoitukset ovat ainoa sääntö ja ohje,*

jonka mukaan kaikki opit ja opettajat on koeteltava ja arvioitava.” (Tunnustuskirjat 1990, 427)

Uskonpuhdistuksen tarkoitus oli siis palata lähteille. Oli puhdistettava historian aikana kerääntynyt kuona ja pöly, joka Lutherin päivinä pulpahti räikeästi esiin. Perustavimmat harhat olivat paavin ja tradition arvovallan hyväksyminen Raamatun arvovallan rinnalle ja sen yli, evankeliumin vääristäminen teko-opilla, vapaa ratkaisulta sekä väärät opit sakramenteista ja saarnavirasta. Tälle väärälle perustalle rakentui sitten monia räikeitä joka-päiväiseen elämäänkin vaikuttavia harhoja kuten anekauppa, luostarielämän ihannoiminen ja tavallisen elämänkutsumuksen halveksiminen. Kuitenkin, jos vain Jumalan sanalla tehdään työtä, on toivoa saada väärinkäytökset korjatuksi ja vanha apostolinen kirkko pilkistää näkyviin. Lutherin myönteiset arviot roomalaiskatolisesta kirkosta perustuvat siihen Jumalan sanaan ja armonvälineisiin, jotka siellä vanhastaan oli käytössä. Ne oli raivattava todelliseen käyttöön kaiken muun alta.

3. Jumalan sanan halventaminen ja pysyvä väärä oppi velvoittivat jättämään roomalaiskatolisen kirkon

Kuinka oikea ja todellisuudentajuinen Lutherin arvio roomalaiskatolisesta kirkosta ja oikeasta toimintalinjasta oli? Oikea se varmasti oli. Armonvälineiden olemassaolo ja käyttö, vaikkakin sekoittuneena oli ja on havaittavissa edelleen roomalaiskatolisessa kirkossa. Entäpä käytännössä? Oliko kirkkoa mahdollista puhdistaa Jumalan sanalla? Voitiinko jalansijaa saaneet evankeliumia sekoittava opilliset väärinkäytökset saada poistetuiksi? Vastaus tähän, uskonpuhdistuksen käytännöllistä toteutumista koskevaan kysymykseen tuli ratkaisemaan Lutherin suhteen roomalaiskatoliseen kirkkoon.

Kun Luther saarnasi ja opetti sekä tietenkin joutui kokemaan toimintansa seurauksia, hän tuli huomaamaan myös roomalaiskatolisen kirkon todellisen suhteen Raamattuun. Oikeaa raamattuperiaatetta ei käytännössä noudatettu. Jumalan sanan alle ei tosiasiaa alistuttu, vaan paavin ja hänen kannattajiensa sana sekä traditio painoivat enemmän kirkon elämässä kuin Jumalan sana. Roomalaiskatolinen kirkko oli traditio-oppinsa tähden jo tuolloin tosiasiaa jatkuvan ilmoituksen kirkko.

Tästä oli sitten järkyttävät seurauksensa. Kristuksen sovitustyö, ainoa peruste, joka meillä on autuuden toivollemme, joutui syrjään ihmisoppien

tieltä. Evankeliumin pimittämisen tähden Jumalan sanan antama varmuus ja lohtu jäivät omilattunnoilta saamatta. Pelastusta koskevat tärkeät kysymykset jäivät vaille oikeaa vastausta.

Koska tilanne oli näin paha ja roomalaiskatolinen kirkko oli etäännyntynyt Jumalan sanasta pysyväisluonteisella tavalla, oli välttämätöntä nähdä asian todellisuus kaikessa vakavuudessaan. Tästä todellisuuden näkemisestä voimme sanoa, että Lutherin mukaan Jumalan sanan halventaminen ja pysyvä väärä oppi velvoittivat jättämään roomalaiskatolisen kirkon.

Oli selvästi olemassa kaksi toisilleen vastakkaista ja sovittamattomassa ristiriidassa olevaa puolta: roomalaiskatolinen kirkon auktoriteettiin vetoaminen ja Lutherin selkeä pitäytyminen Jumalan sanaan. Vastakkainasettelu tulee ilmi muun muassa seuraavasta Lutherin tekstistä vuodelta 1534: *”He (paavilaiset) huutavat aina vain: Kirkko! Kirkko! Kirkko! ja kutsuvat kirkoksi myös jumalattomia ihmisiä, joilla on ja jotka laativat oppikäsityksiä ja lausel-mia yli ja vastoin Raamattua – vieläpä jumalalliseen mahtiin vedoten. – – –*

”Mutta jos meidän on kutsuttava kirkoksi sitä, jota he yhäti huutavat kirkon olevan, ja jos meidän on uskottava sitä, mitä he aina sanovat ja tekevät: mihin sitten enää Pyhää Raamattua tarvitaan, miksi sitten syntejä rangaistaan, min-kätähden olemme totuuden tunnustuksen tähden kuoleman vaarassa, kun me (heidän opetuksensa mukaan) voisimme helposti selviytyä kaikesta ja ilman vaivaa vain nukkuen voisimme tulla autuaiksi, kun vain sanoisimme: uskon, että paavilaiset ovat kirkko, ja uskon, että kaikki on totuutta, mitä he opetta-vat? Ja kuinka tässä aiotaan neuvoa niitä hurskaita ja jumalaisia sieluja, jotka ovat sidotut Raamattuun jumalallisen totuuden sanana eivätkä voi uskoa sel-laista, mitä julkisesti opetetaan vastoin Raamattua? Onko meidän näille ehkä sanottava: paavia on kuultava, jotta rauha ja yksimielisyys säilyisi? Vai onko annettava heidän huojua epätietoisuudessa ja odottaa niin kauan, kunnes paavi kannattajineen on muuta päättänyt? (Ei!) Ne, jotka tätä kannattavat, olkoot sen enempää sielunsa autuudesta välittämättä ja itsestään varmoja, mutta to-tisesti ei kuitenkaan voida epävarmojen ja epäselvien oppien kautta rauhoittaa sellaista sydäntä, joka pelkää Jumalaa ja vakavuudella tahtoo välttää iankaik-kista kadotusta ja haluaa iankaikkista elämää.” (St.L. XVIII, 2010)

Kirkon auktoriteettiin, käytännössä varsin paljon paavin auktoriteettiin, perustuen ei voi mitenkään nojautua autuutta vaarantamatta. Tärkeä kysymys kuuluu: ”Onko paavia kuultava?” Kysymys oli siitä, mihin omattunnot voidaan sitoa. Lutherin mukaan ei ollut mitään mahdollisuutta eikä oikeutta tehdä sopimusta, jonka mukaan paavin väärät opit saavat elää rauhassa. Se olisi johtanut epäselvyyteen ja epävarmuuteen kaikkein

kalleimmassa asiassa. Sydän ei voi rauhoittua moniselitteisten ja toisilleen ristiriitaisten oppien avulla. Evankeliumin luonteeseen kuuluu ehdoton varmuus.

Kysymys evankeliumin varmuudesta vie meidät Lutherin toiminnan ja koko luterilaisen uskonpuhdistuksen keskeisimpään ytimeen. Evankeliumi on varma kahdella tavalla. Ensiksi siten, että sana itsessään on varma. Kyseessä on Jumalan sana, joka ei voi horjua eikä pettää. Vaikka taivas ja maa katoavat, ei Jumalan sana ja evankeliumi mihinkään katoa. Horjumattomalla sanalla on toinen puolensa, nimittäin sen tarkoitus ja vaikutus. Jumala antaa saarnata evankeliumin sydämellemme varmana sanana. Kun me koettelemme itseämme hänen edessään, ei meille omasta takaa jää kuin horjuva, joko suruttomuuteen tai epätoivoon kääntyvä omatunto. Tähän hätään evankeliumi tuo sitten varman avun. Jumalallinen valan sana kaikuu jokaista ihmistä koskien: ”Se on täytetty”, ”Sinun syntisi annetaan sinulle anteeksi” varmana, horjumattomana taivaan avaavana sanana. Sydän, joka ei kadotusta pelätessään ja taivaaseen halutessaan voi tarttua mihinkään inhimilliseen, saakin turvaksi Jumalan pettämättömän sanan. Siihen voi todella panna turvan ja siitä elää.

Opin asioiden varmuuden tähden Luther opetti ensinnäkin sitä, että opista tulee päästä varmuuteen ja sitten myös toimia sen varmuuden nojalla. Epävarmuuden ja erilaisten oppien sietämisen Luther arvioi jopa pahemmaksi kuin selvän väärän opetuksen. Hän sanoi:

”Se, joka pitää oppiaan, uskoaan ja tunnustustaan totena, oikeana ja varmana, ei voi seistä samassa pilttuussa niiden kanssa, jotka opettavat väärää oppia tai suosivat sitä, eikä aina vain puhua kauniita sanoja perkeleelle ja hänen tallilleen. Opettaja, joka vaikenee harhoista ja haluaa silti olla oikea opettaja, on pahempi kuin julkinen hurmahenki, ja saa teeskentelyllään aikaan suurempaa vahinkoa kuin kerettiläinen; ei häneen pidä luottaa. Hän on susi ja kettu, palkkalainen ja vatsanpalvelija, ja voi halveksia oppia, Sanaa, uskoa, sakramenttia, kirkkoa, koulua ja hylätä ne. – – – hän ei halua suututtaa ketään, ei tunnustaa Kristusta eikä satuttaa perkelettä ja maailmaa.” (St.L. XVII, 1180, vuodelta 1546)

Epävarmuus ja monien oppien sekoittaminen pitää yllä monenlaista opetusta ja sellaisena johdonmukaisesti ottaen turmelee kristillisen varmuuden ja sitä myötä uskon.

Kun Luther havaitsi roomalaiskatolisen kirkon erheen Raamatun arvovallan suhteen ja sen, että roomalaiskatolisuus hyökkää varmaa Jumalan sanaa vastaan, tuli eteen toinen kysymys:

"Voiko kristitty, yksilö tai seurakunta, sallia Jumalan sanan sekoittamista." Vastaus tähän oli ehdottoman kielteinen. Kun harha on tullut ilmeiseksi ja pysyväiseksi, ei ole ehdonvallan asia pysyä sellaisessa yhteydessä. Sellaisesta menosta ja yhteydestä on erottauduttava. Luther sanoo: *"Niinpä teemme nyt sen johtopäätöksen, että mistä ikinä löytyy kristillinen seurakunta, jolla on evankeliumi, sillä on, ei ainoastaan oikeus ja valta, vaan myös velvollisuus sielun autuuden menettämisen uhalla, sen velvoituksen mukaisesti, johon se on kasteessa Kristukseen nähden sitoutunut, välttämään, pakenemaan, erottamaan sekä vetäytymään pois sellaisesta esivallasta, jota nykyiset piispat, apotit, luostarit, säätykunnat ja sen sellaiset pitävät; koska kirkkaasti nähdään, että he opettavat ja hallitsevat Jumalan ja hänen sanansa vastaisesti. Niin että tämä ensiksikin on varmasti ja vahvasti perusteltu, ja että on huolelta jäätävä siihen, että tämän on jumalallinen oikeus ja että sielujen autuuden tähden on välttämätöntä poistaa sellaiset piispat, apotit, luostarit ja mitä muuta sellaista hallitusvaltaa on ja välttää niitä."* (Seurakunnan Jumalan sanaan perustuvasta oikeudesta ja vallasta arvostella kaikkea oppia sekä kutsua, ottaa ja erottaa opettajia, vuodelta 1522, julkaistu kirjassa M. Särelä: Kristus meidän edestämme. STLK. 1998. s. 203.)

Lutherin voimakkaat sanat, erityisesti sanonta "sielun autuuden menettämisen uhalla", antaa aiheen kysyä: "Perusteliko hän kirkollista vetäytymistä lain tekona, joka ihmisen olisi täytettävä autuaaksi tullakseen, vai seuraako kirkollinen vetäytyminen evankeliumista?" Tämä on tärkeä kysymys, sillä nykyaikana monet pitävät lainomaisena sellaista opetusta, että vääristä opettajista tulee sanoutua kirkollisesti irti. Tähän meidän on vastattava: Kirkko-oppi, vetäytyminen pois vääristä opettajista ja pitäytyminen oikeisiin perustuu Jumalaan sanaan käskyyn, jota evankeliumista elävä uskova seuraava armon antamalla voimalla, jotta evankeliumi säilyisi puhtaana. Uskovat ovat saaneet autuuden ja ovat sitoutuneet Kristukseen pyhässä kasteessa. Kasteessa saatu armon osallisuus sisältää kääntymisen pois väärästä opetuksesta. Kaikki tämä on Jumalan armon vaikutusta. Hänen käskysanansa vetäytyä pois väärästä opetuksesta antaa sisällön oikealle vaellukselle ja teolle, mutta väärästä opista irtisanoutuminen ja oikeaan pitäytyminen eivät ole mitään sellaista, jolla uskova voisi Jumalan tai toisten ihmistenkään edessä kerskata.

Kirkollisen yhteyden vakavuudesta huolimatta tosiasiaksi jää, että roomalaiskatoisissa kirkossa ja muissakin harhaavissa kirkoissa on Jumalan lapsia siellä käytössä olevan Jumalan sanan tähden. Harhasta tietoiseksi tultuaan heidän on tosin erottauduttava harhaopettajista ja pitäydyttävä oikeaan opetukseen. Syy on se, että he näin välttyvät turmelemasta evankeliumia, toisin

sanoen sitä Jumalan sanaa, joka tuo heille autuuden. Näin ollen erottautuminen väärästä opista ja oikean opin seuraaminen liittyy evankeliumiin.

4. Luther jätti roomalaiskatolisen kirkon omasta halustaan ja kehotti toisiakin tekemään samoin

Edellä on jo tullut esille, että Lutherin peruste roomalaiskatolisen kirkon jättämiselle oli pyrkimys pitäytyä puhtaaseen evankeliumiin. Tämä jo sinänsä osoittaa sen, että hänen erottautumisensa roomalaiskatolisuudesta ei perustunut henkilöhistoriallisiin asioihin tai ulkonaiseen pakkoon. Koska tämänsuuntaista opetusta kuitenkin on julkisesti esitetty, on syytä tuoda esiin näkökohtia, jotka nimenomaisesti osoittavat Lutherin itse halunneen erottautua roomalaiskatolisesta kirkosta.

Lutherin kirjoituksista löytyy kohta, jossa hän sanoo, että hän ei itse ole irrottanut roomalaiskatolisesta kirkosta. Asiasyhteydessään sekin osoittaa kuitenkin selkeästi, että Luther katsoo olevan itselleen ja omalletunnolleen hyväksi, että hänet on työnnetty pois paavin yhteydestä. Hän kirjoittaa: *”Minulla on myös ilo ja lohdutus – eikä suinkaan pienin – etten minä itse ole lähtenyt paavikirkosta, sillä minä pysyin lujasti tuon punaisen porton luona ja osoitin tuolle murhaajalle kaikkea palvelusta ja nöyryyttä, mutta hän ei tahtonut minua kärsiä ja julisti minut pannaan ja työnsi minut pois yhteydestään. Mutta häntä on kiitettävä siitä, että hän vihallaan on auttanut minua pois murhaluolastaan ja on vapauttanut omantuntoni kaikista kauhistuksistaan, murhistaan ja pilkkaamisistaan. Sillä jos hän vielä olisi minun armollinen vaimoni ja minun pitäisi häntä vielä palvella hänen murhaluolassaan, niin täytyisi minun myöskin osallistua kantamaan hänen punaista pukuaan ja kultaista maljaansa. Sentähden tulee teidän ja jokaisen hurskaan kristityn iloita ja Jumalaa kiittää siitä, että teidät julkisesti työnnetään pois paavin joukosta, jotta Jumalan Karitsan valkoinen vaate pysyisi puhtaana ja saastuttamattomana eikä saisi päälleen tuon suuren punaisen porton veriväriä.”* (St.L. X, 1947, vuodelta 1533) Luther esittää tämän lohdutuksena niille Leipzigin luterilaisille, joita paavilainen herttua ahdisti ulos kaupungista. Mikä onkaan lohdutuksen sisältö! Hän iloitsi siitä, että hänet on ajettu pois niin, ettei hän enää voi osallistua paavikirkon synteihin.

Luther ei sano sitä, että hän ei olisi eronnut roomalaiskatolisesta kirkosta ilman paavin toimia. Nuo toimet vain antoivat hänelle varmuutta siitä, että

hänen asiansa oli oikea. Missään tapauksessa kukaan ei Lutherin lausumista saa oikeaa perustetta opillisesti harhautuneessa kirkossa pysymiselle. Sellainen pysyminen on osallistumista toisten synteihin. Sellaisesta Luther varoitti ankarasti: ”Niinpä siis ei tässä saa leikkiä, vaan kyseessä on joko iankaikkinen autuus tai iankaikkinen kadotus. Senpätähden erotkoon jokainen, joka tahtoo olla kristitty ja tulla autuaaksi, kiireesti ja kokonaan paavista ja hänen joukoistaan, vanhoista ja uusista, opilla ja elämällä, ruumiilla ja sielulla, ettei hän osallistuisi heidän synteihinsä eikä saisi kärsiä heidän vaivaansa.” (St.L. XIX, 783)

Lutherin asenne siihen, että hän lähti irralleen paavikirkosta, tulee selvästi esille hänen kirjoituksessaan ”Wider Hans Wurst”, vuodelta 1541. Sen lopussa ovat sanat: ”Mutta koska me kartamme ja pakenemme kaikkia tuollaisia perkeleen juonia ja uutuuksia ja pitäydymme jälleen vanhaan kirkkoon, neitsyeseen ja Kristuksen puhtaaseen morsiameen, olemme epäilemättä oikea vanha kirkko ilman mitään huoruutta ja uutuuksia – – – Sillä mekin olimme ennen tuon helvetillisen huoran, paavin uuden kirkon, takaumuksissa täysin vakavissamme, ja meille tuottaa mielipahaa se, että häpeällisesti olemme kuluttaneet niin paljon aikaa ja vaivaa tuossa luolassa (Loche = paavikirkossa). Mutta ylilystys ja kiitos Jumalalle, joka on vapauttanut meidät tuosta purnaisesta, paheellisesta huorasta.” (St.L. XVII, 1333)

Uskonpuhdistajan henkilöhistoriassa epäilemättä halu puhdistaa roomalaiskatolista kirkkoa oli sekä ajallisesti että asiallisesti ensisijainen paavikirkosta irtisanoutumiseen verrattuna. Tästä huolimatta myös paavikirkosta eroaminen oli asia, jonka hän teki omasta halustaan ja opillisin perustein. On nimenomaisesti syytä huomata, että Luther ei viittaa paavikirkon toimiin häntä itseään vastaan perustellessaan sitä, että hän sanoutui irti tuosta kirkosta ja sitä, että hän kehotti toisiakin tekemään samoin. Paavin toimet osoittivat hänelle tilanteen todellisen vakavuuden, jota hän kenties ei muuten olisi niin nopeasti havainnut. Lutherin peruste sanoutua irti roomalaiskatolisesta kirkosta oli väärä oppi, armonvälineiden pysyvä vääristyminen ja sille perustalle rakentuneet monet väärinkäytökset.

5. Yhteenveto ja ajankohtaisia johtopäätöksiä

Mitä saamme lopputulokseksi ja yhteenvedon omaiseksi koosteeksi tarkastelumme jälkeen ja mitä raamatunkohtia edellä olevat asiat teroittavat meiliimme? Uskonpuhdistajan todistuksia lukiessa tulee voimakkaasti esille varoitus vääristä profeetoista (Matt. 7:15: ”Kavahtakaa väärää profettoja,

jotka tulevat teidän luoksenne lammasten vaatteissa, mutta sisältä ovat raatelevaisia susia.”). Vääriä profeettoja ovat hänen mukaansa myös ne, jotka eivät itse aktiivisesti edistä vääriä oppia, mutta siitä huolimatta antavat tukenensa harhaopettajien toiminnalle. Hän hyvin vakavasti varoitti antamasta väärälle opille olemassaolon oikeutta oikean opin rinnalla.

Toinen opetus, joka nousee Lutherin tekstien äärellä hyvin voimakkaana esille, on hänen varoituksensa toisten synteihin osallistumisesta (*”Äläkä antaudu osalliseksi muiden synteihin.”* 1 Tim. 5:22 ja *”Jos joku tulee teidän luoksenne eikä tuo mukanaan tätä oppia, niin älkää ottako häntä huoneeseenne älkääkään sanoko häntä tervetulleeksi; sillä joka sanoo hänet tervetulleeksi, joutuu osalliseksi hänen pahoihin tekoihinsa.”* 2 Joh. 10,11). Mikäli Luther olisi jäänyt roomalaiskatolisen kirkon yhteyteen, hän olisi sanojensa mukaan tullut osalliseksi sen opillisiin synteihin. Tämän välttämistä hän oli iloinen ja ohjasi toisiakin samalle tielle.

Koska uskonpuhdistaja varoittaa erilaisten oppien sekoittamisesta ja pitää yhteyttä väärin opettaviin toisten synteihin osallistumisena, on hänen opetuksensa henki aivan erilainen kuin niillä, jotka opettavat, että kristittyjen olisi pysyttävä Suomen evankelisluterilaisessa kirkossa sen pysyvistä harhoista huolimatta ja nykyisessäkin tilanteessa, jolloin kyseinen kirkko lähennee roomalaiskatolista kirkkoa. Kun toiselta puolelta muistamme, kuinka kamalana asiana Luther piti sitä, että alttarin sakramentista opetettiin reformoidulla tavalla, on aivan mahdoton ajatus etsiä uskonpuhdistajalta tukea pysymiseksi Suomen evankelisluterilaisessa kirkossa nyt, kun se Porvoon sopimuksen hyväksyessään on osoittanut pitävänsä anglikaanisen kirkon reformoitua ehtoollisoppia samanarvoisena luterilaisten tunnustuskirjojen opin kanssa.

Yksi ajankohtaisen keskustelun kannalta korostamisen arvoinen johtopäätös on, että Jumalan sanalle uskolliset kristityt eivät odota sitä, että heidät ulkonaisesti ja väkivalloin suljetaan pois roomalaiskatolisten tai muiden väärin opettajien yhteydestä. Lutheria ja monia muita tosin kohdeltiin kaltoin ruumiinkin puolesta. Kuitenkin varsinaisen peruste sille, että he vetäytyivät pois roomalaiskatolisesta kirkosta, oli tuon kirkon väärä oppi. Niin kuin sielua koskevat asiat ovat aina vakavampia ja tärkeämpiä kuin ruumista koskevat, niin on väärän opin salliminen ja edistäminen paljon pahempi asia kuin ruumiilliset rangaistukset.

Kuinka sitten on arvioitava neuvotteluja roomalaiskatolisen kirkon kanssa? Perustava asenne todellisen yksimielisyyden löytymiseen olkoon myönteinen. Tällainen pyrkimys tulee esille muun muassa Augsburgin tunnustuksen

esipuheessa (*"Samoin kuin meidän kaikkien tulee elää ja taistella yhden ainoan Kristuksen alaisina ja tunnustaa yksi ainut Kristus – – – samoin tulee meidän myös saattaa kaikki asiat Jumalan totuuden mukaisiksi."*). Jo uskonpuhdistuksen aikana ja yhtä hyvin tänään on ajankohtainen kysymys, onko tämä mahdollista roomalaiskatolisen kirkon kanssa. Tähän kysymykseen joudumme vastaamaan kieltävästi, sillä roomalaiskatolinen kirkko ei tunnusta yksin Raamattua kristillisen opin ainoaksi lähteeksi. Niin kauan kuin tämä oppi on voimassa, ei sen kanssa voida toivoa saavutettavan Jumalan totuuden mukaista yksimielisyyttä. Päinvastoin, ne neuvottelut, joissa pyritään saamaan aikaan yksimielisyys vanhurskauttamisopista luterilaisten ja roomalaiskatolisten välillä, sisältävät perusteissaan vakavan virheen. Tuollainen pyrkimys ilman yksimielisyyttä "Yksin Raamattu" – periaatteesta merkitsee sen tunnustamista, että vanhurskauttamisopista voidaan olettaa päästävän yksimielisyyteen muuten kuin yksin Raamatun pohjalta. Tämä taas merkitsee uskonpuhdistuksen ja koko kristillisen uskon pääperiaatteiden "Yksin Raamattu" ja "Yksin armosta, yksin uskosta, yksin Kristuksen tähden" irrottamista toisistaan. Näistä syistä on oikein pitäytävä erossa roomalaiskatolisesta kirkosta siinäkin mielessä, että emme pyri sen kanssa yksimielisyyteen niin kauan kuin sen oppi Jumalan ilmoituksesta ei ole muuttunut. Sen sijaan todistuksen antaminen evankeliumista totuudessa roomalaiskatolisille on oikea ja tärkeä asia.

Edellä on ollut paljon puhetta rajauksista, siitä mitä meidän on varottava ja mitä emme saa tehdä. On kuitenkin asioita, aivan perustaviakin, joihin uskonpuhdistajan opetus ja esimerkki ohjaavat meitä. Ensimmäinen sellainen asia on pitäytyminen puhtaisiin armonvälineisiin. Uskonpuhdistajan mukaan koko kirkollisessa elämässä ja kristityn vaelluksessa on kysymys juuri niiden varassa elämisestä. Tänäinkin kaste antaa synnit anteeksi ja vaikuttaa sen, että syntinen pääsee Jumalan lapseksi. Tänäinkin on voimassa evankeliumin sana, joka on pelastukseksi itsekullekin uskovalle. Yhä vielä Jumala jakaa meille Kristuksen tosi ruumiin ja veren Herran pyhässä ehtoollisessa syntien anteeksiantamiseksi. Näistä armonvälineistä meidän on omakohtaisesti elettävä. Ne pitävät uskoa yllä ja niiden perustalle myös rakentuu oikea kristillinen yhteys. Se voi toteutua roomalaiskatolisesta kirkosta ja paavin vanhoista ja uusista joukoista erillään Jumalan sanan ja siitä otetun luterilaisen tunnustuksen mukaisessa yksimielisyydessä ja yhteisessä uskossa.

Totuuden yhdistäminä viemään evankeliumia eteenpäin

John Vogt

Sisältö

Esipuhe

I. Yhdistykää totuuden perustalla

Hengellinen, kristillinen yhteys

Kirkollinen, tunnustuksellinen yhteys

II. Evankeliumin levittämiseksi

Yhteyden puuttuminen vahingoittaa evankeliumin levitystä

Yhteys auttaa levittämään evankeliumia

Päätössanat

Esipuhe

”Tule tänne Makedoniaan ja auta meitä”, mies anoi Paavalilta näyssä. Apostoli ymmärsi tuon näyn olevan Herran kutsu saarnata evankeliumia Makedoniassa, ja hän lähti matkaan välittömästi.

”Tule tänne Skandinaviaan ja auta meitä” on samakaltainen kutsu, joka tuli Evankelisluterilaiseen Wisconsin-synodiin useammalta eri henkilöltä. Kuten Paavali, WELS:kin on ymmärtänyt kutsun Jumalalta tulleeeksi ja tilaisuudeksi saarnata evankeliumia. Vastauksena tuohon kutsuun minut on valtuutettu ja lähetetty WELS:in lähetyslautakunnan (WELS Board for World Missions) toimesta ”ystävälliseksi neuvonantajaksi Skandinavialle”.

Pastori Johon Vogtin tehtävänimikkeenä on ”the Friendly Counselor for Scandinavia” (Skandinavian neuvonantaja). Hänen pääasiallinen vastuualueensa on toimia Biblicumin luennoitsijana ja kouluttaa seurakuntien johtajia ja tulevia pastoreita. Vogt toimii Göteborgissa. S-posti: JohnVogt@aol.com.

Kutsuni on tarkoitus olla viiden vuoden pesti. Tuon aikana minun on määrä avustaa Ruotsin ja Norjan Tunnustuksellista Luterilaista Kirkkoa (LBK) pastorien koulutuksessa. Minun on myös määrä auttaa LBK:n tämänhetkisen pastorivajauksen aikana palvelemalla seurakuntia Göteborgissa ja Västeråsissa. Laajemmassa mittakaavassa minun on tarkoitus pitää yllä yhteyksiä niihin Skandinaviassa, jotka saattavat olla kiinnostuneita keskustelemaan tunnustuksellisesta luterilaisuudesta tai tutkailemaan mahdollisuuksia uskonveljelliseen yhteyteen Tunnustuksellisen Evankelisluterilaisen Konferenssin (CELC), LBK:n, ELS:n tai WELS:n kanssa. Olen myös käytettävissä esitelmien pitäjäksi, kuten tänään.

Kutsuni vastuualue käsittää myös Suomen, ja WELS toivoo voivansa auttaa jollakin tapaa myös täällä. Tulevina vuosina matkustaisin mielelläni Suomeen (WELS:n kustannuksella) mistä tahansa hyvästä syystä. Teidän on myös hyvä tietää, että pastorienkoulutus- ja maallikkojohtamiskurssit rakennetaan tavalla, joka pitää oven auki ja tervetuliaismaton levitettyinä opiskelijoille Suomesta. Perusaineisto ja luennot ovat englanninkielellä. Monet aineista opetetaan kirjekursseina ja etäopetuksena. Monet kurssesitamme ovat myös saatavissa viikonloppuseminaareihin, joita tarjoan mielelläni Suomeenkin, jos vain ilmaantuu kiinnostusta niihin.

Tämä tilaisuus tavata teidät henkilökohtaisesti on minulle tervetullut. Tarjoan teille apuani. Arvostaisin myös teidän ehdotuksianne, kuinka voisin parhaiten palvella Herraa ja ihmisiä Skandinaviassa.

John F. Vogt
N. Dragspelsgatan 14, 11 tr.
S-421 43 VÄSTRA FRÖLUNDA
SVERIGE

Puh. ja fax: 46-31-45 75 39
Sähköposti: JohnVogt@aol.com

Yhdistykää totuuden perustalla evankeliumin levittämiseksi

Sallinette minun tehdä yhden asian selväksi heti alussa, mitä tulee tämän esitelmän aiheeseen. Aiheen ei ole tarkoitus olla käsky. Ensimmäisellä matkallani Suomeen en todellakaan julkea antaa teille käskyjä, mitä teidän olisi tehtävä. Esitän tämän aiheen pikemminkin päämääränä teille pohdittavaksi. *”Yhdistykää totuuden perustalla evankeliumin levittämiseksi”* on uskoakseni päämäärä, joka on Jumalaa miellyttävä ja parhaiden ponnistustemme arvoinen.

Tässä esitelmässä aion ensin tarkastella *niitä siunauksia, jotka saadaan, kun kristityt yhdistyvät totuuden tunnustamisessa*. Sitten aion esittää, kuinka *sellainen yhteys hyödyttää kristityn tehtäväämme julistaa hyvää sanomaa kaikille luoduille*.

”Sillä te olette kaikki uskon kautta Jumalan lapsia Kristuksessa Jeesuksessa. Sillä kaikki te, jotka olette Kristukseen kastetut, olette Kristuksen päällenne pukeneet. Ei ole tässä juutalaista aikä kreikkalaista, ei ole orjaa eikä vapaata, ei ole miestä eikä naista; sillä kaikki te olette yhtä Kristuksessa Jeesuksessa..” (Gal. 3:26–28.) Kasteessa toimiva Pyhä Henki on tuonut kunkin kristityn uskoon ja tehnyt hänestä Jumalan lapsen. Aivan erityinen side yhdistää meitä ja pitää meidät lähellä Herraa.

Tämä hengellinen side käsittää enemmän kuin vain yksityisen kristityn ja hänen Jumalansa. Pyhä Henki on saattanut monia muitakin uskomaan Kristukseen. Hän vetää kaikki uskovat Kristuksen ruumiiseen, pyhän kristilliseen kirkkoon. Aivan erityinen side yhdistää kaikki Jumalan lapset, sillä me olemme eläviä kiviä, jotka on yhdessä rakennettu Jumalan temppeliksi.

Tämä hengellinen side ja meidän Jumalalle otollinen halumme nauttia siitä tuo meidät yhteen näkyviksi yhteisöiksi, jollaisia ovat esimerkiksi meidän seurakuntamme, meidän kirkkoyhteisömme ja Tunnustuksellinen Evankeliluterilainen Konferenssi. Näissä näkyvissä uskovien ryhmissä on hengellinen side, joka perustuu yksimielisyyteen uskossa ja tunnustuksessa. Sydämellinen halumme on nauttia tästä siteestä ja säilyttää se, mutta me haluamme vielä enemmän kuin vain tätä. Me haluamme laajentaa Kristuksen ruumista, niin että toisiakin vedetään hengelliseen yhteyteen Herran ja hänen lastensa kanssa.

I. Yhdistykää totuuden perustalla

Aloitamme lyhyellä sanatumuksella. Tärkein sana, jota on tarkasteltava, on *koinonia*, sana, joka englanninkielisissä raamatuissa yleensä käännetään sanalla 'fellowship'. *Koinonia* ja sen johdannaiset esiintyvät Uudessa testamentissa noin 40 kertaa.

Seminaarissamme Mequonissa käytössä oleva arvovaltainen kreikkalais-englantilainen sanakirja on *A Greek-English Lexicon of the New Testament and Other Early Christian Literature*. Se on Walter Bauerin teoksen *Griechisch-Deutsches Wörterbuch* käännös, jonka ovat tehneet William Arndt ja F. Wilbur Gingrich. Bauer, Arndt ja Gingrich listaavat suurimman osan *koinonia*-sanan esiintymistä Uudessa testamentissa merkityksen 'kanssakäyminen, yhteys, läheinen suhde' alle.

Uusi testamentti sanoo, että uskovalla on yhteys Isän Jumalan kanssa (1 Joh. 1:3), Jumalan Pojan kanssa (1 Joh. 1:3, 1 Kor. 1:9), Pyhän Hengen kanssa (2 Kor. 13:13, Fil. 2:1), apostolien kanssa (1 Joh. 1:3) ja toisten uskovien kanssa (1 Joh. 1:7). Kohtien perusteella on selvää, että kristitty ei ole yksin eikä eristyksissä. Hän on tullut läheiseen suhteeseen kolmiyhteisen Jumalan kanssa ja kaikkien niiden kanssa, jotka ovat Jumalan perhettä. Paavali käyttää *koinonia*-sanaa kuvaamaan hänen ja Barnabaan täyttä hyväksytyksi tulemistä apostolien taholta. "Ja kun he olivat tulleet tuntemaan sen armon, mikä oli minulle annettu, Jaakob ja Keefas ja Johannes, joita pidettiin pylväinä, antoivat minulle ja Barnabaalle yhteisen työn merkiksi kättä" (Gal. 2:9). Tässä tarjottiin paljon enemmän kuin vain ystävyyttä ja lämmintä kättä. Paavali ja Barnabas otettiin uskonveljelliseen yhteyteen, ja heidän virkansa hyväksyttiin yhdeksi ja samaksi apostolien viran kanssa. Kysymys oli suuresta luottamuksesta, sillä jopa apostolien elämä oli vaarassa heidän hyväksyessään Paavalin, kristittyjen vainoajan, joukkoonsa.

Substantiivimuoto *koinonos* antaa lisävalaistusta tämän sanueen kuvaukselle läheiselle yhteydelle. Kyseinen sana nimittäin tarkoittaa 'toveri, kumppani, osaveli'. Pietari, Jaakob ja Johannes olivat "kumppaneita" kalastustoiminnassaan (Luuk. 5:10). Juutalaiskristityt olivat niiden "osaveljiä", jotka joutuivat vainoetuiksi (Hebr. 10:33). Epäjumalien alttarilta syöminen on tulemistä "osallisiksi riivaajista" (1 Kor. 10:20). *Koinonosei* ole vain puolueeton sivustakatsoja tai neutraali tarkkailija, vaan paremminkin ottaa osaa toveriensa toimintaan ja jakaa vastuun siitä, mitä he tekevät.

Verbimuoto *koinoneo* ilmaisee myös todellista läheisyyttä. "Koska siis lapsilla on veri ja liha, tuli hänkin [Jeesus] niistä yhtäläisellä tavalla osalliseksi" (Hebr. 2:14). Raamattu opettaa selvästi, että Jeesus otti täydelleen

ihmisyuden. Hänen tulemisessaan ihmiseksi, ts. hänen yhteydessään ihmiskuntaan, ei ollut mitään puolittaista. Edelleen: ”pakanat ovat tulleet osalliseksi heidän [juutalaisten] hengellisistä aarteistaan” (Room. 15:27). Juutalaiset ja pakanat molemmat ovat osallisia Jumalan siunauksista; tässä ei ole enempää eikä vähempää kuin täysi tasa-arvoisuus. Puhuessaan vääristä opettajista Jeesus varoittaa: ”Joka sanoo hänet tervetulleeksi, joutuu osalliseksi hänen pahoihin tekoihinsa.” (2 Joh. 11) Väärän opettajan rohkaiseminen tekee ihmisen hänen kumppanikseen, joka jakaa vastuun tämän väärästä opetuksesta ja siitä aiheutuvasta vahingosta.

Saanan vielä korostaa tämän sanatuokimuksen opetusta. Koinonia on mitä likeisimmän yhteyden ja yhteisen, jaettavan, toinen toisensa sanoista ja teoista kannettavan vastuun side.

Voimme ajatella hengellisen siteemme ilmenevän kahdessa eri muodossa: hengellisenä, kristillisenä yhteytenä ja kirkollisena, tunnustuksellisenä yhteytenä.

Hengellinen, kristillinen yhteys

Hengellinen, kristillinen yhteys on termi, jolla kuvataan yhteyttä, joka meillä on uskon kautta Jeesukseen Kristukseen. Jäsenyys pyhässä kristillisessä kirkossa ei määräydy sukulaisuuden, tai kansallisuuden mukaan, ei sen mukaan, onko ulkoisia siteitä uskoviin, tai minkään muunkaan inhimillisen suhteen mukaan. Jäsenyys Kirkossa on aina seurausta uskosta Kristukseen.

Me olemme yhtä kaikkien tosi uskovien kanssa kaikkialla ja kaikkina aikoina. Meidän uskovien välillä on hengellinen side, koska me kaikki olemme erotuksetta ja täysin Jumalan valtakunnan kansalaisia ja veljiä ja sisaria Jumalan perheessä. Hengellisen yhteyden synnyttää yksin Pyhä Henki, joka toimii armonvälineiden, so. evankeliumin ja sakramenttien, välityksellä. Yksinkertaisesti ilmaistuna hengellinen yhteys on sama kuin jäsenyys pyhässä kristillisessä kirkossa, pelastettujen näkymättömässä ruumiissa.

Apostoli Johannes oli ihastunut siitä ansaitsemattomasta suhteesta, joka hänellä ja kaikilla uskovilla nyt oli Jumalan kanssa. ”Katsokaa, minkäkaltaisen rakkauden Isä on meille antanut, että meitä kutsutaan Jumalan lapsiksi” (1 Joh. 3:1). Paavali kuvaa sitä likeistä sidettä, joka on kaikkien uskovien välillä, koska he ovat sisaruksia Jumalan perheessä. ”Yksi ruumis ja yksi henki, niinkuin te olette kutsutukin yhteen ja samaan toivoon, yksi Herra, yksi usko, yksi kaste; yksi Jumala ja kaikkien Isä, joka on yli kaikkien ja kaikkien kautta ja kaikissa.” (Ef. 4:4–6)

Raamattu käyttää useita kuvia kuvaamaan tämän hengellisen siteen läheisyyttä, joka meidän välillämme on Kristuksessa. Näitä kuvia on:

RUUMIS – ”Me, vaikka meitä on monta, olemme yksi ruumis Kristuksessa, mutta itsekukin olemme toistemme jäseniä” (Room. 12:5).

TEMPPELI – ”Sillä me olemme elävän Jumalan temppeli, niinkuin Jumala on sanonut: ’Minä olen heissä asuva - -’.” (2 Kor. 6:16)

PAPISTO JA KANSA – ”Te olette valittu suku, kuninkaallinen papisto, pyhä heimo, omaisuuskansa” (1 Piet. 2:9).

VIINIPUUN OKSAT – ”Minä olen viinipuu, te olette oksat. Joka pysyy minussa ja jossa minä pysyn, se kantaa paljon hedelmää” (Joh. 15:5).

YKSI LAUMA, JOLLA YKSI PAIMEN – ”On oleva yksi lauma ja yksi paimen” (Joh. 10:16).

Tässä maailmassa pyhä kristillinen kirkko on näkymätön. Näin on, koska usko on näkymätön. Vain Jumala, joka tutkii sydämet, tuntee ehdottoman varmasti perheensä jäsenet. ”Herra tuntee omansa” (2 Tim. 2:19). Vasta tuomiopäivänä Jumala täysin erottaa kirkkonsa jäsenet niistä, jotka eivät ole oikeita jäseniä. ”Kun Kristus, meidän elämämme ilmestyy, silloin tekin hänen kanssaan ilmestytte kirkkaudessa.” (Kol. 3:4.)

Vaikka emme voikaan tässä elämässä laatia ehdottoman oikeaa ja täydellistä kirkon jäsenluetteloa, me voimme tietää, missä kirkko on. Jumala vaikuttaa uskon armonvälineiden välityksellä. Missä näitä välineitä käytetään, siellä Pyhä Henki toimii. Sen tähden voimme olla varmoja, että siitä on myös tuloksia, Jumalan lupauksen mukaan: ”Ei se [minun sanani] minun tyköni tyhjänä palaja, vaan tekee sen, mikä minulle otollista on, ja saa menestymään sen, mitä varten minä sen lähetin.” (Jes. 55:11) – ”Vesi nyt teidätkin pelastaa, kasteena” (1 Piet. 3:21).

Vaikka emme rohkenekaan vähätellä väärän opin aiheuttamaa vahinkoa, meidän täytyy tunnustaa, että sellaisissakin kirkoissa, joissa esiintyy väärää oppia, on uskovia. Armonvälineet ovat voimalliset aikaansaamaan tuloksia erheistä ja väärinymmärryksistä huolimatta Jumalan ohittaessa väärän opetuksen ja viedessä totuuden perille sydämeen. Jumalan toimintaa vääräoppisessä kirkossa voidaan verrata lääkkeeseen, joka on laimennettu vedellä tai sekoitettu epäpuhtauksiin. Jos sellainen lääkitys auttaa potilasta, se johtuu siitä, että ”hyvät ainesosat” pääsivät vaikuttamaan. Samoin juuri Sana ja sakramentit, ”hyvät ainesosat”, kutsuvat ihmisiä uskoon

ja sitovat heidät yhteen pyhässä kristillisessä kirkossa. Vaikka nämä Jeesukseen Kristukseen uskovat tällä hetkellä olisivat väärinopettavassa kirkossa tai vaikka he eivät olisi jäsenenä missään näkyvässä organisaatiossa, meillä on heidän kanssaan hengellinen yhteys, side, josta voimme täysin nauttia taivaassa tuomiopäivän jälkeen.

Voiko olla kristitty, jos ei täysin tunnustaudu Yksimielisyyden kirjaan (luterilaisiin tunnustuskirjoihin)? Voiko pelastua, jos ei ole luterilainen? Voi tietenkkin. ”Usko Herraan Jeesukseen, niin sinä pelastut, niin myös sinun perhekuntasi.” (Apt. 16:31.) Pelastusta ei saada minkään teologisen kokeen läpäisemisellä. Pelastus on Jumalan lahja. Se on meidän Jumalan armosta, hänen ansaitsemattomasta rakkaudestaan meitä kohtaan, uskon kautta, jonka hän vaikuttaa meissä Sanansa ja sakramenttiansa välityksellä. Emme tosiaankaan väitä, että me olemme ainoat kristityt tai että ainoat ihmiset, jotka pääsevät taivaaseen, ovat ne, jotka ovat tunnustuksellisessa yhteydessä meidän kanssamme.

Kirkollinen, tunnustuksellinen yhteys

Maan päällä pyhä kristillinen kirkko on näkymätön. Kristittyjen ei kuitenkaan tarvitse odottaa taivaaseen pääsyä kokeakseen jotakin tästä läheisyydestä ja yhteydestä. On olemassa oikeita, Jumalalle otollisia tapoja olla läheisessä yhteydessä täällä maan päällä. Me ilmennämme hengellistä yhteyttä uskonveljellisillä toiminnoilla niiden kanssa, jotka tunnustavat yhteistä uskoa meidän kanssamme. Kirkollinen yhteys tai tunnustuksellinen yhteys on termi, jolla me nimitämme sellaisia ykseyden ilmaisuja täällä maailmassa.

Jumalanpalvelus on yksi hengellisen yhteyden ilmaisumuoto. Uskoviin yhteen kokoontuminen Sanaa kuulemaan pitää meidät yhteydessä Jeesukseen, sillä hän lupaa: ”Sillä missä kaksi tahi kolme on kokoontunut minun nimeeni, siinä minä olen heidän keskellänsä.” (Matt. 18:20.) Kokoontuminen yhteen Sanan äärelle on myöskin ulkoinen ilmaus yhteydestä muiden jumalanpalvelukseen osallistujien kanssa. Vain ne, joilla on yhteinen tunnustus totuudesta voivat palvella yhdessä Jumalaa Jumalalle otollisella tavalla, sillä Jeesus sanoo: ”Jotka häntä [Jumalaa] rukoilevat, niiden tulee rukoilla hengessä ja totuudessa.” (Joh. 4:24.) Tietoinen osallistuminen yhteiseen jumalanpalvelukseen väärin opettajien ja väärin uskoviin kanssaei ole Jumalan palvelemista totuudessa. Sellainen jumalanpalvelus, jossa tehdään kompromisseja ja kielletään totuus, ei niin ollen ole Jumalalle otollista jumalanpalvelusta.

Jumalanpalveluksessa me kokoonnumme yhteyteen Jumalan ja hänen kansansa kanssa. Me voimme kuunnella puhdasoppisten opettajien nauhoja itseksemme omissa kodeissamme, mutta jumalanpalvelukseen me kokoonnumme yhteen ja kuulemme Sanaa yhdessä. Me kokoonnumme tunnustamaan yhteisen uskomme ja yhdistämme äänemme kiitoksen ilmauksiin, jotka perustuvat yhteiseen uskoon Jumalan hyvyyteen. Yhteisessä jumalanpalveluksessa me näin ollen nautimme hengellisestä siteestämme Jumalan perheessä.

Kristityt ilmaisevat hengellistä yhteyttään myös menemällä yhdessä Pyhälle Ehtoolliselle. Kun Jeesus asetti ehtoollisensa, hän teki sen yläsalin yksityisyydessä. Vain hänen lähimmät seuraajansa olivat paikalla ja nauttivat sakramentin. Tutkimalla neljää evanekeliumia huolellisesti havaitsee, että Juudaskin, tuo teeskentelijä noiden kahdentoista joukossa, oli lähtenyt pois ennen kuin Herran Ehtoollinen nautittiin. Myös asetussanat tekevät selväksi, että sakramentti on tarkoitettu niille, joilla on yhteys Jeesuksen kanssa, sillä Jeesus sanoo: ”Tehkää tämä minun muistokseni.” (1 Kor. 11:24) Aivan ilmeisesti sakramentti oli tarkoitettu niille, jotka tiesivät, ymmärsivät ja uskoivat, mitä Jeesus teki heidän tähtensä ja heidän puolestaan.

Paavali korostaa sakramentin yhteysnäkökulmaa kirjoittaessaan: ”Siunauksen malja, jonka me siunaamme, eikö se ole osallisuus Kristuksen vereen? Se leipä, jonka murramme, eikö se ole osallisuus Kristuksen ruumiiseen? Koska leipä on yksi, niin me monet olemme yksi ruumis; sillä me olemme kaikki tuosta yhdestä leivästä osalliset.” (1 Kor. 10:16–17.) Me olemme yhteydessä myös kaikkiin muihin, jotka nauttivat sakramentin, ”sillä me olemme kaikki tuosta yhdestä levästä osalliset”. On siis selvää, että Paavali tuohtui kuullessaan, että korinttilaiset nauttivat sakramenttia tavalla, joka aiheutti pikemminkin hajaannusta kuin lisääntyvää yhteyttä (1 Kor. 11:27–24).

Toinen etuoikeus, joka meillä on uskon kautta, on etuoikeus tulla Jumalamme luo rukouksessa. Jeesus lupaa: ”... että mitä ikinä te anotte Isältä minun nimessäni, hän sen teille antaisi.” (Joh. 15:16) Me tulemme Jumalan luo Jeesuksen nimessä, luottaen, että me tulemme kuulluiksi ja että meille vastataan Jeesuksen aikaansaaman lunastuksen tähden. ”Hänen kauttansa on meillä molemmilla pääsy yhdessä Hengessä Isän tykö.” (Ef 2:18) Kaikkivaltiaalla maailmankaikkeuden Luojaalla, pyhällä Jumalalla, ei ole mitään syytä kuunnella meidän kaltaisiamme syntisiä ihmisiä – paitsi että Jeesus on pelastanut meidät ja tuonut meidät Jumalan perheeseen. Uskon kautta, jonka Pyhä Henki on vaikuttanut meissä, Jumala ei ole meille enää

kauhistava tuomari, vaan ”Abba, Isä”, meidän rakas taivaallinen Isämme (Gal. 4:6). Usko on välttämätön tekijä jokaisessa oikeassa ja Jumalalle otollisessa rukouksessa, sillä ”ilman uskoa on mahdoton olla [Jumalalle] otollinen” (Hebr. 11:6). Kun kristityt yhdistyvät toisten kristittyjen kanssa yhteiseen rukoukseen, rukoilemaan yhteistä Isää, yhteisen Jeesuksen nimeen turvautumisen perusteella, he ilmaisevat hengellistä yhteyttä.

Jumalanpalvelus, Pyhä Ehtoollinen ja yhteinen rukous ovat tapoja, joilla kristityt ilmaisevat sitä hengellistä sidettä, joka on heidän välillään Kristuksessa. He ovat esimerkkejä siitä, kuinka meidän näkymätöntä ykseyttämme uskossa osoitetaan näkyvinä tekoina. Sellaiset toimintamuodot kuin yhteinen lähetystyö, raamattupiirit ja pastorien koulutus ovat muita esimerkkejä. Kirkollinen, tunnustuksellinen yhteys käsittää kaikki toiminnot, joita kristityt harjoittavat ulkoisena ilmauksena siitä hengellisestä yhteydestä, joka on heidän välillään.

Me WELS:ssä olemme vakuuttuneita siitä, että Raamattu vaatii ns. kokonaisuuskäsitettä (unit concept) uskonveljellisestä yhteydestä. Toisin sanoen kaikki toiminnot, jotka ilmaisevat yhteistä uskoa tai jotka osapuolet tarkoittavat yhteisen uskon ilmauksiksi, voivat toteutua vasta sitten, kun on olemassa todellinen yhteys opissa. Yhteyden eri asteiden keksiminen (so. ”25 % tason” yhteyden toiminnot kuten rukous; 75 prosentin yksimielisyyss antaa luvan ”75 % tason” toimintoihin kuten ehtoollisen viettoon) vaikuttaa pelkältä sofistikalta.

On kuitenkin olemassa eroja, jotka ovat hyväksyttäviä eivätkä riko yhteyttä. Ehdonvallan asioissa voi olla isojakin eroja eikä yhteys silti tule vähimmäskään määrin rikotuksi. Erot raamatullisten periaatteiden soveltamisessa eivät myöskään välttämättä vahingoita hengellistä yhteyttä. Kristityillä voi olla täysi yksimielisyyss opillisista periaatteista, ja silti heidän käsityksensä siitä, millä tavalla periaatteita pitää soveltaa tiettyyn tilanteeseen, voi poiketa toisistaan huomattavasti. Näin voi olla erityisesti silloin, kun on useampia sovellettavia totuuksia punnittavana. Paavali antoi hyvän esimerkin:

”Toinen pitää yhden päivän toista parempana, toinen pitää kaikki päivät yhtä hyvinä; kukin olkoon omassa mielessään täysin varma. Joka valikoi päiviä, se valikoi Herran tähden; ja joka syö, se syö Herran tähden, sillä hän kiittää Jumalaa; ja joka ei syö, se on Herran tähden syömättä ja kiittää Jumalaa.” (Room. 14:5–6) Paavalin esimerkissä kaksi kristittyä voi tehdä täysin vastakkaisia asioita ja kuitenkin molemmat voivat tehdä sen ”Herran tähden”. Toinen palvelee Jumalaa valikoimalla erityisen päivän joka viikko

jumalanpalvelukseen ja osoittaa kiittolisuutta syömällä lihaa, jonka Jumala on antanut. Toinen taas palvelee Jumalaa tunnustamalla jokaisen päivän Jumalan lahjaksi ja tilaisuudeksi palvella häntä. Hän osoittaa rakkautensa Jumalaa kohtaan pidättymällä lihan syönnistä, ehkäpä sen tähden, että joillakin lihoilla oli tekemistä pakanatemppeleiden kanssa. Jumalalle otollinen yhteys ei riipu siitä, että kaikki tekevät kaiken täsmälleen samalla tavalla.

Teemme hyvin muistaessamme, että hengellinen yhteys ei perustu yhteisille kiinnostuksen kohteille, samanlaisille perinteille tai toisiansa puoleenvetäville persoonallisuuksille. Pikemminkin se johtuu kaikkein tärkeimmästä siteestä, uskosta Jeesukseen Kristukseen ja kaiken yhteisestä tunnustamisesta, mitä se merkitsee. Emme voi katsoa sydämiin ja nähdä uskoa; meidän pitää arvioida asioita sen nojalla, mitä ihmiset sanovat uskovansa. Ja me iloitsemme, kun heidän tunnustuksensa paljastaa todellisen yhteyden meidän kanssamme ja johtaa toimintoihin, jotka ilmentävät hengellistä sidettä heidän ja meidän välillämme.

Jumala kutsuu meitä tunnustamaan sitä totuutta, jonka hän on ilmoittanut. Kirkko on ”apostolien ja profeettain perustukselle rakennettuja, kulkakivenä itse Kristus Jeesus” (Ef. 2:20). Jos ei ole selvää ja arvovaltaista Raamattua, joka esittää Jumalan totuuden selvästi ja yksiselitteisesti, silloin ei tunnustuksellinen kirkollinen yhteys ole mitenkään mahdollista. Yhteinen totuuden tunnustaminen ei voi yhdistää meitä, jos ei ole mitään, joka ilmoittaa meille totuuden.

Haluaisin olevan mahdollista sanoa, että jokainen täällä tänään on löytänyt todellisen yhteyden seurakunnassaan tai ryhmässään. Tiedän kuitenkin, että niin ei ole. Jotkut ovat ryhmissä tai kirkoissa, joissa Jumalalle otollista yhteyttä ei ole. Epäilen, että monet teistä ovat täällä tänään, koska toivovat löytävänsä kristittyjä, joiden kanssa nauttia kirkollisen yhteyden runsaasta siunauksesta.

Jotkut meistä ovat löytäneet hengellisen, uskonveljellisen yhteyden, joka ulottuu kirjaimellisesti maailman ympäri, Tunnustuksellisessa Evankelisluterilaisessa Konferenssissa. Siinä me olemme sen yhteisen tunnustuksen yhdistämiä, että Raamattu on Jumalan inspiroima, erehtymätön, arvovaltainen ja riittävä sana. Siinä meitä yhdistää se tunnustus, että luterilaiset oppitunnustukset Yksimielisyyden kirjassa vuodelta 1580 ovat Raamatun opetuksien uskollinen selitys. CELC:ssä 16 itsenäisellä kirkkoyhteisöllä ympäri maailmaa on yhteys, joka on esimakua siitä täydellisestä yhteydestä, jota pyhä kristillinen kirkko nauttii taivaassa iankaikkisesti.

II. Evankeliumin levittämiseksi

Niin suurenmoista kuin onkin harjoittaa yhteyttä niiden kanssa, jotka ovat kanssamme hengellisesti yhtä, yhteys ja sen nauttiminen eivät ole itsetarkeituuksia. Yhteydellä on tärkeimmistä tärkein päämäärä. Kristityt yhdistyvät Jumalan sanan totuuden perustalla evankeliumin levittämiseksi.

Yhteyden puuttuminen vahingoittaa evankeliumin levitystä

Hajaannus näkyvässä kristillisessä kirkossa vahingoittaa tehtävääme julistaa hyvää sanomaa kaikille luoduille. Hajaannus heikentää evankelistatodistustamme maailmalle ja voi saattaa jotkut kompastumaan ja lankeamaan.

Kreikankielen ilmaisu pahennuksen aiheuttamiselle on *skandalon poiein*. *Skandalon*-sanan kirjaimellinen merkitys on 'ansa'. Vieläkin tarkemmin ilmaistuna se on laukaisin, joka laukaisee ansan. Näin ollen *skandalon poiein* merkitsee kirjaimellisesti 'olla laukaisin, joka saattaa toisen lankeamaan ansaan'. Jokapäiväisessä kielessä tämä ajatus ilmaistaan sanoilla 'saada joku kompastumaan ja kaatumaan'. Raamattu tietenkin viittaa syntiin tai väärään uskoon lankeamiseen ja näin Jumalasta pois lankeamiseen.

Voiko kukaan epäillä, että hajaannus näkyvässä kirkossa voi olla pahennus, joka saa uskovat kompastumaan ja lankeamaan? Olen varma, että jokainen meistä voi viitata tuskallisiin esimerkkeihin, kuinka vilpittömät kristityt väsyivät taistelemaan totuuden puolesta ja jättivät yhteytemme. Olen varma, että jokainen meistä voi viitata jopa pastoreihin, jotka menettivät rohkeutensa ja antoivat periksi. Voimme vain rukoilla, että he eivät ole menettäneet myös pelastavaa uskoa.

Hajaannus näkyvässä kirkossa saattaa vaaraan myös epäuskoiset. Franz Pieper kirjoittaa: "Se [nim. protestantismin kahtiajakautuminen] on jatkuva pahennuksen aihe epäuskoiselle maailmalle." [Christian Dogmatics, III, p. 143. Tämä lause puuttuu J.T.Müllerin lyhennetystä, niin ollen myös suomenkielisestä, laitoksesta. Suom.huom.] Tehtävämme pyrkiä säilyttämään hengen yhteys rauhan yhdyssiteellä (Ef. 4:3) on hyvin tärkeä. Hajaannukset, jotka jakavat näkyvää kirkkoa, mukaan lukien ryhmäkunnat luterilaisessa kirkossamme, ovat pahennuksia. Epäuskoiset voivat ajautua yhä kauemmaksi totuudesta kirkkojen alituisen riitelyn takia. He voivat tympääntyä negatiivisuuteen saarnoissa, joissa toistellaan samaa teemaa: "Me olemme oikeassa, kaikki muut väärässä." Epäuskoinen mieli voi tukea Kristuksen hylkäämistään rationalisoinnilla: "Jos kristityt eivät voi olla

yksimielisiä keskenään, kuinka voin koskaan olla varma siitä, mikä on totta – miksi siis välittää koko uskonnosta?”

Hajaannus todellakin vahingoittaa meidän työtämme, julistaa Jeesuksen hyvää sanomaa ja sitä, mitä hän on tehnyt.

Yhteys auttaa levittämään evankeliumia

Toisaalta yhteys voi johtaa yhä voimakkaampaan, selkeämpään ääneen. Yhteys voi olla apuna ponnistuksissamme julistaa evankeliumia kaikille ihmisille.

Evankeliumien julistamisen tehtävä alkaa omasta seurakunnastamme ja tunnustuksellisesta yhteydestämme. Pyrimme hoivaamaan ja rakentamaan toinen toistamme. Tämä on eräs tärkeimpiä syitä, miksi näkyvä kirkko on olemassa: ”Ja hän antoi ... toiset paimeniksi ja opettajiksi, tehdäkseen pyhäät täysin valmiiksi palveluksen työhön, Kristuksen ruumiin rakentamiseen, kunnes me kaikki pääsemme yhteyteen uskossa ja Jumalan Pojan tuntemisessa, täyteen miehuuteen, Kristuksen täyteen täyden iän määrään” (Ef. 4:12–13).

Uskon heikkoutta esiintyy tämän yhteyden puitteissa. Jeesus nuhteli usein opetuslapsiaan heidän vähäuskoisuudestaan. Esimerkiksi keskellä myrskyä heidän uskonsa antoi periksi pelolle, ja he olivat epätoivon partaalla. Opetuslapset eivät periaatteessa kieltäneet Jumalan suojelevaa kättä, mutta kun heidän henkensä oli vakavasti uhattuna, he eivät olleet kyllin vahvoja luotamaan lupauksiin. Jeesus nuhteli heitä heidän luottamuksen puutteestaan, mutta sitten hän jatkoi heidän uskonsa rakentamista. Itse asiassa hän antoi heille ihmeen vahvistamaan heidän luottamustaan. Jeesus ei ollut mielisään nähdessään heikkoa uskoa, mutta hän tunnusti kuitenkin opetuslapset uskoviksi. Huomaa: ”te vähäuskoiset”; Jeesus ei sanonut: ”te epäuskoiset” (Matt. 8:26). Meidän ei pidä musertaa särjettyä ruokoa eikä sammuttaa suitsevaista kynttilänsydäntä kuten ei Jeesuskaan, vaan paremminkin tehdä kaikkemme saadaksemme sen voimiinsa. Heikot uskovat erottuvat pilkkaajista ja epäuskoisista siinä, että he ovat halukkaita vastaanottamaan hengellistä apua ja ohjausta. Heidän asenteensa on samanlainen kuin isällä, joka rukoili: ”Minä uskon; auta minun epäuskoani.” (Mark. 9:24)

Kristityt voivat langeta pahoihin synteihin. Daavidin suhde Batsebaan on siitä riittävä todiste. Naatanin tulo Daavidin luo Herran käskystä on puolestaan riittävä todiste siitä, että Jumala haluaa kristittyjen voittavan synnintekijän takaisin. Apostoli Paavali kirjoittaa: ”Veljet, jos joku tavataan

jostakin rikkomuksesta, niin ojentakaa te, hengelliset, häntä sävyisyyden hengessä; ja ole varuillasi, ette sinäkin joutuisi kiusaukseen. Kantakaa toisenne kuormia, ja niin te täytätte Kristuksen lain.” (Gal. 6:1–2) – ”Me kehoitamme teitä, veljet: nuhdelkaa kurittomia, rohkaiskaa alakuloista, holhotkaa heikkoja, olkaa pitkämieliset kaikkia kohtaan.” (1 Tess. 5:14.) Matt. 18:15-17:ssa Vapahtaja sanoo meille, kuinka pitkälle meidän tulee mennä yrityksissämme palauttaa takaisin syntiä tekevä veli.

Uusi testamentti antaa esimerkkejä kristityistä, jotka olivat heikkoja ehdonvallan asioissa. Roomalaiskirje 14 ja 1 Kor. 8–9 kertovat niistä seurakunnassa, joita vaivasi epäjumalille uhrattu ruoka. Heidän omaatuntoaan vaivasi sellaisen lihan syöminen, jota myytiin pakanallisten torien lihakaupoissa, koska tuo liha oli alunperin uhrattu uhreina pakanallisille epäjumalille. Paavali käsittelee tätä ongelmaa neuvomalla heikkoja kärsivällisesti ja myötätuntoisesti, selittäen huolellisesti sitä vapautta, mikä meillä Kristuksessa on. Paavali ei jätä arvailujen varaan, mikä on oikea oppi: ”... sillä ei Jumalan valtakunta ole syömistä ja juomista” (Room. 14:17). Silti hän vetoaa ymmärtäväisiin, että he kohtelisivat keskuudessaan olevia heikkoja rakkauttellen, jotta he vahvistuisivat eivätkä musertuisi. ”Heikkouskoista hoivatkaa, rupeamatta väittelemään mielipiteistä.” (Room. 14:2) ... ”Hyvä on olla lihaa syömättä ja viiniä juomatta ja karttaa sitä, mistä veljesi loukkaantuu tai joutuu lankeemukseen tai heikoksi tulee” (14:21).

Vääriä opettajia voi esiintyä oikeassa kirkossakin. Paavali varoitti efesolaisia: ”Minä tiedän, että minun lähtöni jälkeen teidän keskuuteenne tulee julmia susia, jotka eivät laumaa säästä, ja teidän omasta joukostanne nousee miehiä, jotka vääriä puhetta puhuvat, vetääkseen opetuslapset mukaansa.” (Apt. 20:29–30) Kirkko ei menetä oikeaoppisuuttaan satunnaisen harhan tähden, jos vain harhoja vastaan taistellaan ja ne lopulta poistetaan. Paavali jätti Timoteuksen Efesoon juuri sellaista taistelua varten (Ef. 1:3–4).

Silloin kun tunnustuksellinen yhteys on olemassa, me pyrimme voimakkaasti säilyttämään sen myös niiden kanssa, jotka ovat langenneet syntiin tai ovat heikkoja uskossa tai ymmärryksessä. Puhuessamme heikolle tai harhautuneelle kuin yhteen ääneen, todistuksemme on voimakkaampi ja selvempi ja sillä on parempi mahdollisuus tulla kuulluksi. Sekä Jeesus (Matt. 18:17) että Paavali (1 Kor. 5:4–5) pitävät arvokkaana kirkon yhteistä todistusta syntiä tekeväille veljelle.

Siellä, missä on tunnustuksellinen yhteys, me voimme rohkaista ja tukea toinen toistamme. Lisäksi voimme yhdistää ponnistuksemme ja lahjamme.

Uskovienväestön, joita yhdistää yhteinen raamattu-usko ja yhteinen totuuden tunnustus, ei tarvitse ylläpitää useampia seminaareja, joissa kussakin on kourallinen opiskelijoita ja pienenpieni opettajakunta. Uskovat, joiden välillä on tunnustuksellinen yhteys, ei tarvitse julkaista monia samanlaisia julkaisuja ja valmistaa kukin omaa materiaaliensa opetuksen ja hartauden tarpeisiin. Kirkot, jotka ovat todellisessa yhteydessä keskenään, voivat yhdistää seurakuntia ja jakaa saman pastorin ja tällä tavalla säästää arvokasta työvoimaa ja resursseja. Olen havainnut pulaa olennaisesta materiaalista Skandinaviassa – kotihartauteen tarkoitetuista kirjoista, hyvästä, nykyaikaisesta virsikirjasta, aikuisille tarkoitetuista raamattukursseista, konfirmaatio-opetusaineistosta teini-ikäisille, pyhäkoulukursseista lapsille, kursseista seurakunnan johtajille. Lisääntynyt tunnustuksellinen yhteys eri ryhmien kesken Skandinaviassa mahdollistaisi sen, että voisimme tuottaa enemmän tätä suuresti kaivattua aineistoa.

Saattaa olla yllättävää, että tunnustuksellinen yhteys hyödyttää myös yhteytemme ulkopuolella olevia kristittyjä. Monet esittävät huolen sekaoppisissa yhteisöissä olevista uskovista syyksi, joka oikeuttaa jatkamaan toimintaa sellaisessa yhteisössä, jossa ei vallitse täyttä yksimielisyyttä. Mutta, kuten arvostettu teologi ilmaisi asian: ”Unionismi on kristillisen yhteyden irvikuva. Sen sijaan, että se parantaisi vammaa, se tekee siitä pysyvän.” Unionistiset käytännöt tukevat väärää oppia ja vääriä opettajia.

Kristityn on määrä olla suolana, joka ehkäisee turmeltumista. Suolaa sisältävä tunnustuksemme auttaa säilyttämään totuuden. Monet Skandinavian sekaoppisissa kirkoissa tajuavat, että ”jotakin on vialla”. Yhdistynyt ja kompromissiton kantamme totuuden puolesta voi auttaa heitä löytämään evankeliumin sanoman, jota he etsivät. Yhdistynyt äänemme voi olla kutsu, joka johtaa heidät ulos väärästä kirkosta oikeaan kirkkoon, johon Jumala haluaa heidän kuuluvan.

Jumala ei halua lapsiensa lukitsevan uskoaan sydämeensä ja matkaavan yksinäisinä vaeltajina täällä maailmassa, kunnes Jumala ottaa heidät heidän taivaalliseen kotiinsa. Kristus haluaa seuraajiensa tunnustavan uskonsa avoimesti sanoin ja teoin, niin että kaikki kuulevat. Kristus antaa nämä ohjeet: ”Minkä minä sanon teille pimeässä, se puhuu päivän valossa. Ja minkä kuulette kuiskattavan korvaanne, se julistakaa katoilta.” (Matt. 10:27) ... ”Te olette maailman valkeus. Ei voi ylhäällä vuorella oleva kaupunki olla kätöksessä: eikä lamppua sytytetä ja panna vakan alle, vaan lampunjalkaan, ja niin se loistaa kaikille huoneessa oleville. Niin loistakoon teidän valonnehmmisten edessä, että he näkisivät teidän hyvät tekonne ja ylistäisivät teidän Isääne, joka on taivaissa.” (Matt. 5:14–16.)

Raamattu ei jätä epäilystäkään evankeliumin julistamisen tärkeydestä. Jumala, meidän Vapahtajamme, ”tahtoo, että kaikki ihmiset pelastuisivat ja tulisivat tuntemaan totuuden” (1 Tim. 2:4). Pyhä Henki kertoo meille, että meidän Vapahtajamme, lunasti koko ihmiskunnan (Room. 5, 2 Kor. 5). Jos hän kerran lunasti kaikki ihmiset, silloin hän varmasti tahtoo meidän kertovan siitä kaikille. Jeesus Nasarealainen on ainoa Vapahtaja. ”Eikä ole pelastusta yhdessäkään toisessa; sillä ei ole taivaan alla muuta nimeä ihmisille annettu, jossa meidän pitäisi pelastuman.” (Apt. 4:12) Jos ei kerran ole toista Vapahtajaa, silloin Jumala varmasti tahtoo kaikkien ihmisten tietävän Jeesuksesta.

Aloitamme evankeliumin levittämisen kotipaikkakunnaltamme, mutta Jumalalla on suurempi lähetyskenttä mielessä meitä varten. ”Liian vähäistä on sinulle, joka olet minun palvelijani, kohottaa ennalleen Jaakobin sukukunnat ja tuoda takaisin Israelin säilyneet: minä panen sinut pakanain valkeudeksi, että minulta tulisi pelastus maan ääriin asti” (Jes. 49:6).

Rakkaus motivoi meitä viemään evankeliumia kadotetuille. Rakkaus Jumalaa kohtaan saa meidät tosissamme haluamaan laajentaa hänen valtakuntaansa ja lisätä hänen kunniaansa maailmassa. Rakkaus lähimmäisiimme saa meidät tosissamme haluamaan tuoda pelastuksen ja kaikki muut Jumalan siunaukset heidän elämäänsä.

Saattaa vaikuttaa siltä, että on olemassa jännite tai jopa ristiriita siinä, että haluamme tavoittaa kadotettuja ja myös säilyttää tunnustuksellisen yhteyden. Näin ei kuitenkaan ole, sillä nämä täydentävät toisiaan. Jeesuksen lähetyskäsky sanoo: ”... opettamalla heitä pitämään kaikki, mitä minä olen käsenyt teidän pitää.” (Matt. 28:20) Todellinen huoli kadotetuista vaatii, että me opetamme heille kaiken, mikä on totta, emmekä mitään, mikä on väärää. Lisäksi, jos Herra siunaa meidän ponnistelumme kadotettujen voittamiseksi, todellinen huoli vastakäentyneistä vaatii, että heidät vedetään mukaan yhteyteen, jossa uskolliset opettajat rakentavat heidän uskoaan eivätkä väärät profeetat tuhoa sitä.

Todellinen yhteys auttaa suorittamaan lähetystehtävämme toisellakin tavalla. Yhteys, joka perustuu kompromissittomaan Jumalan sanan totuuksien tunnustamiseen on voimallinen todistus ulkopuolella oleville. Ylimmäispapillisessa rukouksessaan Jeesus rukoilee kirkkonsa puolesta, ”että he kaikki olisivat yhtä niinkuin sinä, Isä, olet minussa ja minä sinussa, että hekin meissä olisivat, niin että maailma uskoisi, että sinä olet minut lähettänyt.” (Joh. 17:21.) Todellinen yhteys on todiste siitä, että Jumala toimii keskuudessamme, ja se on voimakas kutsu ulkopuolisille tulla mukaan ja kamaan siunaukset.

Miettiessänne, kuinka Jumala haluaa teidän palvelevan häntä tulevina vuosina, ja rukoillessanne johdatusta, sallinette minun esittää erään ajatuksen, joka voisi olla käytännöllinen tapa yhdistyä totuuden perustalla evankeliumin levittämiseksi. Eikö olisi Jumalaa miellyttävä tavoite yhdistyä Tunnuksellisen Evankelisluterilaisen Konferenssin merkeissä? Sallinette minun ehdottaa tunnuslausetta: ”Yhteys vapaiden kirkkojen kesken, joita yhdistää yhteinen totuuden tunnustus evankeliumin levittämiseksi.”

On olemassa se vaara, että eri pikkuryhmät Skandinaviassa vaikuttavat separatistisilta. Ulkopuolinen saa varmastikin sen vaikutelman, että me emme tule toimeen keskenämme, koska me kaikki olemme taipuvaisia kulkemaan omia teitämme. CELC tarjoaa tavan vastustaa tällaista käsitystä. CELC:n tunnuksellinen kanta on selvästi määritelty ja tuttu useimmille, jotka tuntevat jonkin verran luterilaista kirkkohistoriaa. Se on sama kanta, joka oli Pohjois-Amerikan Synodikonferenssilla, jonka vaikutus ulottui Eurooppaankin. CELC:n jäsenet tunnustavat Raamatun Jumalan erehtymättömäksi ja arvovaltaiseksi sanaksi ja tunnustautuvat Yksimielisyyden kirjaan vuodelta 1580, koska se esittää uskollisesti Raamatun opin. CELC:ssä kukin kirkko säilyttää oman identiteettinsä. Kukin kirkko pitääytyy omaan erityiseen perintöönsä ja perinteiseen käytäntöönsä. Kukin kirkko hallitsee itse itseään ja tukee omaa työtänsä. Ehdonvallan asioissa voi olla eroja. Siinä on joustavuutta ja yksilöllisyyttä kunkin yhteisön tehdessään omaa evankeliumin työtänsä. Mutta me seisomme yhdessä Raamatun perustalla ja yhdistämme äänemme totuuden tunnustuksessa, niin että ihmiset näkevät meidän olevan osa maailmaanlaajaa joukkoa, joka työskentelee yhdessä evankeliumin levittämiseksi.

Päätössanat

Yhteys uskossa ja tunnustuksessa on Pyhän Hengen suurenmoinen siunaus. Se on siunaus, josta tulee nauttia, joka tulee säilyttää ja jota on laajennettava. Sydäimestä tuleva rukoukseni on, että Jumala on laajentava tunnuksellisen yhteyden siteitä Skandinaviassa. Rukoukseni on myös, että Jumala käyttää inhimillisiä välikappaleitaan kutsumaan uskoon monia, jotka nyt ovat matkalla kadotukseen. Rukoukseni on, että hän käyttää tätä kokoon-tumista tänään johtamaan meitä lähemmäksi sitä päämäärää, että me yhdistymme totuuden perustalla – evankeliumin levittämiseksi.

Kuinka kauan te onnutte molemmille puolille? (1 Kun. 18:21)

Seurakuntavaihtoehtoista ja armovälineiden hoidosta hätätilanteessa

Ola Österbacka

1. Johdanto

Aiheeni on mahdollisesti saanut alkunsa eräästä rivistä Evangeliskt Brevforum (EBF) 1/99 lehdessä, joissa kommentoin Suomen luterilaisessa evankeliumiyhdistyksessä (SLEY) vallitsevaa vakavaa tilannetta muutamalla retorisella kysymyksellä. Kyse oli – ja on edelleen – siitä miten voi sovittaa yhteen kaksi sisäisesti sovittamatonta oppia Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa (SELK). Toinen oppi, jossa kristikunta aikaisempina vuosina on ollut täysin selvä, sanoo ettei naisista voi tulla pappeja. Toinen oppi tehtiin perusdogmiksi SELK:ssa vuonna 1986 ja julistaa, että naisista voi tulla pappeja. Kuinka on mahdollista olla yhtä mieltä tästä, antaa niille tilaa ja sietää näitä molempia oppeja? *Miten sopivat yhteen Kristus ja Beliar?* (2 Kor. 6:15) Eikö tässä ole kyse ontumisesta molemmille puolille?

Itse saan häpeäkseni tunnustaa että olen askarrellut tällaisessa ontumisessa. 25 vuotta taistelin oikean oivalluksen kanssa, samalla kun yritin elää pysyen valheellisessa yhteydessä. Tästä on seurannut ettei minulla ole oikeutta asettaa kovia vaatimuksia muille. Haluan nyt yrittää auttaa ystäviäni näkemään että totuus tekee meidät vapaiksi myös perinnön painolastista ja psykologisista esteistä. Mutta kypsymme eri tahdissa. Kaikki eivät saa samaa oivallusta yhtäaikaa. Siksi meidän on pitkämielisesti etsittävä teitä päästäksemme eteenpäin ja antaa Jumalan Hengelle oma aikansa. Toivon että nämä päivät ja myös tämä esitelmä auttaa meitä yhdessä esittämään kysymyksen: ”Veljet, mitä meidän pitää tekemän?” ”Meillä” tarkoitan tällöin

---

FM Ola Österbacka toimii tietokonekonsulttina Vaasassa ja julkaisee Evangeliskt Brevforumia (Evankelinen Kirjeforum), joka on sisäisen keskustelun väline kirkollisissa kysymyksissä. S-posti: ola@ofsystem.fi.

ensikädessä kaikkia ystäviäni Svenska lutherska evangeliföreningen i Finland:ssa (SLEF), mutta jatkossa myös kaikkia muita jotka kamppailevat saman kysymysasettelun kanssa.

Kun on kyseessä taistelu totuutta vastaan on paholainen äärettömän taitava, ja hänellä on monta hienoa argumenttia. Mutta Jumalan sanassa on meillä valta *hajottaa maahan linnoitukset ja ajatusmallit ja kaikki mahtava mikä nousee Jumalan tuntemista vastaan. Teemme jokaisen ajatuksen Kristukselle kuuliaiseksi* (2 Kor. 10:4s).

2. Elian aika ja meidän aikamme

Profeetta Elia esiintyi kuningas Aahaan aikana 800-luvun ensimmäisellä puoliskolla ennen Kristusta, kun epäjumalanpalveluksesta tuli yhä tavalliseksi Israelin valtakunnassa. Hän julisti rangaistuksen valtakunnalle kuivuuden muodossa jota kesti kolme vuotta. Sinä aikana hän eli maanpaossa ja häntä ruokittiin ensin korppien toimesta, ja sitten hän sai toimentulon erään lesken luona Sarpatissa.

Aiheemme on eräässä kohdassa jossa Elia oli palannut kolmen vuoden kuivuuden jälkeen. Hän astuu Ahabin eteen vaikka se merkitsee hänelle hangenvaaraa. Ahab syyttää häntä, että hän on se joka syöksee Israelin onnettomuuteen. Mutta Elia vastaa: ” *En minä syökse Israelia onnettomuuteen, vaan sinä ja sinun isäsi suku, koska te hylkääte HERRAN käskyt ja koska sinä seuraat baaleja.*” (1 Kun. 18:18) Sitten hän kutsuu tuomion pakanallisille profetoille Karmelilla, 850 profettaa jotka palvovat Baalia ja Aseraa, yhtä ainoata Herran profettaa vastaan.

Tässä tilanteessa Elia lausuu sanat: ” *Kuinka kauan te onnutte molemmille puolille? Jos Herra on Jumala, seuratkaa häntä; mutta jos Baal on Jumala, seuratkaa häntä.*” Ja millaisen vastauksen hän saa? Ei sanaakaan.

Baal oli filistealaisten ja karttaagolaisten ykkös jumala, vastaten babylo-nialaisten Bel´ia. Naisvastine Asera oli hedelmällisyyden jumalatar, ilmeisesti sama kuin Astarte, taivas- ja äitijumaltar. Ne olivat sellaisia epäjumalia joita Israelin kansaa oli kielletty palvelemasta, ja suojellakseen kansaa oli Jumala kieltänyt myös seka-avioliitot pakanakansojen kanssa. Siitä huolimatta houkuteltiin jo Salomo hänen monien vaimojensa toimesta palvelemaan Astartea, ja se koitui onnettomuudeksi valtakunnalle, joka jakautui kahteen osaan. Pohjoinen Israel meni pidemmälle luopumuksessa kuin eteläinen Juda, jossa kaikesta huolimatta oli yhteys temppeleihin ja uhripalvelukseen.

Ahab ylläpiti 450 Baalin profeettaa ja hänen vaimonsa Isebel 400 Aseran profeettaa. Isebel meni niin pitkälle pahuudessaan että yritti hävittää kaikki Herran profeetat. Mutta Ahabin ylihovimestarin Obadjan onnistui piilottaa sata profeettaa. Sitten seuraa jumaltuomio Karmelilla, kun Herra syyttää tulen Elian alttariin, ja sitten tapetaan kaikki Baalin profeetat.

Elia on pakotettu pakenemaan Isebelin vihaa, ja hän valittaa että vain hän yksin on jäljellä, ja hänen vihollisensa yrittävät ottaa hänet hengiltä. Mutta sitten hän saa kuulla, että Jumala on säästänyt seitsemäntuhatta miestä, joiden polvet eivät ole notkistuneet Baalille eivätkä ole hänelle suuta antaneet. Niitä ei Elia nähnyt, vaikka maan uskonnollinen elämä vaikutti täysin autiolta.

Meidän aikamme muistuttaa monella tavalla aikaa mikä tässä 1. Kuningasten kirjassa kuvaillaan. Pimeys lisääntyy hengellisessä mielessä. Mahtava kansankirkko puolustaa raamattukritiikkiä, valheoppia ja vieläpä sellaisia syntejä joita ei edes pakanat hyväksy. Ne jotka vastustavat joutuvat mustamaalauksen ja hengellisen vainon kohteeksi.

Elia aikana oli ilmeisesti vielä jäljellä ulkoinen tieto *HERRASTA*, Israelin Jumalasta. Temppele ei ollut käytettävissä, eikä se korvike joka oli Betelissä ja Danissa kyennyt vastustamaan epäjumalien vaikutusta. Baalin- ja Aseran palvonta liittyi seksuaaliseen kevytmielisyteen.

Kansankirkon toiminnalle on ajassamme ominaista jumalanpelon ulkomuoto jossa Jumalan nimi mainitaan, mutta jossa ei haluta tietää ristin hullutuksesta eikä lunastavasta Kristuksesta, *HERRASTA*. Omistaudutaan lihan haluille ja etsitään maallista hyvää taivaallisen sijasta.

Jos joku esiintyy tuomiten synnin ja luopumisen opista vaatien parannusta myös käytännön toimissa, hän kokee Elia tavoin hiljaisuuden. Ei haluta puhua sellaisista asioista, ne tekevät levottomaksi ja hajottavat. Onnutaan molemmille puolille: yritetään rakentaa jumalanpelon ulkomuoto, mutta ei haluta kantaa seurauksia jotka Sana elämälle antaa.

3. Erilaisia tapoja käsitellä hätätilannetta

Jotkut ovat seuranneet EBF:ia tietävät, että olen yrittänyt avata keskustelua vaihtoehtoisista seurakuntamalleista hädän aikana. Siksi tämän esitelmän alaotsikko: ”Seurakuntavaihtoehtoista ja armovalineiden hoidosta hätätilanteissa.” Toistaiseksi ei keskustelua ole syntynyt. Veljet ja sisaret, elämme todella suuressa hädässä. Kansankirkon papit ja piispat sallivat pahalaisen

nukuttaa ihmisiä välinpitämättömyyteen ja uneen voidakseen sitten riemuita heistä ja viedä helvettiin. Valheoppeja annetaan avoimesti saarnata eikä kevytmielisyyttä ja huoruutta enää rangaista. Mitä meidän tulee tehdä? Miten Herra haluaa ylläpitää uskomme näinä lopun aikoina ja viedä evankeliumi kanssaihmisille jotka ovat matkalla kadotukseen, valheellisten henkien harhaanjohtamina ja puheilla väärästä rauhasta?

Olemassa olevista esimerkeistä lähtien sekä Suomessa että Ruotsissa yritin EBF:ssa 2/98 hahmotella viisi erilaista mallia yhdistys / seurakuntatoinnaksi, kun jätämme huomioimatta täydellisen liittymisen kansankirkkoon. Riskillä että pitkästytän heidät jotka jo tuntevat ne, toistan EBF:n esityksen, mutta rakennan sitä konkreettisesti syventäen sillä mallilla jonka itse parhaiten tunnen:

1) Kriittinen solidaarisuus

Tässä yritetään välttää yhteistyötä ilmeisten harhaopettajien kanssa, mutta ei haluta rakentaa omaa jumalanpalvelusverkostoa. Omista seurakunnista ei edes puhuta. Tämä on SLEF:n ja SLEY:n linja.

Positiivista tässä on leveä yhteyspinta, sekä sisäänpäin perinteiseen liikkeeseen että ulospäin suhteessa valtiokirkkoon ja seurakuntaan. Suuria mahdollisuuksia on saada budjettivaroja ja tavoittaa yhteisjärjestelyillä (vuosikokoukset, suurkokoukset).

Negatiivista on riippuvuus-suhde luopiokirkkoon, mikä johtaa kritiikkiin ja kannanottojen varovaisuuteen ettei riskeerattaisi huonompia suhteita kirkkojohtoon ja paikallis-seurakuntaan eikä levottomuutta jäsenten ja tukijoiden keskuudessa. Taloudelliset tosiasiat seurakunnan määrärahojen ja virallisten kolehtien muodossa näyttelevät tärkeää osaa. Hyväuskoinen osallistuminen väärin jumalanpalveluksiin heikentää oppitietoisuutta. Taistelu väärää oppia vastaan vaatii jatkuvasti aikaa ja voimia evankelioinnin kustannuksella. Jatkuva oikean jumalanpalveluksen etsiminen voi johtaa hengelliseen juurettomuuteen, mikä voi olla vakavaa erityisesti tulevalle sukupolvelle. Luopiokirkkoa tuetaan taloudellisesti eikä selviä merkkejä anneta vakavasta luopumuksesta.

2) Eroaminen perinteen tähden

Varsinaisia seurakuntia ei ole, mutta kuitenkin tietynlainen seurakuntatoinnointo. Käytännössä on yhteyspinta kansankirkkoon pieni, mutta sellainen

kuitenkin on ajoittain, lähinnä toimitusten muodossa. Tämä on Missions­ sällskapet Bibeltroga Vänner (BV) pääuran linja.

Positiivista ovat vahvat perinteet ja hyvä yhteenkuuluvuus, mikä myös on tietty tae taloudelliselle vakavuudelle.

Negatiivista on riippuvuus luopiokirkosta ja heikentynyt oppitietoisuus. Taipumus kompromissien tekoon kasvaa asteittain ja tulee erityisen merkittäväksi menestyksen aikoina (vertaa Linköpingin kokous syksyllä 1997). Luopiokirkkoa tuetaan taloudellisesti eikä tässäkään anneta selviä merkkejä vakavasta luopumuksesta.

3) Seurakuntatoiminta ilman muodollista eroa

Tästä muodosta on tapana käyttää nimitystä *koinonia*. ELS Uumajassa, (Evangelisk-Luthersk Samling, aikaisempi Lutherska Bibelstudiestiftelsen) on esimerkki sellaisesta. Erään tietyn keskustelun perusteella Kyrka och Folk lehdessä tuntuu tällä muodolla olevan kannatusta osittain Svenska kyrkan:in vanhoillisen opposition piirissä. Synodi (kirkkokunta; käännt huom.) ei kuitenkaan ole yhtynyt johdonmukaisesti tähän linjaan, vaan työskentelee usein vanhoillisista seurakuntasaarekkeista käsin Svenska kyrkan:ssa.

Positiivista on hyvä yhteenkuuluvuus, leveät yhteyspinnat, jumalanpalveluserinne ja melko pieni riski sotkeutua valheopettajiin seurakunnassa (edellytän että oppikuri toimii).

Negatiivista on että (ehkä tietoisesti) kaikesta huolimatta tuetaan luopiokirkkoa kirkollisveronsa kautta eikä sille anneta selviä merkkejä sen luopumuksesta.

4) Perinteinen yhdistystoiminta täydennettynä seurakunnalla

Seurakunta hoitaa ehtoollisjumalanpalveluksia ja kirkollisia toimituksia, sitä vastoin yhdistys harjoittaa muuta lapsi-, nuoriso-, ja kokoustoimintaa ja muodostaa yhdistävän siteen ystävien kesken. Toiminnot menevät usein paljolti sisäkkäin eikä seurakuntajäseniä ja kansankirkkojäseniä eritellä. Tätä mallia käyttää mm. Bibeltroga Vänner Vännäsissä.¹

Positiivista on, että perinteitä, oikeaa oppia ja rajankäyntiä harhaoppeja vastaan vaalitaan, samalla kun uhrataan voimia evankeliointiin.

Negatiivista on että seurakunta ja virka ovat epäselviä. Siellä missä seurakunnat ovat kutsuneet ja vihkineet itselleen palvelijoita, jotka aikaisemmin

ovat toimineet maallikkosaarnaajina, toimivat nämä tavallisesti ilman tavanomaista papinasua, myös toimituksissa, koska heidän ei katsota olevan ”oikeita” pappeja. Ehtoollinen on avoin, mikä on problemaattista sekä Raamatusta että luterilaisesta perinnöstä käsin tälle vuosisadalle asti.²

5) Itsenäiset seurakunnat

Mahdollisesti nämä voivat olla liittyneinä johonkin tunnustuskirkkoon. Näillä on ehtoollisjumalanpalvelus ainoastaan jäsenille ja ovat harkinneet pitää tiukan linjan kysymyksessä käytännön seurakuntayhteyden harjoittamisesta toisten kanssa. Vapailla seurakunnilla, taustanaan lähetysseurat, on usein avoimempi suhde toisiin tunnustususkollisiin ryhmiin.³

Positiivista on että yritetään seurata Jumalan sanaa kaikessa, eikä ensikädessä kysytä käytännön seurauksia. Oppi on kirkas ja tiedetään mihin pitäydytään ja mistä otetaan etäisyyttä.

Negatiivista on että on vaikeata saada yhteyspintaa toisiin kristittyihin ja niihin jotka ovat ulkopuolella. Siten on evankelointiprobleema keskeinen. On vaara että tavoitetaan vain dogmaattisesti tietoiset. Moni ottaa tunneystistä ja liberaalin kansankirkon perinteestä johtuen etäisyyttä suljettuun ehtoolliseen. Jos rajat ja kirkkokritiikki alkaa hallita voidaan seurakunta kokea tuomitsevana ja kovana, ja tunteeton painostus luopuneen kansankirkon hylkäämiseen voi muodostua vaikeudeksi sielunhoidolle.

4. Millaiset syyt ovat vaihtoehtojen taustalla?

Tämä kysymys on vaikea, mutta olennainen keskusteluumme varten. On ainakin kolme mahdollista syytä, käsittäen eriasteisia piirteitä niistä kaikista:

1. Raamattu
2. Perinne
3. Käytännön syyt

On vaikeata löytää raamatullisia perusteita johdonmukaiselle toiminnalle 1. vaihtoehdon mukaan. Se mitä on korostettu ajatuksessa kansankirkosta eroamisessa on etteivät VT:n profeetat muodostaneet mitään uutta ”kirkkoa” vaan olivat solidaarisia monesti varsin luopuneen Israelin yhteisölle. Ei Eliakaan perustanut uutta kirkkoa, voi kuulla sanottavan.

Tämä argumentti on kuitenkin kestävä, koska Vanhan Testamentin

Jumalan kansalla on aivan eri edellytykset kuin Kristuksen kirkolla. Silloin oli jumalanpalvelusten harjoittaminen sidottu ulkoiisiin muotoihin ja paikkoihin, ja jumalankansa oli ulkonaisesti erotettu kansakunnaksi (jos kohta kansakunta synnin seurauksena oli hajallaan). Vaikuttaa siltä kuin syyt 2 ja 3 olisivat vahvimmat tässä vaihtoehdossa. On usein korostettu toiminnan mahdollisuuksia ja levottomuuden välttämistä. Arvostellaan kaikkein vahvimpia harhoja, mutta vältetään ottamasta esille sellaista mikä on arkaa omissa riveissä.

Vaihtoehdossa 2 erottuu syy 2 selvimmin. Sitä paitsi on tässäkin enemmän tai vähemmän erottuvana levottomuuden ja hajottamisen pelko. Tietysti Raamatun varoitus sekoittumisesta valheopettajien kanssa on mukana, mutta usein taka-alalla, koska perinne edellyttää ettei yhteyksiä ole kansankirkon seurakuntiin.

Vaihtoehto 3 huomioi Raamatun sanan valheopettajista eroamisesta. Sitä vastoin ei sovelleta sanaa erota valheyhteydestä (2 Kor. 6:16) niin että se koskisi epäsuoraa yhteyttä jäsenyyden ja taloudellisen tuen muodoissa. Perinne (syy 2) koinonian perustamiseen ei ole vanha, mutta ettei erota kansankirkosta voidaan kai usein katsoa kolmos (3) syiksi, eli käytännön syiksi.

Vaihtoehdossa 4 halutaan kuulla Raamatun sanomaa valheyhteyden jättämisestä. Tällä on melko pitkälle rikottu perinnettä. Käytännön hienotunteisuudesta tulee kuitenkin voimakas este toteuttaa täysmittaisesti räjänkääntiä niitä kohtaan jotka eri syistä jäävät valheyhteyteen.

Vaihtoehto 5 puhtaaksi viljelee Raamatun lausumat selvimmin suhteessa perinteeseen ja käytännön syihin. Halutaan toimia Jumalan sana perustalla kyselemättä seurauksia. Kysymys on sitten siitä, missä määrin huomioidaan raamatulliset kehotukset välttää loukkausta ja ottaa huomioon olemassa oleva käytännön tilanne (esim. Apt. 15:19–21 ja 16:3 mukaan).

Omalta osaltani tunnen eniten myötätuntoa vaihtoehtoa 5:n kohtaan. Siinä on vahvin raamatullinen tuki ja käytäntö pitää yhtä sen kanssa mitä tiedämme alkuseurakunnasta ja uskonpuhdistajien opetuksesta. On kuitenkin, niin kuin edellisestä käy ilmi, monta kiperää vaikeutta, jotka eivät ole helppoja ratkaista. Jonkin aikaa voi siitä syystä olla välttämätöntä hyväksyä myös muita malleja ja sinä aikana ahkerasti työskennellä tutkimalla Kirjoituksia ja isien opetusta. Lyhytkestoisia hätäratkaisuja ei kuitenkaan pidä vakainaistaa, mikä ilmeinen riski on ensimmäisissä vaihtoehdoissa.

Samanaikaisesti meidän tulee olla tietoisia siitä, että pahalainen panee juuri nyt kaikki voimansa likoon tehdäkseen tyhjiksi meidän suunnitelmat ja luodakseen haluttomuutta ja rikkinaisyyttä. Sen vuoksi ei ole mitään

ihmeteltävää siinä että syntyy vaikeuksia ja ristiriitoja, mutta meidän tulee koettaa osoittaa kärsivällisyyttä ja pitkämielisyyttä niin pitkälle kuin mahdollista, tekemättä kompromissia Jumalan sana kanssa.

5. Mikä seurakuntamalli on meille mahdollinen?

Kuten aikaisemmin olen sanonut on mielestäni vaihtoehto 5 (vapaat seurakunnat) johdonmukaisin Raamatun ja tunnustuksen kanssa, vaikka olen harkinnut tarvittavan lyhytaikaisia muita ratkaisuja ylimenokauden ajaksi. Ehdotukseni jumalanpalvelustoiminnaksi SLEF:in puitteissa tulee nähdä tätä taustaa vasten.

Onko sitten lainkaan ajateltava käytännöllisesti ja rationaalisesti tällaisissa asioissa? Toisin sanoen: voidaanko raamatullisesta näkökulmasta käsin puolustella pragmaattisuutta (kokemusviisautta, käänt. huom.) ja antaa käytännön seurausten johtaa toimenpiteitämme? Mitä sitten on ontuminen molemmilla puolilla, ja mitä on olla ”viekas kuin käärme ja viaton kuin kyyhkynen” (Matt.10:16)? Mitä malleja voidaan meidän olosuhteissamme ajatella Suomessa? Haluan edelleen valaista niitä viittä mallia näistä lähtökohdista käsin.

Malli 1 on ainoa ajateltavissa oleva niin SLEF:ssä kuin SLEY:ssä. Nyt on SLEY saanut johtokunnan, jonka enemmistö tukee naispappeja, ja se voi johtaa uuden yhdistyksen muodostumiseen. Mutta siitä huolimatta on ajatus SELK:sta eroamisesta täysin mahdoton useimmille SLEF:n jäsenille. Maalahden vuosikokous osoitti myös että tällainen ajatus on täysin luotaantyöntävä useimmille SLEF:n jäsenille. Mutta tämä malli edellyttää pitkälle menevää yhteyttä harhaaviin piispoihin ja pappeihin, ja kysymyksessä on selvä ontuminen molemmille puolille. Sakramenttien hoidossa ja toimituksissa tapahtuu välitön yhteistyö, koska ei tunnusteta mitään muuta virkaa kuin kansankirkon piispan toimittaman ordinaation kautta tapahtuva.

Perusvika tässä on siinä että tyydytään olemaan *yhdessä väärän opin kanssa*. Naispappiratkaisussa marraskuussa 1986 hyväksyi kirkolliskokous pöytäkirjan, jossa myös vastustajille taattiin kotipaikkaoikeus SELK:ssa täysin toiminta mahdollisuuksin. Vastaava omantunnonpykälä hyväksyttiin myös Ruotsissa 1958, mutta siitä on jo kauan sitten luovuttu. Nykyään vaaditaan julkilausuma jokaiselta pappiskandidaatilta että hän tekee yhteistyötä

naispappien kanssa. Omantunnonpykälä oli kauan keskeinen kohta naispappien vastustajille, ja edelleen vaatii Ruotsin synodi oikeuttaan vaikuttaa Ruotsin kirkossa vanhan vakaumuksensa mukaisesti.

Mutta Raamattu ei opeta että Kristuksen kirkon tulee tyytyä vaikuttamaan valhekirkon ahtaassa nurkassa. Raamattu opettaa että *Kirkon tulee paeta valheopettajia, erota heistä ja vastustaa heitä*. Valheopettajilla ei tule olla kotipaikkaoikeutta tosi Kirkossa, vielä vähemmän saada määrätä miten ja milloin Herran opetuslapset saavat viettää jumalanpalvelusta. Kanssakäyminen valheopettajien kanssa merkitsee heidän väärän oppinsa hyväksymistä (2 Joh.).

Mallia 2 puolustetaan joidenkin kriittisten konservatiivien toimesta SLEF:ssä, ja myös SLEY:n piirissä. Ulkoista kirkkoa pidetään yhteiskunnallisena institutiona, jonka voimme alistaa itsellemme organisatorisista syistä. Mutta Jumalan sanaan pitäytyvistä pyritään muodostamaan oikea hengellinen yhteisö.

Myös tässä on kyseessä ontuminen molemmille puolille. Ulkoinen kirkko ei ole kieltäytynyt hengellisestä työstä, vaan esittää vaatimuksen olla osa Kristuksen kirkkoa. Kirkollisverolla ja kirkollisilla vaaleilla tuetaan luopio-kirkon toimintaa. Vaikka järjestetään omia ehtoollisia halutaan pitää kiinni kirkollisista traditioista elämän suurissa juhlissa: kaste, konfirmaatio, vihkiminen avioliittoon ja hautajaiset, tullen tässä yhteydessä toimineeksi yhdessä valhekirkon kanssa. Tätä mallia kohtaa siis sama tuomio kuin edellistä. Sitä paitsi on mahdotonta ottaa käyttöön vanhaluterilaista suljetun ehtoollisen järjestystä. Virkanäkemyks on sama kuin mallissa 1, vaikka mahdollisesti tunnustetaan että maallikkosaarnaajilla on osa virasta.

Malli 3 toimii hätäratkaisuna, jossa halutaan pitäytyä Jumalan puhtaan sanaan ja kokoontua sakramenteille ilman valhekirkon pappien tai piispojen sekaantumista niihin, mutta jossa ei vielä ole kypsytty muodollisesti eroamaan ulkoisen kirkon yhteydestä. Jos olen ymmärtänyt oikein on eroamisen epävarmuuden syy usein että on nähty epäviisaan toiminnan hedelmät. Jotka ovat jättäneet luopiokirkon heillä on ollut vahva vakaus ja sisäinen palo, ja tämä vakaumus on haluttu pakottaa toisille ennen-aikaisesti, antamatta aikaa kypsymiseen. On ehkä kuultu miten omatunto pakottaa toimimaan, ja sitten tämä toiminta ei pidäkään paikkaansa muuhun nähden mitä omatunto ilmeisesti sallii. Voi olla myös niin että pelottaa

ajatus hylätä oma kirkko tai rukoushuone, jonne on tottunut menemään lapsesta pitäen, ollakseen sen sijaan pakotettu viettämään jumalanpalvelusta kotioiloissa pienessä, eristetyssä piirissä.

Tässä on paljon sillä ajattelemista joka intoilee puhtaasti raamatullisen ratkaisun puolesta. On syytä edetä viisaasti. Samalla on seurakuntajohtajien myös muistettava että heidän tulee kulkea lauman edellä, eikä sen perässä. Johtajien tulee seurata Ylipaimenta Kristusta ja sitten kulkea laumansa edellä ja näyttää tietä. Tässä tulee helposti ristiriita demokraattisen prosessin, jossa seurakunta määrää ja Mestarin seuraamisen välillä.

Olen harkinnut olisiko tämä malli joksikin aikaa täällä meillä mahdollinen. Perinne meillä täällä Suomessa on kuitenkin vallan muu kuin Ruotsissa, jossa tämä malli on näyttänyt toimivan. Jo kauan on roseniaaniset ryhmät pitäneet jumalanpalveluksensa rukoushuoneissa (missionshus) Ruotsin kirkon jumalanpalvelusten rinnalla. Meillä tämä on ollut mahdotonta, ja niin kuin SLEF:n vuosikokouksesta hiljan näkyy on se edelleen monelle mahdoton ajatus.

Eräs vaikeus on erottautuminen valhekirkosta, ja miten on mahdollista osoittaa todeksi riittävän selvä todistus valheyydestä pakenemisestä. Selvä vaikeus on myös perinteinen avoin ehtoollinen, ja toinen se miten virka haahmotellaan. Omien pastoreiden vihkimiseen on pitkä askel.

Malli 4 on ratkaisu joka on rakennettu Ruotsissa kompromissina roseniaanisen perinteen ja täysin vapaitten tunnustusseurakuntien välille. Koska meillä ei ole samaa rinnakkaisten jumalanpalvelusten perinnettä on malli vaikea siirtää meille. Sitä paitsi on täällä kuultu kiistoista ja käytännön vaikeuksista BV:ssä mitä tulee päätökseen siitä miten seurakunnat tulee laillistaa (konstituera), ja että ottavat siitä syystä tunnetasolla etäisyyttä mallista.

Avoin ehtoollispöytä on tässä myös teologinen vaikeus. Samoin on pastoreitten status epäselvä verrattuna ”oikeisiin” pappeihin jotka ovat piispojen toimesta vihittyjä. Suhteet alkuperäiseen yhdistykseen on myös ahtaalla seurauksena erilaisista näkemyksistä siitä miten rajat tulisi vetää valheopettajiin ja toisiin seurakuntiin. Tällä mallilla ei siis vältytä niiltä kiistoilta jotka ovat olleet ajankohtaisia täällä monta vuotta, päinvastoin ne voimistuivat.

Jos edelliset mallit ovat vaikeita toteuttaa vaikuttaa **malli 5** tänään lähinnä mahdolliselta, inhimillisesti ottaen.

1. Ensinnäkin on suuri tunnesyistä johtuva vastenmielisyys ns. *separatismia* kohtaan, johon myös SLEF:n tämän kesän vuosikokous viittasi. Ruotsalaisessa evankeliumiyhdistyksessä ei Heino Pätiälä saanut koskaan sitä läpimurtoa mitä hänen julistuksensa sai suomalaisella taholla. Välittömästi ennen eroa 1920-luvun alussa jakaantui Evankeliumiyhdistys kielten perusteella, ja siitä syystä jäi ruotsalainen yhdistys suhteellisen hyvin vaille vaikutusta. Sen sijaan maininkeja kyllä nähtiin, mutta ne johtivat sitäkin suurempaan ulkoisen kansankirkon painotukseen Äitinämme.

Sivuhuomautuksena mainittakoon, että laajoissa piireissä mainittu Isidor Eriksson, joka kauan oli kirkkoherrana omissa kotiseurakunnassani Teerijärvellä, oli suhteellisen aktiivinen ensimmäisten keskustelujen aikana tunnustuskirkosta, mutta ei kuitenkaan tullut ottaneeksi koko askelta. Aijal Uppalan mukaan kysyi Eriksson ensimmäisessä kokouksessa Hämeenlinnassa (1922) josko ensikädessä tulee pitää huoli siitä mikä on hyödyksi, vai siitä mikä on oikein. Hän tarkoitti tällä niitä monia etuja jotka kansankirkossa on ja peräänkuulutti perusteellista tutkimista. Tälle kysymykselle oli perusteet, sillä mm. SLEF:n johtaja LL Byman oli sanonut, ettei hänellä periaatteessa ole mitään vapaakirkkoa vastaan, mutta sen tulisi saada osa kirkon yhteisestä perinnöstä. Myöhemmin tuli Byman taistelleeksi yhdessä AJ Bäckin kanssa vapaakirkkoa vastaan. (Tunnustukselliset seurakunnat syntyvät, 1976, s.172, 235, 333).

Tämä vastustus perustuu ikävä kyllä vain tunteeseen ja perinteeseen. Evankelisella kansalla on heikko tietämys siitä mitä Raamattu ja tunnustus sanoo. Ei ole myöskään valmiutta alkaa perusteellista opetusta, vaan tyydytään omaan perinteeseen ja ulkoiseen rauhaan.

2. *Hajaannus* jonka läntinen naapurimaamme on kokenut on myös raskas tarkkailtava. Minulle itselle se on ollut eräs suurimmista esteistä työskentelylle rohkeasti vapaitten seurakuntien puolesta. Tietysti on niin, että paholainen tekee työtä kovimmin siellä missä puolustetaan raamatullista oppia, mutta on kyllä myös paljon inhimillistä heikkoutta mukana historiasa. Ja koska minä itse ja ystäväni myös olemme ihmisiä, en myöskään rohkene toivoa että mikään yhteys jonka itse rakennamme tulee olemaan vapaa sellaisesta. Toivon kuitenkin että ne oppikeskustelut jotka ovat käynnissä luterilaisten tunnustuskirkkojen välillä johtavat todelliseen yhteyteen.

3. Tähän tulee lisäksi se tuskin rohkaiseva kuva minkä pieni seurakunta voi ulospäin antaa; suljettu piiri ”itsepäisiä ja itserakkaita fariseuksia”, ilman varsinaisia evankelioinnin mahdollisuuksia. Usein dogmaattisesti aktiiviset ovat

ne jotka ensimmäisenä eroavat. He joutuvat melkein automaattisesti risti-riitaan vanhan organisaationsa kanssa, ja uuden seurakunnan kuvasta ulospäin tulee silloin se että sen tärkein tavoite on taistella muita kristittyjä vastaan, jopa aikaisempia ystäviään vastaan. Miten pieni seurakunta voi tavoittaa uusia ihmisiä ja pelastaa sieluja helvetistä? Siltähän puuttuu kaikki ne mahdollisuudet mitä vahvalla kansankirkolla ja vahvalla yhdistyksellä on.

4. Kansankirkon *avoimen ehtoollispöydän* käytäntö on johtanut siihen että jokaiseen ehtoollisyhteyden rajoitukseen suhtaudutaan suurella haluttomuudella. Kynnys on tässä niin korkea että vaikuttaa inhimillisesti katsoen mahdottomalta edes ottaa suljettua ehtoollispöytää tutkimisen ja harkinnan kohteeksi.

5. Lisäksi on monta muuta tunnepohjaista ja käytännön kysymystä: Minne voi lähettää lapsia ja nuorisoa niin että he saavat hyvän kristillisen yhteyden? Miten voi selvittää kaikista suhteista sukulaisiin ja ystäviin joiden kanssa myös aikaisemmin on ollut hengellinen yhteys? Jos seurakunta muodostetaan suljetaan se pian kaikista SLEF:n rukoushuoneista. Minne voi kokoontua jumalanpalveluksiin? Kuka kutsutaan hoitamaan pastorinvirkkaa ja mitä jumalanpalvelus järjestystä noudatetaan? Mitä laulukirjaa käytetään?

Eikö tässä ole vakuuttava kooste argumentteja vapaita seurakuntia vastaan? Mutta mikä paino on argumenteilla? Ne ovat kaikki täysin toisarvoisia ja kuuluvat ryhmään tunteet ja käytännön syyt. Niin kuin Isidor Erikson sanoi, on kysymys ensikädessä siitä mikä on oikein. Niin kuin käy ilmi eri mallien taustalla olevien motiivien katsauksesta ottaa vain tämä vaihtoehto huomioon Raamatun ja tunnustuksen opetuksen antamatta perinteen tai käytännön syitten asettua yläpuolelle. Kysymys on siitä hyväksymekö periaatteen *Sola Scriptura*, yksin Kirjoitukset, vai annammeko periaatteksemme tulla *Kirjoitukset siinä määrin kun katsomme niiden sopivan*.

Meidän tulee tunnustaa uskomme kanssaihmistemme edessä. Samalla tavalla on meidän myös etsittävä vastausta käytännön kysymyksiin, ensin omalta osaltamme, ja myös niille jotka ihmettelevät ja mahdollisesti ovat kiinnostuneita tulemaan mukaan. Tässä etsimisessä tarvitsemme ennen kaikkea Kirjoitusten valoa, mutta myös yhteistä rehellistä tutkimista, jossa vaalimme nöyrää ja rakastavaista kunnioitusta toisia kohtaan ja suhtaudumme

toisiimme kuin kanssaveljiin ja sisariin. Tai Paavalin sanoilla, aikaisemmin esitetystä Filippiläikirjeen kohdasta :”Käyttäytykää vain Kristuksen evankeliumin arvon mukaisesti, että minä, tulimpa sitten teidän tykönnö ja näin teidät tai olin tulematta, saan kuulla teistä, että te pysytte samassa hengessä ja yksimielisinä taistelette evankeliumin uskon puolesta.”

6. Loppusanat

Mitkä ovat ne kaksi puolta joilla voimme ajatella ontuvamme?

Eliaan tapauksessa oli kyseessä Herra suhteessa epäjumaliin, Baaliin ja Aseraan. Meidän tapauksessamme on kenties vaikeampaa nähdä missä vastapuoli Herralle on. Useimmathan haluavat palvella Jumalaa ja osoitetaan myös mielellään Jeesusta. Mutta Vapahtajamme sanoi itse: ”*Ei jokainen joka sanoo minulle Herra, Herra! pääse taivasten valtakuntaan, vaan se, joka tekee minun taivaallisen Isäni tahdon.*” (Matt. 7:21) Ja hän on myös sanonut: ”*Jos te minua rakastatte niin te pidätte minun käskyni.*” (Joh. 14:15)

Tehdä taivaallisen Isämme tahto ja pitää Jeesuksen käskyt vaikuttaa kovin lainomaiselta, kuin ankarilta vaatimuksilta. Mutta kyseessä on suuri etuoikeus saada riippua kiinni siinä ainoassa, joka voi meidät viedä läpi myrskyjen, kantaa yli kuilujen ja pelastaa iankaikkisesta kuolemasta. On kyseessä se että hän tuntee meidät, joka on antanut elämänsä puolestamme ja ostanut meidät verellään, joka on meidät nimeltä kutsunut kasteessamme ja joka haluaa viedä meidät niin kuin puhtaan ja tahrattoman morsiamensa taivaallisiin häihinsä, ilman mitään omaa ansiota tai arvokkuutta. Siksi hänen käskynsä eivät ole raskaat, vaikka ne ajoittain maallisen vaelluksemme aikana johtavat ulkoisiin vaikeuksiin ja hätään. Kun hän, joka on kaikemme sanoo mitä meidän tulee tekemän, haluamme sen mielellämme tehdä.

Muiden jumalien palveleminen on uskottomuutta. Olkoon kyse jumalien palvelemisesta ulkoisessa mielessä niin kuin Eliaan aikana tai laiminlyödä koko Jumalan sanan opetus ulkonaisen vapauden saavuttamiseksi.

*Gud, låt ditt ord oss lysa så
att vi i mörker ej må gå,
men genom denna jämmerdal
får vandra till din himmels sal.*

(Svensk psalmbok för FELK 158:9)

(Anna Herra sanas' loistaa,
mä etten pimeässä vaivan maan,
vaella sun taivas-saliis, ihanaan.)
[Vapaa käännös.]

Käännös: Jukka Söderström

HUOMIOITA

1) Esitelmässäni viittasin tässä erääseen seurakuntaan lounais-Ruotsissa, Vallbergan Evankelis-Luterilaiseen seurakuntaan. Siellä kutsuttiin viime vuonna tanskalainen valtiokirkkopappi Niels Ove Vigilius vihkimään heidän pastorinsa Gunner Jensen virkaan. Minulle on oikeutetusti huomautettu, ettei tätä seurakuntaa, eräiden muiden itsenäisten seurakuntien tavoin, voida lukea tähän vaihtoehtomalliin, vaan se kuuluu malliin 5. Myös Uumajan BV-seurakunta on lähestynyt tätä mallia. Tästä syystä olen myös jonkin verran muunnellut tekstiä seuraavassa osassa.

2) Olen poistanut sanonnan "Mutta ei anna minkäänlaisia selviä merkkejä luopuneen kansankirkon jäsenille." Tämä on liian kova tuomio, koska merkit monilta näkökohdilta ovat olleet selviä.

3) Viimeinen virke on lisätty aikaisempien tarkennusten yhteydessä.

Kristuksen kuuliaisuuden merkitys autuuden asiassa

Markku Särelä

1. Autuuden esteet

On olemassa kaksi asiaa, jotka estävät ihmistä pelastumasta ilman Kristusta. Ne ovat Jumalan laki ja ihmisen synty. Nämä voidaan myös yhdistää yhden käsitteen alle: rikottu laki eli *'tottelemattomuus'* (*parakoe*, Room. 5:19), kuuliaisuuden vastakohta. Tästä samasta asiasta Raamattu käyttää muitakin nimityksiä, kuten *'laittomuus'* (*anomia*, 1 Joh. 3:4), *'lankeemus'* (*paraptooma*, Room. 5:15,17,18,19), *'rikkomus'* (*parabasis*, Room. 5:14). Kaikki nämä termit puhuvat synnin ja nimenomaan myös ensimmäisen synnin luonteesta. Se on toimimista vastoin Jumalan lakia, harhaan joutumista oikeasta, viereen astumista, sivuun lankeamista oikealta Jumalan tahtomalta tieltä, kuuliaisuuden laiminlyömistä. Syntiä tehdessään ihminen rikkoo ensisijaisesti Jumalaa vastaan. *"Sinua ainoata vastaan minä olen syntiä tehnyt, tehnyt sitä, mikä on paha sinun silmissäsi"*, Ps. 51:6.

Jumalan laki on ehdoton kuuliaisuuden vaatimuksessaan. *"Mutta hyvän ja pahan tiedon puusta älä syö."* 1 Moos. 2:17. *"Noudattakaa minun käskyjäni ja säädöksiäni, sillä se ihminen, joka ne pitää, on niistä elävä. Minä olen Herra."* 3 Moos. 18:5. *"Tee se, niin sinä saat elää"*, Luuk. 10:28. *"Älä poikea oikeaan, älä vasempaan."* Snl. 4:27. *"Sillä joka pitää koko lain, mutta rikkoo yhtä kohtaa vastaan, se on syyppää kaikissa kohdin."* Jaak. 2:10.

Jos laki on ehdoton kuuliaisuuden vaatimuksessaan, on se yhtä ehdoton myös synnin paljastajana ja tuomion langettajana. *"Sinä päivänä, jona siitä syöt, pitää sinun kuolemalla kuoleman."* 1 Moos. 2:17. *"Kuka sinulle ilmoitti, että olet alasti? Etkö syönyt siitä puusta, josta minä kielsin sinua syömästä?"* 1 Moos. 3:11. *"Laki näyttää teille, että olette lainrikkokijia."* Jaak. 2:9. *"Kirirottu olkoon jokainen, joka ei pysy kaikessa, mikä on kirjoitettuna lain kirjassa, niin että hän sen tekee."* Gal. 3:10b. *"Sitten hän sanoo myös vasemmalla*

puolellaan oleville: 'Menkää pois minun tyköäni, te kirotat, siihen iankaikkiseen tuleen, joka on valmistettu perkeleelle ja hänen enkeleillensä.'" Matt. 25:41.

Näistä pyhän Raamatun opetuksista havaitsemme, että ihmisen iankaikkisen pelastuksen esteenä on tottelemattomuus Jumalan pyhää tahtoa kohtaan eli lain rikkominen. Tämä tottelemattomuus on kokonaisvaltaista, niin että jos se ilmenee yhdessä kohden, se tekee syylliseksi koko Jumalan lakiin. Yhden rikkomuksen tähden Aadamista tuli syntinen koko lopun elämänsä ajaksi, ja se sama synti luettiin syyksi myös meille kaikille hänen jälkeläisilleen. Olemme lain rikkojia sikiämisestämme asti. Eikä tämä Aadaminkin rikkomuksen meille syyksi lukeminen ole pahansuopaisuudesta johdettavaa, vaan tosiasiallisesti me itse olemme turmeltuneita alusta asti eli siis kysymyksessä on myös meidän oma syntimme.

Käsittääksemme tarkemmin, mistä autuuden asiassa on kysymys, meidän on vielä tarkasteltava Jumalan lain luonnetta ja tarkoitusta parista näkökulmasta.

Ensiksikin laki tähtää siihen, että se, joka ne täyttää, on niistä elävä eikä hän joudu kuoleman alaisuuteen. *"Eivät lain kuulijat ole vanhurskaita Jumalan edessä, vaan lain noudattajat vanhurskautetaan"*, Room. 2:13. *"Mutta jos tahdot päästä elämään sisälle, niin pidä käskyt"*, Matt. 19:17. Se, joka taas ne rikkoo, on kuoleman alainen: *"Sinun pitää kuolemalla kuoleman"*, 1 Moos. 2:17. Elämä tässä tarkoittaa hengellistä, iankaikkista elämää Jumalan yhteydessä; kuolema taas eroa hänestä. Lain täyttämisen intentio, perustarkoitus, ei siis ensisijaisesti kohdistu ihmisten väliin suhteisiin, horisontaalitasolle, vaan vertikaalitasolle, Jumala-suhteeseen. Ensimmäinen laki *"Älä syö"* ei ollut sosiaalietiikkaa, ei esimerkiksi määräys rakastaa vaimoansa, vaan se ensisijaisesti koetteli kuuliaisuuden Jumalaa kohtaan ja vasta toissijaisesti oikean rakkauden puolisoon. Kun kuuliaisuus Jumalan käskyä kohtaan puuttui, puuttui myös rakkaus horisontaalitasolla. Kun pastori Heino Pätiälä opetti, ettei Kristus ole täyttänyt lakia meidän sijassamme, koska uskovan tulee noudattaa elämässään lakia, hän ei käsittänyt lain perusintentiota eli sitä että lain täyttäminen tarvitaan iankaikkisen elämän saamiseksi. Hän torjui lunastuksen sisältöön kuuluvan laintäyttämisen vedoten uskovan vaelluksen piiriin kuuluvaan lain täyttämiseen.

Siitä, mitenkä syntinen, joka on jo valmiiksi rikkonut lain, menettänyt elämän ja yhteyden Jumalaan, saa Jumalalle kelpaavan lain täyttämysten ja pääsee jälleen hänen yhteyteensä, puhumme tuonnempana.

Toiseksi vaikka laki julistaa tuomion sen rikkojille eli meille kaikille, se

ei luovu vaatimuksistaan. Se vaatii peräänantamattomasti yhä meiltä täydellistä täyttämistä. Toisin sanoen, lailla on kaksi vaatimusta syntiselle: lain täyttämys eli kuuliaisuus ja rangaistus. Missään Raamattu ei kerro, että Jumala olisi luopunut kummastakaan näistä. Laki on tyytyväinen vasta sitten, kun se on saanut molemmat. Tätä asiaa ei voida elävän elämän esimerkeillä kumota. On näet väitetty, että kun synnin rangaistus on kärsitty, ei Jumala enää velo lain täyttämystä. Kristuksen kuolema siis riittäisi eikä hänen laintäyttämystään meidän sijassamme tarvittaisi. On viitattu siihen, että yhteiskunnallisessa elämässä riittää rangaistuksen kärsiminen eikä tarvitse uudestaan tehdä oikein sitä, minkä kerran teki väärin. Tämä on järjen perustelu eikä sillä ole Raamatun sanaa tukena. Yhteiskunnallisesta elämästä voidaan löytää esimerkkejä, joissa uudestaan oikein tekeminen voisi olla hassua (ajaa autolla uudestaan sama reitti nopeusrajoitusta noudattaen, jolla sai ylinopeudesta sakot). Mutta voi olla myös päinvastaisia esimerkkejä, kuten rikottu, varastettu esine on hyvitetävä ehjällä; siinä pelkät nuhteet tai muu rangaistus ei riitä. Ihmisen langettua syntiin Jumala jäi ilman hänelle kuuluvaa kunniaa, joka olisi tullut ihmisen nuhteettomasta vaelluksesta. Tämä velka ei tule maksetuksi pelkällä rangaistuksen kärsimisellä, vaan vaatii täyden kuuliaisuuden.

Ihminen ei siis voi saada iankaikkista elämää, ellei hän täytä kahta lain ehtoa: hänen on oltava laille kuuliainen elämässään ja hänen on kärsittävä lain syntiselle langettama tuomio. Tiedämme, että tämä on ihmiselle itselleen mahdotonta. Hän tarvitsee sijaisen, ja tämä sijainen on Kristus.

2. Kristus – sijaisemme

Pyhä Raamattu puhuu selvästi siitä, että Kristus on meidän sijassamme tehnyt kaiken, mitä lunastukseemme tarvitaan. Siihen ei siis tarvita meidän hyvitystekojamme, ei niin sanottuja pyhimysten ylimääräisiä ansioita, ei kiirastulta eikä kirkon rukouksia. Sellaiset eivät ole ainoastaan tarpeettomia, vaan myös Kristuksen täyttä työtä halveksivia. Seuraavassa asiaan liittyviä raamattutodisteita.

”Ja hän otti leivän, kiitti, mursi ja antoi heille ja sanoi: ”Tämä on minun ruumiini, joka teidän edestänne annetaan. Tehkää se minun muistokseni.” Samoin myös maljan, aterian jälkeen, ja sanoi: ”Tämä malja on uusi liitto minun veressäni, joka teidän edestänne vuodatetaan.”
Luuk. 22:19–20.

[Meidän Herramme] ”on alttiiksi annettu meidän rikostemme tähden ja kuolleista herätetty meidän vanhurskauttamisemme tähden.” Room. 4:25.

”Sillä meidän vielä ollessamme heikot kuoli Kristus oikeaan aikaan jumalattomien edestä.” Room. 5:6.

”Niinpä siis, samoin kuin yhden ihmisen lankeemus on koitunut kaikille ihmisille kadotukseksi, niin myös yhden ihmisen vanhurskauden teko koituu kaikille ihmisille elämän vanhurskauttamiseksi; sillä niinkuin yhden ihmisen tottelemattomuuden kautta monet ovat joutuneet syntiseksi, niin myös yhden kuuliaisuuden kautta monet tulevat vanhurskaiksi.” Room. 5:18–19.

”Mutta Jumala osoittaa rakkautensa meitä kohtaan siinä, että Kristus, kun me vielä olimme syntisiä, kuoli meidän edestämme.” Room. 5:8.

”Hän, joka ei säästännyt omaa Poikaansa, vaan antoi hänet alttiiksi kaikkien meidän edestämme.” Room. 8:32.

”Sen, joka ei synnistä tiennyt, hän meidän tähtemme teki synniksi, että me hänessä tulisimme Jumalan vanhurskaudeksi.” 2 Kor. 5:21.

”Sillä te tunnette meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen armon, että hän, vaikka oli rikas, tuli teidän tähtenne köyhäksi, että te hänen köyhyydestään rikastuisitte.” 2 Kor. 8:9.

”Kristus on lunastanut meidät lain kirouksesta, kun hän tuli kiroukseksi meidän edestämme – sillä kirjoitettu on: ’Kirottu on jokainen, joka on puuhun ripustettu.’” Gal. 3:13.

”Mutta kun aika oli täytetty, lähetti Jumala Poikansa, vaimosta syntyneen, lain alaiseksi syntyneen, lunastamaan lain alaiset, että me pääsisimme lapsen asemaan.” Gal. 4:4–5.

”Kristuskin rakasti teitä ja antoi itsensä meidän edestämme lahjaksi ja uhriksi, Jumalalle ’suloiseksi tuoksuksi.’” Ef. 5:2.

”Sillä ei Jumala ole määrännyt meitä vihaan, vaan saamaan pelastuksen Herramme Jeesuksen Kristuksen kautta, joka on kuollut meidän edestämme, että me, valvoimmepa tai nukuimme, eläisimme yhdessä hänen kanssaan.” 1 Tess. 5:9–10.

[Kristus] ”antoi itsensä meidän edestämme lunastaakseen meidät

kaikesta laittomuudesta ja puhdistaakseen itselleen omaisuudeksi kansan, joka hyviä tekoja ahkeroitsee.” Tiit. 2:14.

”Siitä me olemme oppineet tuntemaan rakkauden, että hän antoi henkensä meidän edestämme; meidänkin tulee antaa henkemme veljiemme edestä.” 1 Joh. 3:16.

Tässä on suuri joukko raamattutodisteita siitä, että sekä Kristuksen tekevä kuuliaisuus että hänen kärsivä kuuliaisuutensa tapahtui meidän edestämme, meidän tähtemme, meidän sijassamme, nimittäin meidän Jumalan pyhälle laille velallisten sijassa. Kristuksen toimittamaa lunastusta ei pidä tarkastella lain vaatimuksista erillään, vaan kuuliaisuutena lakia kohtaan ja lain kiroustuomion kärsimisenä, kuten Raamattu tekee.

Kun muistamme, että rikottu laki eli meidän tottelemattomuutemme oli ehdoton autuutemme este, niin täytetty laki eli meidän sijassamme tapahtunut Kristuksen kuuliaisuus on iankaikkisen elämän tae. Jeesuksen täytetyssä työssä on toteutunut hänen maailmaan tulonsa tarkoitus. *”Minä olen tullut, että heillä olisi elämä ja olisi yltäkylläisyys.” Joh. 10:10b.*

Tässä on luja autuuden perusta.

Jos taas jompikumpi, elämän kuuliaisuus tai rangaistuskärsimys, olisi jäänyt Kristukselta tekemättä meidän sijassamme, olisi se jäänyt meidän tehtäväksemme autuuden saamiseksi. Onneksi näin ei käynyt eikä voinutkaan käydä. Alusta alkaen oli selvää, että Kristus onnistuu työssään. Jos se olisi ollut epävarma, Vanhan liiton uskovat eivät olisi voineet olla uskon kautta Jumalalle otollisia.

3. Kristuksen työn lukeminen meidän hyväksemme

Pyhän Raamatun mukaan Kristuksen työ luetaan meille hyväksi kahdella tavalla.

Ensiksikin yleisen vanhurskauttamisen merkityksessä koko maailmalle.

”Mutta kaikki on Jumalasta, joka on sovittanut meidät itsensä kanssa Kristuksen kautta ja antanut meille sovituksen viran. Sillä Jumala oli Kristuksessa ja sovitti maailman itsensä kanssa eikä lukenut heille heidän rikkomuksiaan, ja hän uskoi meille sovituksen sanan. Kristuksen puolesta me siis olemme lähettiläinä, ja Jumala kehoittaa meidän kauttamme. Me pyydämme Kristuksen puolesta: antakaa sovittaa itsenne Jumalan

kanssa. Sen, joka ei synnistä tiennyt, hän meidän tähtemme teki synniksi, että me hänessä tulisimme Jumalan vanhurskaudeksi.” 2 Kor. 5:18–21.

Toiseksi Kristuksen työ luetaan hyväksi niille, jotka uskovat.

”Mutta töitä tekeväälle ei lueta palkkaa armosta, vaan ansiosta, mutta joka ei töitä tee, vaan uskoo häneen, joka vanhurskauttaa jumalattoman, sille luetaan hänen uskonsa vanhurskaudeksi; niinkuin myös Daavid ylistää autuaaksi sitä ihmistä, jolle Jumala lukee vanhurskauden ilman tekoja: ’Autuaat ne, joiden rikokset ovat anteeksi annetut ja joiden synnit ovat peitetty! Autuas se mies, jolle Herra ei lue syntiä!’” Room. 4:4–8.

”Sentähden se (usko) luettiin hänelle (Aabrahamille) vanhurskaudeksi. Mutta ei ainoastaan hänen tähtensä ole kirjoitettu, että se hänelle luettiin, vaan myös meidän tähtemme, joille se on luettava, kun uskomme häneen, joka kuolleista herätti Jeesuksen, meidän Herramme, joka on alttiiksi annettu meidän rikostemme tähden ja kuolleista herätetty meidän vanhurskauttamisemme tähden.” Room. 4:22–25.

Usko on olemassaolevan sovituksen ja armon vastaanottamista. Usko ottaa vastaan koko Kristuksen työn meidän edestämme, mutta se ei lisää siihen mitään ihmisen omaa. Siten yksin uskosta pelastuminen on samaa kuin pelastus yksin armosta, yksin Kristuksen tähden, yksin lahjana, ilman lain tekoja ja ilman kaikkia meidän tekojamme. Tällaisena yksin uskosta pelastuminen antaa täyden kunnian Kristukselle ja hänen työlleen sekä täyden lohdutuksen syntiselle. Uskon kautta pääsemme osalliseksi kaikesta siitä, mitä laki meiltä velkoi, mutta jota emme itse pystyneet maksamaan.

4. ”Olen tullut”-kohdat kertomassa sen puolesta, että Kristus on täyttänyt Jumalan lain meidän sijassamme

Meidän on oltava aivan varmoja siitä, että luterilainen oppi Kristuksen sijaislaintäyttämystä on Jumalan oma ilmoitus, toisin sanoen, että se on Raamatun opettama totuus. Yhtä tärkeätä kuin on sulkea meidän osuutemme ja ansiomme pois pelastuksesta, yhtä tärkeätä on säilyttää koko Kristus autuutemme perustana, niin ettemme ota pois mitään siitä, mitä hän on tehnyt meidän hyväksemme ja meidän sijaisenamme. Siis puhukoon Raamattu ja tehkään se meidät asiasta vakuuttuneiksi ja horjumattomiksi.

Olen esittänyt tähän liittyviä raamattuperusteita kirjassani *Kristuksen kuuliaisuus* (1999), joten en kertaa niitä tässä. Otan nyt lopuksi esille vain sellaisia raamatunkohtia, joille olen antanut nimeksi ”olen tullut” -kohdat.

Pyhässä Raamatussa on useita kohtia, joissa Jeesus lausuu: *”Minä olen tullut”* tai jossa hänestä lausutaan: *”Hän on tullut”*. Tämä tuleminen kattaa laaja-alaisesti hänen koko elämänsä. Hän sanoo: *”Minä olen lähtenyt Isästä ja tullut maailmaan; jälleen minä jätän maailman ja menen Isän tykö”* (Joh. 16:28). Nämä liittyvät usein hänen profeettalliseen virkaansa, jota hän hoitaa niin, etteivät Jumalan valtakunta ja kiusaajan valtakunta mene sekaisin, vaan raja pysyy selvänä. Hän sanoi Pilatukselle: *”Sinäpä sen sanot, että minä olen kuningas. Sitä varten minä olen syntynyt ja sitä varten maailmaan tullut, että minä todistaisin totuuden puolesta. Jokainen, joka on totuudesta, kuulee minun ääneni”* (Joh. 18:37). Hän ei ole tullut tuomaan rauhaa, vaan miekan, tuomaan tulta maan päälle, ja nostamaan riidan omaisten välille (Matt. 10:34–35, Luuk. 12:49–51). Hän on tullut Isänsä nimessä (Joh. 5:43). Hän ei ole tullut itsestään, vaan Isä on hänet lähettänyt (Joh. 7:28–29; Joh. 8:42). Näin hän eroaa valheprofeetoista. Hän on tullut tuomioksi maailmaan (Joh. 9:39).

Vapahtaja toimitti profeettallisen virkansa niin, ettei hän kadottanut yhtäkään sielua. Hän saattoi sanoa: *”Sillä minä olen tullut taivaasta, en tekemään omaa tahtoani, vaan hänen tahtonsa, joka on minut lähettänyt. Ja minun lähettäjäni tahto on se, että minä kaikista niistä, jotka hän on minulle antanut, en kadota yhtäkään, vaan herätän heidät viimeisenä päivänä.”* Joh. 6:38–39. Ne Jeesuksen kuulijoista, jotka joutuivat kadotukseen, joutuivat sinne omasta syystään, ei siitä syystä, että Jeesuksen opetuksessa olisi ollut vikaa tai puutteita.

Vapahtaja täytti täydellisesti lain profeettallisessa virassaan siis 1. siten, ettei hän toiminut omavaltaisesti ilman Isän lähettämistä, 2. siten, että hän oli puutteeton esikuva *”puheessa, vaelluksessa, rakkaudessa, uskossa, puhtaudessa”* kaikille uskoville, mitä esikuvallisuutta Raamattu edellyttää paimenilta (1 Tim. 4:12), mutta joka meillä on vajavaista, ja 3. itse opetuksensa puolesta, kun hän saattoi sanoa: *”... en minä itsestäni tee mitään, vaan puhun tätä sen mukaan, kuin minun Isäni on minulle opettanut... Minä puhun, mitä minä olen nähnyt Isäni tykönä.”* (Joh. 8:28b,38a).

Raamattu liittää Jeesuksen tulemisen maailmaan profeettallisen viran ohella koko hänen lunastajantoimeensa. Apostoli Paavali lausuu siitä: *”Varma on se sana ja kaikin puolin vastaanottamisen arvoinen, että Kristus Jeesus on tullut maailmaan syntisiä pelastamaan, joista minä olen suurin.”* (1 Tim.

3:15). Jeesus sanoo: *"Minä olen tullut, että heillä olisi elämä ja olisi yltäkylläisyys"* (Joh. 10:10). Ja: *"Minä olen se leipä, joka on tullut alas taivaasta"* (Joh. 6:41,51). Ei ole tarvetta rajoittaa Jeesuksen sanojen merkitystä, kun hän lausuu: *"Sillä minä olen tullut taivaasta, en tekemään omaa tahtoani, vaan hänen tahtonsa, joka on minut lähettänyt"* (Joh. 6:38). Rikottu laki eli tottelemattomuus toi kuoleman; täytetty laki eli kuuliaisuus toi meille elämän. Mikä valtava lohdutus onkaan näissä äsken kuulemissamme Jeesuksen sanoissa: *"Minä olen tullut, että heillä olisi elämä ja olisi yltäkylläisyys"* (Joh. 10:10). Kirjoitus, joka oli meitä vastaan, on naulittu meidän tieltämme ristiin (Kol. 2:14, ja sanojen "voi sinua, kirottu" paikalla kaikuu sieltä sanat "autuas olet sinä, siunattu, yllin kyllin siunattu"! Ristiin on tieltämme naulittu täytetty laki, sillä Kristus ei tullut lakia kumoamaan, vaan täyttämään, kuten hän sanoo: *"Älkää luulko, että minä olen tullut lakia tai profeettoja kumoamaan; en minä ole tullut kumoamaan, vaan täyttämään."* Matt. 5:17.

Tässä viimemainitussa raamatunkohdassa Vapahtaja ilmoittaa Messias-kutsumuksensa sisällön. Se on lain ja profeettojen täyttäminen. Sitä varten hän on tullut. Tekstin lähempi tarkastelu vie meidät syvemmälle asiaan.

Lause on Jeesuksen Vuorisaarnasta. Hän oli hiljan kutsunut opetuslapset virkaansa ja antanut näille kahdelletoista apostolin nimen (Luuk. 6:13).¹ Sen jälkeen hän piti heille Vuorisaarnan, joka itse asiassa on "ordinaatio-saarna". Vaikka Kristus ei ilmoita itseään julkisesti Messiaaksi, hän kuitenkin opettaa niin kuin se, jolla on valta, ja erottautuu opetustavassaan kirjanoppineista (Matt. 7:29). Messias siis puhuu virkaan kutsumilleen apostoleille, ei heidän keskensä, vaan julkisesti kaiken kansan kuullen. Kristus toimittaa tässä profeetallista virkaansa, ja hän tekee sen niin, että Raamattu täyttyy eikä kumoudu.

Kristuksen profeetallinen virka oli osa hänen Messias-kutsumustaan. Kristus, uusi Adam, ei riko pienintäkään Jumalan käskyä, *"ei rahtua eikä piirtoa"* eikä vesitä niitä, vaan opettaa niin, että Jumalan käskyt pysyvät täydessä, alkuperäisessä voimassaan. Tässä hän toimii toisin kuin ensimmäinen Adam, joka viettelyksen hetkellä vaikenä eikä täyttänyt virkansa velvoituksia. Adam oli tosin kertonut Eevalle käskyn *"Älä syö"*, mutta jätti virkansa hoitamatta silloin, kun kiusaaja ryhtyi purkamaan tätä sanaa ja tekemään toisin toimimisen tavoiteltavaksi. Kristus sen sijaan täyttäessään Kirjoitukset täyttää samalla kaikki lunastajantoimensa velvoitukset, siis myös saarnaviran velvoitukset, jotka Adam oli laiminlyönyt.

Jos rajoittaisimme tämän Vuorisaarnan kohdan Kirjoitusten täyttämisestä Jeesuksen profeetalliseen virkaan, varmaan kaventaisimme sen sisältöä. Vanha testamentti näet lupaa Messiaan, joka hankkii meille syntien anteeksisaamisen välittäjän toimellaan. Laki ja profeetat olisivat jääneet täyttämättä, jos Jeesus olisi vain opettanut. Hänen tuli olla *"vanhurskas Vesa"* meidän hyväksemme ollakseen *"Herra, meidän vanhurskautemme"* (Jer. 23:5,6), siis täyttääkseen Kirjoitukset hänen tuli olla lain täyttävä kaikessa siinä, mitä laki meiltä vaati.

On vielä yksi tässä yhteydessä mainittava kohta, joka liittyy "minä tulen" -kohtiin. Se on Ps. 40:8, jota Hebrealaiskirje 10:7 lainaa. Se kuuluu: *"Katso, minä tulen; kirjakääröön on kirjoitettu, mitä minun on tehtävä. Sinun tahtosi, minun Jumalani, minä teen mielelläni, ja sinun lakisi on minun sydämessäni."* Tähän lausumaan psalmi 40 yhdistää Kristuksen profeetallisen viran sanomalla: *"Minä julistan vanhurskautta suuressa seurakunnassa; katso, en minä sulje huuliani. Sinä, Herra, sen tiedät."* (Ps. 40:10). Kuitenkaan Hebrealaiskirje ei rajoita Jumalan tahdon tekemistä opetusvirasta vaarin ottamiseen, vaan sanoo kokonaisvaltaisesti myös: *"Ruumiin sinä minulle valmistit"* (Hebr. 10:5), ja jatkaa jakeessa 10: *"Ja tämän tahdon perusteella me olemme pyhitetyt Jeesuksen Kristuksen ruumiin uhrilla kerta kaikkiaan"* (Hebr. 10:10). Näin se Jumalan tahto, jonka Messias tuli tekemään, oli koko Jumalan lain vapaaehtoinen täyttäminen meidän pyhittämisksemme, kuten oli kirjoitettu: *"Sinun tahtosi, minun Jumalani, minä teen mielelläni ja sinun lakisi on minun sydämessäni"* (Ps. 40:9).

Kristuksen kuuliaisuus ihmiselle annettua Jumalan lakia kohtaan meidän sijassamme oli autuutemme välttämätön edellytys. Nyt meidän ei tarvitse vavista kuoleman edessä, vaan saamme luottaa siihen, että tuomiopäivänä Jeesus kutsuu meitä taivaan iloon sanoen: *"Tulkaa, minun Isäni siunatut, ja omistakaa se valtakunta, joka on ollut teille valmistettuna maailman perustamisesta asti"* (Matt. 25:34).

---

¹ Luther sanoo tämän kohdan johdosta: "Herra Kristus, joka on antanut ja vakavasti käskenynt apostoleille viran ..." (Martti Luther, Vuorisaarna, s. 86).

Risti kristityn elämässä

Tom Nyman

Matteuksen evankeliumin 10. luvussa on kirjoitettu meille sanat: *”Sentähden, jokaisen, joka tunnustaa minut ihmisten edessä, minäkin tunnustan Isäni edessä, joka on taivaissa. Mutta joka kieltää minut ihmisten edessä, sen minäkin kiellän Isäni edessä, joka on taivaissa. Älkää luulko, että minä olen tullut tuomaan rauhaa maan päälle; en ole tullut tuomaan rauhaa, vaan miekan. Sillä minä olen tullut nostamaan pojan riitaan isäänsä vastaan ja tyttären äitiänsä vastaan ja miniän anoppiansa vastaan; ja ihmisen vihamieheksi tulevat hänen omat perhekuntalaisensa. Joka rakastaa isäänsä taikka äitiänsä enemmän kuin minua, se ei ole minulle sovelias; ja joka rakastaa poikaansa taikka tytärtänsä enemmän kuin minua, se ei ole minulle sovelias; ja joka ei ota ristiänsä ja seuraa minua, se ei ole minulle sovelias. Joka löytää elämänsä, kadottaa sen; ja joka kadottaa elämänsä minun tähteni, hän löytää sen.”* (Matt. 10:32–39)

Elävän uskon yksi tärkeä tuntomerkki on ristin kantaminen. Jos ei edes täysin pyhä ja viaton Jeesus saanut osaksensa tämän maailman suosiota, vaan ristin, miten voisivat nekään, jotka tahtovat Häntä seurata, tulla palkituiksi tässä maailmassa kunniamerkeillä? Ne, jotka eivät Jumalan tahdosta vaikene, tulevat tänäkin päivänä kokemaan vihaa ja vastustusta niiden taholta, jotka eivät tahdo Jumalan sanan alle nöyrytä.

Danielin kirjassa on meille kaksi hyvin puhuttelevaa kertomusta ristin kantamisesta. Siellä kerrotaan Danielin kolmesta toverista, jotka kieltäytyivät kumartamasta kuningas Nebukadnessarin teettämää kultaista epäjumalanpatsasta. Siitä huolimatta, että näin menetteleviä odotti tulinen pätsi. Danielin ystävät seisoivat kuitenkin kuninkaan edessä uskossa lujina sanoen: *”Jos niin käy, voi meidän Jumalamme kyllä pelastaa meidät tulisesta pätsistä, ja hän pelastaa myös sinun kädestäsi, kuningas. Ja vaikka ei pelastaisikaan, niin tiedä se, kuningas, että me emme palvele sinun jumaliasi emmekä kumartaen rukoile kultaista kuvapatsasta, jonka sinä olet pystyttänyt.”* (Dan. 3:17–18) Danielin toverit tiesivät, että Jumala voi kyllä sallia heille senkin ristin, että he kohtaavat tulisessa pätsissä kuolemansa, mutta he uskoivat Jumalaan, joka pelastaa heidät iankaikkiseen elämään, ja joka voi myös varjella

---

Tom Nyman, Vammala, on Luterilaisen Kotiseurakunnan pastori. S-posti: tomny@sci.fi.

heidät kuolemalta, jos niin tahtoo. Niin myös tapahtui, kun Danielin toverit heittiin tuleen uskonsa tähden. Kuninkaankin täytyi sinne katsoessaan tunnustaa: ”Katso, minä näen neljä miestä kävelevän vapaina tulessa, eivätkä he ole vahingoittuneet, ja neljäs on näöltänsä niinkuin jumalan poika.” (3:25) Tuli, joka tappoi ne miehet, jotka heidät siihen veivät, ei kärventänyt edes hiuksia Danielin tovereilta, koska heidän kanssaan oli eräs, joka heidät tulelta varjeli. Mikä voi olla sen vertaista, kuin saada turvata tällaiseen pelastavaan Jumalaan? Jeesus sanoo: ”*Älkääkään peljätkö niitä, jotka tappavat ruumiin, mutta eivät voi tappaa sielua; vaan ennemmin peljätkää häntä, joka voi sekä sielun että ruumiin hukuttaa helvettiin.*” (Matt.10:28) ”*Oikea Jumalan pelko ei ole Herramme pakenemista, vaan pahan vihaamista*” (Snl. 8:13). Se on sitä, ettemme tahdo kieltää Kristusta tekemällä sitä, mitä mikä on vastoin Hänen sanaansa.

Ristin kantaminen voi tulla ilmi myös siinä, että me tämän maailman painostuksesta huolimatta emme tahdo jättää tekemättä sitä, mikä on Jumala mielen mukaista. Daniel ei lakannut rukoilemasta Jumalaansa, vaikka sen seurauksena oli leijonien eteen heittäminen. Hän myös selvisi hengissä yöstä leijonien luolassa. Jumala lähetti enkelinsä sulkemaan leijonien kidat niin, etteivät ne Danielia vahingoittaneet. (Dan.6)

Missä ovat tänä päivänä Danielin ja hänen toveriensa kaltaiset ihmiset, jotka ovat mieluummin valmiit vaikka luopumaan hengestänsäkin kuin kieltämään uskonsa tähän maailmaan mukautumalla? Tänä päivänä ei moni ole valmis uhraamaan juuri mitään uskonsa tähden. Tuskin kukaan tahtoo kantaa elämässään ristiä, joka seuraa Jumalan sanaan sitoutumista. Tämä näkyy myös siinä kirkollisessa luopumuksessa, jonka keskellä tässä maassa nyt eletään. Useimpien pastoreiden suut tukkii pelko toimeentulon ja ihmisuosion menettämisestä. Kukaan meistä ei tosin ole sellainen uskon sankari, joka ei enää syntiin lankeaisi. Mutta jos meidän on käynyt niin kuin Simon Pietarin, joka Jeesuksen kiellettyään sai kokea Jumalan suuren armon, emmehän tahdo kieltää meidän tähtemme kärsinyttä Herraamme vielä huomennakin?

Jeesus kutsuu meitä kulkemaan ristin tietä. Kun juutalaiset olivat pieksäneet apostoleita ja kieltäneet heitä puhumasta Jeesuksesta, nämä lähtivät pois heidän tyköönsä ”*iloissaan siitä, että olivat katsotut arvollisiksi kärsimään häväistystä Jeesuksen nimen tähden.*” Eivätkä he lakanneet puhumasta Jeesuksesta. (Apt.5:41-42) Tällaisia todistajia tarvittaisiin tänäänkin.

Aina ei ristin kantaminen tosin käy meiltä niin, että jaksaisimme seistä sen alla pää pystyssä. Jumala voi sallia meille myös ristin, jonka painaessa

me koemme hänen olevan vaiti ja etäällä juuri silloin kun hänen apuaan kaikkein kipeimmin tarvittaisiin. Näin kävi Raamatun Jobille, joka menetti omaisuutensa, palvelijansa ja lapsensa ja joutui itsekin lopulta pahan sairauden vaivaamaksi. Tämän uskovan miehen elämänrohkeus katosi niin, että hän olisi halunnut kuolla. Hän koki olevansa pimeydessä, jossa hänen ystävänsäkään eivät kyenneet häntä auttamaan. Kauhistuttavinta kuitenkin oli se, että Job koki itse Jumalan tulleen hänen viholliseksensa. Näin ei kuitenkaan ollut tapahtunut. Hätänsä keskellä Job oli sittenkin kaiken aikaa Jumalan turvallisissa käsissä. Ja vihdoin tuli myös aika, jolloin Job sai tuntea Herran avun elämässään. Selvää, yksityiskohtaista vastausta hänelle ei kuitenkaan annettu kokemansa ahdingon tarkoituksesta.

Suurimpien koetteluksien luonteeseen kuuluukin juuri se, että Jumalan aivoitukset ovat meiltä salatut. Miksi-kysymyksiin ei saada vastausta, Jumala tuntuu olevan aivan vaiti – ja kuitenkin hän todella on lähellämme, paljon lähempänä kuin me saatamme uskoa ja kokea. Jes.63:9:ssä sanotaan Israelin Jumalasta ”*Kaikissa heidän ahdistuksissansa oli hänelläkin ahdistus, ja hänen kasvojensa enkeli vapahti heidät. Rakkaudessaan ja sääliväisyydessään hän lunasti heidät, nosti heitä ja kantoi heitä kaikkina muinaisina päivinä.*” Herra sanoo kansallensa edelleen: ”*Teidän vanhuuteenne asti minä olen sama, hamaan harmaantumiseenne saakka minä kannan; niin minä olen tehnyt, ja vatedeskin minä nostan, minä kannan ja pelastan.*” (Jes.46:4).

Siihen, miksi Herra väliin kuljettaa meitä niin pimeissä laaksoissa, me useimmiten saamme vastauksen vasta jälkeensä. On myös kysymyksiä, joihin meille ei tässä elämässä vastausta anneta. Taivaassa me ehkä saamme vastaukset näihinkin, jos Jumala sen hyväksi näkee. Me ihmiset emme tiedä parastamme, vaikka niin joskus luulemme. Sen tietää yksin Jumala, joka katsoo meidän elämäämme ennen kaikkea iankaikkisuuden näkökulmasta: hän tekee kaikkensa, että me kerran olisimme hänen luonaan taivaassa. Tätä varten hän joutuu välillä antamaan meille myötämien sijasta vastamäkeä, joka usein onkin meille turvallisempi.

Stefan Prätoriuksen vanhassa hartauskirjassa Uskovaisten hengellinen aarreaitta on uskallettu antaa vastaus kysymykseen, mikä on paras lohtu Jumalan meille suomaa ristiä kantaessa? Vastaus kuuluu: Se, että meillä on Jeesuksen sovitustyön tähden armollinen Jumala taivaassa. Syntien anteeksiantamuksen turvissa ei pimeinkään laakso voi meitä erottaa Herrastamme. Tähän me saamme luottaa, vaikka sitten kiviä niskaamme satelisi – niin kuin Stefanuksella.

Vanhan liiton ilmestysmajan kaikkein pyhin, Herran läsnäolon paikka

oli pimeä huone. Lain arkki muistutti Jumalan äärettömästä pyhyydestä. Se oli syntistä ihmistä pelottavaa pimeyttä. Kaikkein pyhimpään sai ainoastaan ylimmäinen pappi mennä, mutta hänkin vain kerran vuodessa, ettei kuolisi. Ja silloinkin hänellä piti olla mukana sovitusuhrin verta, joka piti vihmoa lain arkin kantana olevalle armoistuimelle. Sovitusuhrin veren turvissa kävi armo kuitenkin oikeuden edestä ja Herra saattoi asua kansansa keskellä tuossa pyhässä pimeydessä. (1 Kun. 8:12) Tämä vanhatestamentillinen käytäntö oli kuitenkin vain esikuvaa meille Jeesuksessa tulevasta pelastuksesta. Hänen sovitusverensä turvissa ei kauheinkaan pimeys voi erottaa meitä Jumalasta. Paavali kirjoittaa Roomalaiskirjeessä: *”Kuka voi meidät erottaa Kristuksen rakkaudesta? Tuskako, vai ahdistus, vai vaino, vai nälkä, vai alastomuus, vai vaara, vai miekka? Niinkuin kirjoitettu on: ‘Sinun tähtesi meitä surmataan kaiken päivää; meitä pidetään teuraslampaina.’ Mutta näissä kaikissa me saamme jalon voiton hänen kauttansa, joka meitä on rakastanut. Sillä minä olen varma siitä, ettei kuolema eikä elämä, ei enkelit eikä henkivallat, ei nykyiset eikä tulevaiset, ei voimat, ei korkeus eikä syvyys, eikä mikään muu luotu voi meitä erottaa Jumalan rakkaudesta, joka on Jeesuksessa Jeesuksessa, meidän Herrassamme.”* (Rm. 8:35–39)

Tavattoman lohdulliset ovat myös Jes.49:14–16:ssa olevat Herran sanat: *”Mutta Siion sanoo: ‘Herra on minut hyljännyt, Herra on minut unhottanut.’ Unhottaako vaimo rintalapsensa, niin ettei hän armahda kohtunsa poikaa? Ja vaikka he unhottaisivatkin, minä en sinua unhota. Katso, kätteni hipiään olen minä sinut piirtänyt...”*

Raamatusta ja kristikansan kokemuksesta me saamme tietää, että **ristiin ja koettelemuksiin voi kätkeytyä myös Jumalan erityinen siunaus:**

- Me opimme niissä tuntemaan paremmin syntisyyttämme. Me näemme myös selvemmin perkeleen ja tämän katoavan maailman luonteen. Tämän maailman turhuudet eivät meitä hädässämme auta.

- Jumala vetää meitä rukoilemaan. Tähän on hätä paras mahdollinen opettaja (esim. Jes. 26:16).

- Meitä riisutaan vääristä lohdutuksista ja monet meille rakkaat tuet otetaan meiltä pois siksi, että turvaisimme yksin Kristukseen. Jumala opettaa meitä tyytymään Hänen armoonsa ja uskomaan siihen Hänen Sanansa ja sakramenttiansa perusteella. Paavali kirjoittaa toisessa korinttolaiskirjeessä: *”Ja etten niin erinomaisten ilmestysten tähden ylpeilisi, on minulle annettu lihaani pistin, saatanan enkeli, rusikoimaan minua, etten ylpeilisi. Tämän tähden olen kolmesti rukoillut Herraa, että se erkanisi minusta. Ja hän sanoi*

minulle: 'Minun armossani on sinulle kyllin; sillä minun voimani tulee täydelliseksi heikkoudessa.'" (2 Kor.12:7–9)

- Jumala harjoittaa uskoamme ja vahvistaa sitä painojen alla. Tämä tapahtuu Jumalan armon ja huolenpidon tuloksena. Kun on selvitty ker-
ran läpi vaikean koettelemuksen, vahvistutaan uskomaan, että Herra aut-
taa meitä sellaisissa tulevaisuudessakin. "...meidän kerskauksenamme ovat
myös ahdistukset, sillä me tiedämme, että ahdistus saa aikaan kärsivällisyyttä,
mutta kärsivällisyys koettelemuksen kestämistä, ja koettelemuksen kestäminen
toivoa; mutta toivo ei saata häpeään; sillä Jumalan rakkaus on vuodatettu
meidän sydämiimme Pyhän Hengen kautta, joka on meille annettu." (Room.
5:3–5)

- Herra opettaa meille koettelemuksien kautta uusia puolia itsestään.
Job tunnusti kovien kokemusten läpi kuljettuansa: "*Korvakuulolta vain
olin sinusta kuullut, mutta nyt on silmäni sinut nähnyt.*" (Job.42:5)

- Uskon ja rukouksen ohella herää ja vahvistuu meissä koettelemusten
myötä myös toivo. Hädässähän ei juuri muuta voi kuin uskoa, toivoa ja
rukoilla. Meissä herää silloin erityisesti taivasikävä. Taivaaseen tulee kerran
suuri joukko ihmisiä, joista sanotaan: "*Nämä ovat ne, jotka siitä suuresta
ahdistuksesta tulevat, ja he ovat pesseet vaatteensa ja valkaisseet ne Karitsan
veressä. Sentähden he ovat Jumalan valtaistuimen edessä ja palvelevat häntä
päivät ja yöt hänen temppelissään, ja hän, joka valtaistuimella istuu, on le-
vittävä telttamajansa heidän ylitensä. Ei heidän enää tule nälkä eikä enää
jano, eikä aurinko ole sattuva heihin, eikä mikään helle, sillä Karitsa, joka on
valtaistuimen keskellä, on kaitseva heitä ja johdattava heidät elämän vetten
lähteille, ja Jumala on pyyhkivä pois kaikki kyneleet heidän silmistänsä.*"
(Ilm.7:13–17)

- Ristin nöyryyttäminä emme ole enää niin kovia ja vaativia muita koh-
taan. Ahdistuksissa oltuamme me opimme myös lohduttamaan muita Her-
ralta saamallamme lohdutuksella: "*Kiitetty olkoon meidän Herramme Jeesuk-
sen Kristuksen Jumala ja Isä, laupeuden Isä ja kaiken lohdutuksen Jumala,
joka lohduttaa meitä kaikessa ahdistuksessamme, että me sillä lohdutuksella,
jolla Jumala meitä itseämme lohduttaa, voisimme lohduttaa niitä, jotka kaik-
kinäisessä ahdistuksessa ovat.*" (2 Kor.1:3–4)

- Herra sallii meidän elämäämme painoja myöskin todistaja-tehtäväm-
me tähden. Todistus ei ehkä olekaan syvintä siellä, missä elämässä on my-
ötämäkeä, vaan siellä missä suurista painoista huolimatta turvataan Herran.
"*Mutta tämä aarre on meillä saviastioissa, että tuo suunnattoman suuri
voima olisi Jumalan eikä näyttäisi tulevan meistä.*" (2 Kor.4:7)